

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A parlament.

Budapest, december 10.

A parlament többsége és kisebbsége olyan ellenségesen állnak egymással szemben, hogy észre sem veszik, mennyire örvend az a harmadik, akit valamikor egyesült erővel vertek ki a parlamentből. A parlament helyzetében nem is telik most másoknak kedvük, csak azoknak, akik nincsenek a parlamentben. De ezek aztán kárörvendve, boldogan a markukba röhögve lesik azt a pillanatot, mikor többség és kisebbség felfalja egymást. Mert abban a pillanatban üt az ő feltámadásuk órája. Abban a pillanatban a parlament ismét az ő zsákmányuk lesz. Abban a pillanatban az országra ismét ráterpeszkedik a régi rendszer.

Az ember, a küzdelem lángján és füstjén kívül állva, sok mindent meglát, amit maguk a küzdők nem vesznek észre. Látjuk, hogy az osztrákok mennyi benső vágyakozással néznek a régi rendszer feltámadása elé. Hiszen az a rendszer nekik a nyugalom, a zavartalan zsákmányt, az elfogvhatatlan étvágy állandó kielégítését biztosította. Látjuk azt is, hogy a régi rendszer emberei maguk is érthető mohósággal várják azt a pillanatot, mikor újra kikelhetnek sirjukból s éhes sáskahad módjára vethetik magukat a nemzet gyöngé-

vetéseire. Megértjük az osztrákok vágyakozását s megértjük az eltemetett régi rendszer kísérteteinek mohóságát. De hogyan értsük meg ennek a parlamentnek akár többségét, akár kisebbségét, mikor egymás iránt való gyűlölségből annak a régi rendszernek malmára hajtják a vizet, amelyet pedig az egész nemzet tapsai között söpörtek ki a parlamentből és az országból? Hát odáig terjed a gyűlölség, odáig a vak-ság, hogy egymást rontva éppen ők támasztják fel a régi rendszert?

Csodálatos elvakultság ez. Akármilyen igazi vagy képzelt bajokkal is járt a néhai koalíció együttélése, mégis azt kellene hinni, hogy egyben ma sem változhatott meg az együtt küzdő nemzeti táborok véleménye. Nem változhatott meg az a véleményük, hogy a három évtizedes hazug korszak Auszriával szemben gerinczetlenségre, a magyarsággal szemben pedig korrupcióna nevelte a nemzedékeket. Hiszen ez a fölfelé gerinczetlen, lefelé brutális és korrump korszak keserítette el annyira az akkori ellenzéket, hogy összefogódzott s híhetetlen erővel söpörte el az egész rendszert. A nagy tisztító munka minden konzekvenciájának levonása nem sikerült ugyan a szervezett nemzeti ellentállásnak s egy újabb és egészségesebb rendszer teljes kiépítése nem sikerült a szövetkezett pártoknak, de

az a kevés, ami sikerült, elvégre mégis csak több és jobb volt, mint az elsöpört régi rendszer. Ezt talán még azok se tagadhatják el, akiknek ítéletét momentán harag és indulat elhomályosítja. S most mégis azt kell látnunk, hogy az új rendszer kiépítése közben összekülönbözött parlament vakon segíti lerombolni az összes eredményeket s maga nyitja meg a régi rendszer kriptájának kapuit, hogy térjen vissza ismét az eltemetett rendszer s pusztuljon minden, aminek megszerzésére a nemzet erősítette a koalíciót.

Mert azt talán nem kell külön bizonyítani, hogy itt nem a parlament többségének vagy kisebbségének harczáról s nem a többségnek vagy kisebbségnek esetleges diadaláról van szó. Ha erről volna szó, nem volna nehéz beletörödni, mert magyar a többség és magyar a kisebbség, nemzeti konczeszzióért hárezol mindegyik. De egészen más faktorok leselkednek a küzdő táborok mögött. A régi rendszer emberei ólálkodnak a sötétségben s nem is a jóhiszeműek, akik csak tévedtek, mikor megtévesztettek, hanem a rosszhiszeműek közül is legrosszabb hiszeműek, akik a multban is csak az udvar és Ausztria kegyét keresték, most pedig leplezetlenül a magyar aspirációk letörésének programjával koldulják a hatalmat. Az ólálkodók között csak

A kaczer Adria.

Irta: Mezei Ernő.

Abbazia, december 8.

„Tengerre magyar!” Ezt a jelszót már rég iktattuk a magyar politikai bölcsesség hagyományai közé. Ezt a hagyományt elég hosszú publicisztikai tapasztalásomból még azzal a külön szabállyal is egészíteném ki, hogy aki jólelkű magyar ember léte már torkig van a modern magyar politikának silányságaival és kicsinyeségeivel, szaladjon le frissen a közeli tengerpartra és öblitse ki megsvanyodott torkát, felkavarodott gyomrát, összeragadt tüdejét az adriai levegő sós áradatával. Történhet-e velünk valami jobb a mai magyar politika csodáival szemben, mint ha távolról visszanezve sóbálványokká változunk? Nem lehetne-e a magyar politikai élet egészen különös lázai, megmagyarázhatlan válságai ellenében a mi tengerünket általános és rendszeres gyógyeszközzé alkalmazni? Ne vegye senki istentelen, annál kevésbé hazafiatlan eltévelyedésnek, ha olykor az a gondolat is kísért, nem kellene-e az Uristennél is kieszközölnünk, függeszse fel némi részben és bizonyos korlátok között a magyar politika területére nézve bibliai örök ígéretét, hogy nem fog többé özönvizet bocsátani a bűnökbe merült világra. Hajh, a mai magyar alkotmányosság világában idő-ről-időre annyi szenny és mocsok gyűl össze, annyi ártalmas miazma terjed el, még a lelkek oly kietlen aszottsága veri is fel,

hogy egy szétáradó tengernek minden vize és minden sava kellene termékeny megújításához.

Egyelőre is a magyar tenger már annyi elismeréshez jutott a magyar politikai gyógykezelésben, hogy például Abbáziában a meleg tengeri fürdőt nagyon alkalmazzák csúzbántalmak ellen. Dr. Fodor Géza, a nagyteknélyű abbáziai fürdőorvos — azt beszél róla, hogy a magyar szervezet ősi konstitucionális rejtelmeit is helyszerűen érti és nagyszerűen kezeli, állandó és sokoldalú tanulmányokkal mutatja ki és értékesíti is a magyar tenger vizének ez irányban való speciális gyógyhatását. Tudvalevő pedig, hogy a csusz minálunk a politika legkifejezettebb betegségei közé tartozik. Dr. Fodor Gézának azonban az orvosi politikusságon kívül még az a valódi politikai feladata is jutott, hogy Abbáziában a magyar közjog és a 67-es paritás előharcosa legyen. Tudniillik, az ő királyi tanácsosi címét az osztrák hatóságok nem ismerik el egyenrangúnak osztrák kollégájának „Kaiserlicher Rath” címével. Ugy okoskodnak, hogy ez a két cím csak a 36 : 64 törvényes kvótaarányban viszonylik egymáshoz. Ohó! Micsoda megsértése ez a magyar királyi egyenjogú szuverenitásának? És ha már kvótaszázalékokban számítunk, vajon nem 50 százalékkal járulunk-e az udvartartás költségeihez? Mit szól hozzá az ő felsége személye körüli miniszter.

Hálistennek, magamon kitapasztalom, hogy egyéb bajokon felül még a politikai mérgezést is az Adria sós fuvallata közömbösíti véreiremben. Már Fiumében az érzések

egész más termométruma szerint olvasom az örök kormányválság híreit, mint a budapesti hangulatok túlfűtött atmoszférájában. Valami különös lelki folyamat itt a tenger színe előtt az optimizmus édes tárgyává változtatja át mindazt, amiből a fővárosban csak savanyu pesszimizmus szűrődik le. Mintha egy kimeríthetetlen szívacs törülne el elmém táblájáról minden kellemetlen hirt és minden szomorú benyomást. Válság, válság, megoldhatlan és kibonyolíthatlan válság! Ugyan mi mindez „a tenger sima tükréhez képest?” ahogy azt már nagy költőnk, mint a nemzeti géniusztolmácsa oly ihletten kifejezte. Igen, a tenger tükre még sima és mélyéből az öserő nyugodtsága tükröződik. Ezek a végtelen válsághullámzások igaz, hogy rettenetesen unalmasok, hát csak feküdjünk le és aludjunk hosszan rája. És én minekutána az újságra szövevényes kritikai helyzetfejtegetéseit végigolvastam, úgy gondolván, hogy igazi Rip van winklei alvásra való bódulattal vagyok telítve. Nyugodtan hajtánám le fejemet, hiszen mi veszedelem történhetik közben honatyákkal, honfiakkal, sőt honfyyakkal is, minthogy maguk is elaluszhatnak.

Hiába, Fiume a mi országunk ablaka a nagy világba. Majdnem úgy, ahogy nagy Péterről mondják, hogy Pétervár építésével az elzárt Oroszországnak ablakot tört a nyugati kultúra felé. És különösen is az Európa-kávész, ott a központi moló előtt, ahonnan folyton látni a teljes kikötői életet, jövő-menő

árnyalati eltérések vannak. Az egyik fel akarja ültetni a nemzetet, hogy édes pohárban nyujtsa neki a megergítalt, a másik pedig nyíltan megmondja, hogy harcra és minden ellenkezés letörésére akar vállalkozni. A korona pedig nem a parlament egymással küzdő pártjai közül, hanem az olálkodók közül választhatja csak eszközeit, mihelyt a koncessziók elől elzárkózik. Az új rendszer vetélkedő felei között csak a régi rendszer valamelyik sötét alakja lehet a győztes. És akik egymással karöltve temették el a régi rendet, most egymással vetélkedve fogják feltámasztani.

Az olálkodók kárörömét látjuk és az új rendnek annyi küzdelem árán szerzett vívmányait féltjük. S azért most, ebben a tizenkettedik órában is arra gondolunk, hogy az olálkodóktól ennek a parlamentnek meg kellene mentenie az országot. Talán ha ez a parlament egy pártközi bizottságot küldene ki, mely a válság egész anyagának megvitásával lehetővé tenné a kibontakozás becsületos előkészítését: azt az egyet mégis meg lehetne akadályozni, hogy a parlament és nemzet azoknak ölébe hulljon, akik a parlamentet is, a nemzetet is letérdeltetnék Ausztria előtt.

Budapest, december 10.

A polgármesterek a belügyminiszternél. A városok polgármesterének országos egyesülete ma délelőtt fél 12 órakor népes küldöttséggel tiszteltetett Andrássy Gyula gróf belügyminiszternél, hogy a városok számára megszavazott kétmillió korona sürgős kiutalványozását kérje. A küldöttséget Szentpály István dr. miskolci polgármester vezette, aki előterjesztette a küldöttség kérelmét és hangsúlyozta azt, hogy a városok anyagi helyzete az utolsó esztendőben annyira rosszabbodott, hogy sürgős pénzügyi segítségre elkerülhetetlenül szükségük van. A már megszavazott kétmillió ki-

utalását a városok annál inkább igényelhetik, mert a legtöbb város már ez évben számított arra, hogy ez összegnek arányos részéhez hozzájut és igen sok város már a költségvetése összeállításában e várható összeggel számolt. Mindezekért arra kéri a belügyminisztert, hasson oda, hogy a városok a megszavazott kétmillió koronához mielőbb hozzájussanak. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter válaszában utalt arra, hogy ő is ismeri a városok anyagi helyzetének nehézségeit és éppen ezért a küldöttség kérelmével a legnagyobb jóindulattal kíván foglalkozni és megígéri, hogy a maga hatáskörében a kérelem teljesedése érdekében mindent meg fog tenni. A küldöttség a belügyminiszter választát nagy tetszéssel fogadta s utána Teleszky János pénzügyi államtitkár elé járult, ahol ugyancsak Szentpály István dr. miskolci polgármester terjesztette elő az egyesület kérelmét. Teleszky János dr. államtitkár szintén jóindulattal választ adott. Hangsúlyozta ő is, hogy a kétmillió korona megszavazását éppen a városok anyagi nehézségeinek ismerése indokolta annak idején és megígérte a küldöttségnek, hogy a minél előbb való kiutalás érdekében mindent meg fog tenni.

és holnap a kormány megbízásából a mai megállapodásokról jelentést tesz a királynak, másodsor pedig, hogy a képviselőházat a jövő hét közepére, valószínűleg szerdára ülésre hívják össze. A napot pontosan Gál Sándor képviselőházi elnöknek Budapestre érkezése után állapítják meg.

A mai miniszteri tanácskozásnak ez a két pozitív eredménye természetesen igen nagy feltűnést keltett a politikai világban, ahol ismét a legkülönbözőbb hírek és kombinációk kelttek szárnyra. Azt kétségtelennek tartják, sőt Kossuth Ferencnek a pártkörben tett kijelentése is megerősíti azt a hírt, hogy a képviselőház ülése az indemnitás kérdésének szől. Irányadó körökben az indemnitás betérjesztését először azzal indokolják, hogy a kormány eleget akar tenni a törvény határozott rendelkezésének és az indemnitás benyújtásával legalább megkísérlti az ex-lex elkerülését. Másrészt azonban azt is mondják, hogy a képviselőház összehívása által egyúttal alkalmat akarnak adni a képviselőháznak, hogy a válságról és a helyzetről való fölfogását nyilvánosan kifejezhesse. Ugy hisszük, hogy a képviselőház állásfoglalása abban fog nyilvánulni, hogy a betérjesztett indemnitási javaslatot nem fogadja el s hogy esetleg már a pénzügyi bizottság visszautasítja. E szerint a hír szerint gróf Zichy Aladár missziója az, hogy a királynak bejelentse a kormányának azt a szándékát, hogy az indemnitási javaslatot betérjeszti, anélkül azonban, hogy annak megszavazását biztosítani tudná.

A képviselőház összehívása.

— Az indemnitás betérjesztésének kérdése. —

Gróf Zichy Aladár a királynál.

Budapest, december 10.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délre miniszteri értekezletet hívott össze a pénzügyminiszteriumba. Két óránál tovább tartott a miniszterek bizalmas tanácskozása. A miniszterelnök részletesen ismertette minisztertársaival a tegnapi bécsi eseményeket és az ő előterjesztései kapcsán a miniszterek megbeszélés tárgyává tették azt a királyi kívánságot, hogy ez a kormány vezesse tovább az ügyeket a végső döntésig. Tudvalevőleg a kormánynak az az álláspontja, hogy ez a végső döntés minél hamarabb következzen be és ezzel van összefüggésben a miniszterek tanácskozásának az a két pozitív eredménye, hogy először gróf Zichy Aladár király személye körüli miniszter ma délután Bécsbe utazott

vesztegetőn ragyog mások felé is, ez a mi féltékenységünk és szenvedésünk.

Annak, aki figyelni szeret, az életnek színes képei tarka változatai, csodálatos bonnyodalmai tárulnak fel a fiemei moló előtt, az Európa-kávéház ablakaiból —

Mintha valami gyűjteményes kiállítást, kis mikrokozmoszt, kinematografiai sorozatot mutatnának itt be mindabból, ami hazánkban életküzdelmet, privát sorsot, egyéni drámát jelent. És mindez, legyen részleteiben bármi szomorú, itt fényes zománczot nyer. Itt vannak a kivándorló rajok, ahogy mindennap szállingóznak a kikötő körül, vagy ögyelegnek a város utcáin. A mult héten több napig kellett az ilyen rajoknak várakozni ácsorogniok, mert a soron levő kivándorló hajó, a „Carinthia“, a nagy bóra miatt be nem juthatott a kikötőbe. Gyászos menek kétségkívül, amikor a nagy nemzeti közösség szempontjából nézzük őket. Mintha szakadaflanul vérsugarakat látnánk kiszökelleni a magyar nép összevissza sebzett és elnyomorodott testéből. De egyenként nézve őket, akárhogy ri is le róluk a nélkülözés és küzködés, nem a kétségbeesés és lemondás fekete táborát képviselik. A lobogó, amely körül sorakoznak, az új remények. Azt hiszik, hogy a nyomoruság földéről menekülnek és a Cunard Line hajója az aranytermő munka Eldorádójába viszi őket. És nem világít-e az ő lelükbe is az „Adria kék habja.“ Nem ad-e bizalmuknak több lendületet, ha hajóra szállva még a haza utolsó földdarabján, déli tengerek szellője üdvözlí őket, mint a kivándorlás más útjain, amikor ideger or-

szágokon keresztül jutnak az északi tengerek viharvert partjaihoz.

A kivándorlóknak kissé szürkén egyhangu vonalánál élénkebb színeket vegyitenek a fiemei forgalom kinematografiájába a divatos utazók, vagyis azok a karavánok, amelyek a jobbmóduak közül kerülnek ki. Még ezekben a komor, az elötélnék ebben a komor tengeri utra éppen nem csábító időszakában sem apadnak el az érdekes társaságok, amelyeket az életsors rendkívüli alkalmi lóditanak ki szabályozott otthoni rendjükből. Mert hát a közeli Olaszország zarándok útja visz erre. Oda és onnét egyre jönnek és mennek modern magyar urak és hölgyek, majd piros, majd fekete lobogóju hajóin. Schase hiányoznak a fiemei kávéházi asztalok mellől azok a felette érdekes bárócskák, akiken első látásra megismerni, hogy a nászutazók kiváltságos fajából valók. Akármilyen törzsökös magyar arcok, észre kell vennem, hogy a házasságok modern tipusa már ebben a világban is uralkodóvá válik. A férfi már kissé preparált, azaz megújított fiatalsággal, amelynél a kopaszodás terjedő vonalát, a művészien kipödörített bajusz ellensúlyozza. Az ifju hájtól sugárzó hölgyecske kimeríthetetlen hamiskás mosolygással. Fiume a magyar nászboldogság mézgyűjtő köpüje, a kikötőben várakozik rájuk Cythere hajója. De mindig akadnak az ellentétes klasszifikációból való is. A kávéház valamely más asztalánál már másféle társaság telepedett le. Eltesebb, erélyes arcú férfi, idősebb és fiatal hölgyek, mindnyájan gyászfeketében, a nők hosszan lengő gyászfátyollal kalapjukon. Ezek is ma-

számítanak a hitelességre, amelynek valóban igen csekély az esélye.

Végül meg kell emlékezni arról a hírről, amely tegnapi bécsi információink megerősítéseképpen a *Wekerle-kormány rekonstrukciójáról* szól. A királynak az az óhajta, hogy — mint már jeleztük — ez a kormány vezesse tovább az ügyeket a végső döntésig, ez a döntés pedig a választói reform sürögés megvalósítása után következnie be. Arról van tehát szó, hogy gróf Zichy Aladár a holnapi audiencián átvegye a királytól erre vonatkozó elhatározását, amely szerint a mostani parlamentnek és a rekonstruált kormánynak nem volna tehát más joga és más kötelessége, mint egyelőre megállapított rövid időre fedezni az államszükségleteket és biztosítani az állami gépezet zavartalan működését, amely idő alatt a választói reform sürögően megalkotandó volna. Amenyiben a király holnap gróf Zichy Aladár útján a kormány tudomására hozza ilyen irányban elhatározását, hétfőn Wekerle Sándor miniszterelnök járul a király elé és átveszi az erről szóló királyi kéziratokat. Ebben az esetben a szerdai ülésen már az újra kinevezett kormány mutatkozik be a képviselőháznak.

A holnapi audiencia tehát mindenképpen igen jelentős és eredménye igen nagy kihatással lesz a jövő hét várható eseményeire.

Egyéb híreink itt következnek:

Wekerle beszámoló.

Wekerle Sándor és gróf Zichy Aladár, akik tegnap délután a királynál voltak kihallgatáson, visszatértek Budapestre. A miniszterelnök ma délelőtt fél tizenkét órára a pénzügyminisztériumba miniszteri értekezletet hívott össze, hogy minisztériumainak referáljon bécsi utjáról. A konferenciát megelőzőleg tíz óra körül gróf Apponyi Albert látogatást tett a lakásán Kossuth Ferencnél s vele beható eszmecserét folytatott. Ezután Kossuth átment a kereskedelmi minisztériumba, ahol gróf Andrássy Gyula kereste föl. A két párvezér a tanácskozásba bevonta Steryáni József államtitkárt is. A belügyminiszter innen palotájába sietett, ahol már gróf Zichy Aladár várta, akivel az-

gyar utazók, kik pótolhatlan családi veszteségre, hitvesi vagy gyermeki bánatra keresnek az utazás szórakozásaiban balzsamos vigaszt. És bizony a fekete keret ellenére állandóan ott játszik a derűs mosolygás a fiatal arcokon, olykor hangos kacagás hullámzása egyikről másikra törve, ömlik el mindannyian. Ugy tetszik, öröm és gyász, csók és köny, élet és halál sajtóságos harmóniában a magyar sirvavigadásnak csillámló fonálát vonják keresztül a fiúmei levegőn. Vajjon nem kellene-e statisztikus módszer szerint alaposan megfigyeltetni, hogy a boldogságnak és a boldogtalanságnak milyen áramlatai ömlenek ki országunk belsejéből és folynak össze az Adria medencéjében. Bizonyos, hogy a modern utazási technika kényelmei hirtelen erővel és széles arányban mozgósították Pató Pál nemzetét még a legfélreesebb falusi kuriák körül is.

Ez a kaczer Adria! Nincs oly évszak és nincs oly időjárás, amikor szépségének kincseit, bájjainak gazdagságát ne tárná a világ elé. Nekünk magyaroknak fájhat, hogy anynyi más nemzet pályázhatik a hűtlen szépség birtokára. Még azt a részt is, amit „Magyar Tengerpartnak” hitelesen jegyeztünk be a kesekre, szemtelenül elvitatják tőlünk. Mégis minden mozdulata báj, minden rezzenése varázslat.

Abbáziában ezt a november-decemberi időszakot a csendes szezonnak igtatják be és a tengermelléki gyönyörűségeknek, tengerparti sétáknak valóban ilyenkor legkevesebb

után együtt automobilozott el a pénzügyminisztériumba.

Ilyen előzmények után vette kezdetét a miniszteri értekezlet, amely közel délután két óráig tartott. Wekerle beszámolt audienciája eredményéről, majd ismét a válságból való kibontakozás módjait beszélték meg. Két óra körül távoztak el a kabinet tagjai a pénzügyminisztériumból, amelynek előcsarnokában az újságírók várták a tanácskozás eredményét. A kérdésközpontokra Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ezeket mondotta:

— A miniszteri értekezletről ezuttal a miniszterelnök ur ad majd felvilágosításokat.

Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter így nyilatkozott:

— En annyit mondhatok csupán, hogy a kormány megbízásából ma Bécsbe utazom a felséghez és holnap kihallgatáson fogok megjelenni.

Utolsónak dr. Wekerle Sándor miniszterelnök távozott a palotából.

— A tegnapi audienciáról beszélgettünk — mondotta a miniszterelnök az újságíróknak.

— Ugy értesülünk — jegyezték meg az újságírók, — hogy most összehívják a Házat?

— Igen, — jelentette ki Wekerle Sándor miniszterelnök. — A jövő héten hívjuk össze a Házat. Most nem lehet, mert az elnök vidéken tartózkodik.

— Kegyelmes ur utazik-e Bécsbe?

— Nem megyek, hiszen tegnap voltam — felelte dr. Wekerle Sándor miniszterelnök. — Gróf Zichy Aladár utazik.

Félhivatalosan ezt a jelentést adták ki:

Ma délelőtt fél tizenkét órától háromnegyed kettőig a pénzügyminisztériumban dr. Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével miniszteri tanácskozás volt, amelyen részt vett a kabinet valamennyi tagja. A mai miniszteri tanácskozáson Wekerle Sándor miniszterelnök jelentést tett tegnapi kihallgatásáról, majd a válságból való kibontakozás kérdéseivel kapcsolatosan megvitatták a politikai helyzetet. A kabinet megbízásából gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter ma délután Bécsbe utazott, ahol holnap kihallgatáson jelenik meg a felség előtt.

Gróf Zichy a királynál.

Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter ma délután öt óra tizenöt perccor gróf Apponyi Rezső ő felsége személye kö-

a kedvelője. Kinek a hátát borzasztja meg a bóra, kinek az orrát csiklandozza túlságosan a szirokkó. Hát akármilyen ritkán akad bálnulója, a mi tengeri istennőnk nem sajnálja tőle hű pompájának minden mutatványát, selyem- és csipkeolettjeinek egész fényűzését. November végén is felöltötte a délidő hideg sugárzásában legszebb aranyhimes kékjét, majd a telthold feljöttekor ezüst díszítésű, fekete bársonyát, és bizony nem sokat bánta, ha esécsap, hetyke gaval-lérja, a karszti sziklából előtörő bóra szilaj tánczra perdülve vele összezúrlálja hosszú, habos uszályát. Hamar az utolsó napokban már csak fesztelen pongyolában láthatunk. Mocsok szürke foszlányok fedik be idomait, összeférezelt felhőrongyok csüggenek és libegnek hullámozó vonalai körül. De ez is kedves „interieur-hangulat”, amelynek ríktó hanyagságain átsugárzik a játszi báj. Hiszen a mi adria urnőnk a maga szabad kedvét is csak a zártkörűség keretében mutatja meg nekünk. Mindenfelől láthatók a partok, amelyek csapongásait az illendőség korlátai közé szorítják. Az esti ködpárázaton is átvilágít Fiume lámpasora, grözögő körvonalakban rajzolódna le a cheryói és vegliai szigeteket, pirosas árnyalattal olvad a nyugati szemhátárba az isztriai part. A kaczer Adria nem gyötör bennünket a végtelenség rejtelmeivel.

Abbáziai szobám ablakából látom ezt a körképet, és amit itt megírtam aféle abbáziai leírásnak szántam. De hiszen az igazi „Abbázia” mindezzel csöppet sem törődik, se tájzsepéggel, se tengervarázslattal. Ez az Abbázia, amióta minden szezonnra van beren-

deze, télen mint ugynevezett klimatikus üdülőhely, nyáron meg tengeri fürdőcizim, voltaképpen egy örökös karavanszerai minden korbéli és nyelvbeli henylőlők számára. Egy örökké mozgó kozmopolis, egy vándorváros, amely maga állandó, de lakossága folyton változó. Talán a világ heréinek száműzetési helye. Télelő bizonyos mérvű apály ideje. A „stranden” szakadozottabb a sétáló láncolata, a parkok és ligetek csöndesek. De a nyilvános termek és kávéházak telve vannak és a kereskedések kirakataiból csillogón kínálkozik a karácsonyi csecsebecsék vásárlása. Persze, hogy ebbe a szűkebb körül, zárt falak közé szorított szezonzmozgalomba is belevegyíti markáns vonását a magyar vérmérsék, Esténként hangos a Bristol-hotel a magyar társaságok eleven kedvétől. Czigány huza a fülbemászó nótát és olyik magyar ur a legközvetlenebb módon bizonyítja, hogy az ország határán túl is az imádott haza földjét érzi bokázó sarkai alatt. A hotel vezetője, egy jóformán az egész világot megjárt magyar ember, — afele congréstador-fajta — ugy látszik a magyarság hódító ambícióját is kívánja képviselni. Azt a kegyes óhaj, amit valamikor a mi nagy Jókaink fejezett ki, hogy Abbáziát be kellene kebeleznii Magyarországra, a Bristol-hotel berendezése következetes gyakorlati hatásokkal meg is valósítja.

A képviselőház összehívása.

Ertesülésünk ezert a jövő hét közepére, valószínűleg szerdára, össze fogják hívni a képviselőházat. Gál Sándor, a képviselőház elnöke legkésőbb vasárnap reggelre Budapestre érkezik és akkor fog intézkedni a képviselőház összehívása dolgában.

A pártkörökből.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt Pannónia szállóbeli ideiglenes körhelyiségében az est folyamán a pártnak számos képviselő és kiutagja járt fenn. Ott voltak Déry Zoltán, Tóth János és Mezőssy Béla államtitkárok, Hoitsy Pál, a párt ügyvezető alelnöke, Sággy Gyula alelnök, Zlinszky István gazda, Ambrozovics Lajos és Kapotsffy Jenő főispánok. Hét óra felé megjelent a pártkörben a párt vezetője, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter is, s a társalgóban mintegy két órán át élénk eszmecsere folytatótt a jelenlevőkkel. Szentiványi Árpád kezdte meg a politikai beszélgetést, azzal, hogy szóba hozta az indemuitás kérdését és azt mondta, hogy ha ezen az áron szabadulni lehetne a kormánytól, meg kellene adni. Mert — fordult Kossuth Ferenc-hez — a legjobb volna, ha ti ketten kimennétek a kormányból.

— Biz ez volna a legjobb. — felelte Kossuth.

— Bármilyen következnie, megszüntetné a mostani türehetetlen állapotot, — mondta Petrogalli Oszkár. — Hiszen Bécsnek csak az a szándéka, hogy lejárasson bennünket és vezérinket.

Bernáth Béla most fölvetette azt a kérdést, hogy mikorra hívják össze a képviselőházat?

— Jövő szerdáról, vagy csütörtökről van szó, — felelte Kossuth Ferenc. — Ossze kell hívni, mert a törvény kötelez az indemuitás benyújtására.

Szóba került a Barabás-féle kibékülési

deze, télen mint ugynevezett klimatikus üdülőhely, nyáron meg tengeri fürdőcizim, voltaképpen egy örökös karavanszerai minden korbéli és nyelvbeli henylőlők számára. Egy örökké mozgó kozmopolis, egy vándorváros, amely maga állandó, de lakossága folyton változó. Talán a világ heréinek száműzetési helye. Télelő bizonyos mérvű apály ideje. A „stranden” szakadozottabb a sétáló láncolata, a parkok és ligetek csöndesek. De a nyilvános termek és kávéházak telve vannak és a kereskedések kirakataiból csillogón kínálkozik a karácsonyi csecsebecsék vásárlása. Persze, hogy ebbe a szűkebb körül, zárt falak közé szorított szezonzmozgalomba is belevegyíti markáns vonását a magyar vérmérsék, Esténként hangos a Bristol-hotel a magyar társaságok eleven kedvétől. Czigány huza a fülbemászó nótát és olyik magyar ur a legközvetlenebb módon bizonyítja, hogy az ország határán túl is az imádott haza földjét érzi bokázó sarkai alatt. A hotel vezetője, egy jóformán az egész világot megjárt magyar ember, — afele congréstador-fajta — ugy látszik a magyarság hódító ambícióját is kívánja képviselni. Azt a kegyes óhaj, amit valamikor a mi nagy Jókaink fejezett ki, hogy Abbáziát be kellene kebeleznii Magyarországra, a Bristol-hotel berendezése következetes gyakorlati hatásokkal meg is valósítja.

Hát be is kebelezzük Abbáziát vérünkbe, tudónkbe, gyomrunkba és nem törődünk a végtelen, a hihetetlen, lehetetlen válságokkal. Mikor annyi az erőfeleslegünk, csak bokázzunk! —

terv is, amelyről Kossuth azt mondta, hogy ez tulajdonképpen az ő nyári kibontakozási tervének fölfrissítése, amelyet éppen Justhék hiusítottak meg, s amely most nem időszerű, bárha annak megvalósulását szívesen venné.

Ezután hosszabban beszéltek a Friedjung-perről és Kossuth utalt arra a félhivatalos nyilatkozatra, amelyben a lehatározottabban visszautasítja azt a gyanúsítást, mint ha a függetlenségi párt bármilyen körülmények között is szövetséget volna a szerbekkel.

Az alkotmánypárt körhelyiségeiben ma este megjelentek gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, a párt vezére, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Sztérenyi József és Bolgár Ferenc államtitkárok, Nagy Ferenc másodelnök és számos képviselő, akik a politikai helyzetről folytattak élénk eszmecsereket. A pártban általánosan annak a reménynek adtak kifejezést, hogy a legközelebbi napok a válságot a teljes tisztázódás elé viszik. A képviselőház egybehívása tárgyában eddig nem történt intézkedés, mivel Gál Sándor elnök csak vasárnap érkezik vissza Budapestre és csak akkor lehet majd megállapítani, hogy a képviselőház mikorra hívassék formális ülésre egybe. A pártkörben hosszabb távollét után ma jelent meg először a betegségből fölépült Návay Lajos képviselőházi alelnök, akit melegen üdvözöltek. Megjelent a pártkörben dr. Boda Dező rendőrfőkapitány is, aki gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek a kasszabörtörök elfogatásáról tett jelentést. A párt kedden este nyolcz órakor a Hungária-szálló fehértértermében megtartja szokásos heti pártvacsoráját.

A Justh-párt klubjában ma este hosszabb távollét után ismét megjelent Justh Gyula. Ott fogadta a hívei jelenlétében a Kasics Péter által vezetett első kerületi küldöttséget, amely előtt hosszabb beszédet mondott. Hangoztatta, hogy a gazdasági függetlenség és a választói reform az a két cél, amelyért küzdenek és küzdeni fognak. Beszéltek a pártkörben az indemnitás kérdéséről is, amely ellen a legszélsőbb ellenállást fogják kifejteni.

Csatlakozás a Kossuth-párthoz.

Kossuth Ferenc, a negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-párt vezére a következő táviratot kapta:

A temesrékási függetlenségi és negyvennyolczas párt mai napon tartott gyűlése úgy határozott, hogy teljes bizalommal viseltetik Nagyméltóságod iránt. Antal János pártelnök.

Khuen, Justh és a nemzetiségiek.

A nemzetiségi képviselők a jövő hét elején Budapestre érkeznek, hogy a kormányválsággal szemben követendő eljárásukat megbeszéljék. A nemzetiségi képviselők a válság fejleményeitől aspirációiknak legalább részleges megvalósítását várják. A mai kormány hivatalban maradását csak ideiglenesnek tekintik. Hitük és meggyőződésük szerint bármely politikai rendezés első feladatainak egyike az lesz, hogy a nemzetiségi kérdés mai éles jellegét elveszítse. E tekintetben a nemzetiségiek nagy reményeket fűznek egy esetleges Khuen-Héderváry kormányhoz, amelytől azt várják, hogy a magyar államésme teljes fentartásával lehetővé fogja tenni, hogy a nemzetiségek a közigazgatásban nagyobb szerephez jussanak. Polit Mihály orsz. képviselő lapjában azt írja, hogy Héderváry és Justh kooperációját nem lehet kizártnak tekinteni, mert ugy Héderváry, mint Justh minden alkalommal azt hangoztatják, hogy a magyarság hegemoniájának megóvása mellett ki kell békíteni a nemzetiségeket és a horvátokat, mert a mai körülmények közt ez a magyarság legeminebb érdeke. Egy vidéki román lap pedig éppen ma írja, hogy néhány román főispán kinevezése, mint ezt Justh egy ízben hangoztatta, nem is volna oly rendkívüli dolog, mert hiszen a nemzetiségi törvény egyik pozitív rendelkezése is megköveteli, hogy azokba a megyékbe, amelyekben a románok többségben vannak, lehetőleg románajku közegek alkalmaztassanak.

... Ime ez a jelentés mutatja, hogy Justhék kikkel kooperálnak ...

Az osztrák költségvetési provizórium.

Budapest, december 10.

A Reichsrath mai ülésén ismét a parlament munkaképességéről folyt a vita. A szláv unió részéről Sustersic beszélt szokatlan tárgyilagossággal. Sustersic volt az, ki a szláv uniót képviselte a pártok azon értekezletén, mely Glombinszki, a lengyel klub elnökének közvetítése folytán ült össze. Sustersic ma is hangoztatta, hogy a szláv unió hozzá akar járulni a parlament munkaképességéhez, a legfontosabb állami szükségleteket is megszavazná, de nem ennek a kormánynak. Szerinte a szláv uniót oly parlamenten kívüli kormány is kielégítené, melyben kifejezésre jutna a nemzeti paritás. Glombinszki képviselő ismét lelkére köti a pártoknak, hogy az összes nemzetiségek érdekében adják meg az államnak amire szüksége van. Beszédében Glombinszki ezuttal is célzott a magyar követelésekre, melyek visszautasítását helyesli.

Bécsi politikai körökben az a nézet uralkodik, hogy még karácsony előtt letárgyalja a képviselőház a költségvetési provizóriumot és a kereskedelempolitikai felhatalmazási törvényt, a kabinet rekonstrukciója azonban karácsony utánra marad és akkor sem lesz olyan terjedelmű, mint ahogy a szláv unió pártjai kívánták. A német pártok körében nagy visszataszítást kelt a rekonstrukció terve s rossz szemmel nézik, hogy a délszláv pártok valamelyik tagja be fog lépni a kabinetbe. Erre az esetre a német pártok erős ellenzékkel fenyegetőznek.

A Reichsrathi ülésének lefolyásáról a következő tudósítást kaptuk:

A költségvetési provizórium első olvasásának folytatásakor tárgyalása során Drtina képviselő munkaképes és munkaképtől eltilt parlamentet kíván a népszükségletek elintézésére és kifejezi azt az óhaját, hogy paritásos alapon parlamentáris minisztérium jöjjön létre, amelyben minden a Reichsrathban képviselt néptörzs külön minisztert kapjon.

Sustersic szólal fel ezután, kijelentvén, hogy a szláv unió semmit sem követel, lemond föltétel nélkül az ellenzékieskedésről és csak azon minden pártot és minden képviselőt megillető joggal kíván élni, hogy küzdhet a kormány ellen, amelyet alapjában téves politikai rendszer megtestesülésének tekint. Célja az az állítást, hogy a válság kiinduló pontja Bosznia és Hercegovina annexiója volt és kijelenti, hogy a szláv unió tulnyomó többsége pártolta az annexiót és minden következőnyeit. Minthogy azonban utat tört magának az a meggyőződés, hogy nincs megbízható többség, ezal a kérdéssel fordultak a szláv unióhoz, vajjon hajlandó-e negatív ellenzéki álláspontjáról a jövőben közreműködés álláspontjára helyezkedni, a legfontosabb állami és népszükségletek elintézésében. A szláv unió erre kész. A mostani politikai helyzet azonban tulságosan törékeny, hogy arra parlamentáris rendszert szilárdan lehessen felépíteni. Ezért indítványoztuk mi, akik elvben ugyan a parlamentáris rendszer hívei vagyunk, parlamenten kívül álló kormány kinevezését, amely azonban egybeállítás által nemzeti paritás jelét viselje magán. Olyan kabinet iránt, amely iránt bizalmunk van, minden állami és népszükségletet megszavaznánk. Beszédét azzal a kijelentéssel végzi, hogy a szláv unió a nemzetiségek egyenjóságát biztosító kompromisszumra hajlandó, de soha sem hajlik meg kaudiumi iga alatt és a mostani kormánynak semmit sem szavaz meg.

Glombinszki képviselő a zilált politikai és nemzetiségi viszonyokon kívül a hiányos házszabályokban látja a parlamenti bajok főokát. A kormány közreműködésével induló kooperáció elsőrangú nép és államszükséglet még szociáldemokrata és nemzetiségi szempontból nézve is. A tartózkodás mellett erre a két klub böles mérsékletére és a kormány közreműködésére volna szükség. A lengyelek klubja, amely az autonomisztikus álláspont megóvása mellett megadja az államnak azt, amire szüksége van, tiltakozik az ellen, hogy

külföldi államok beavatkozzanak Ausztria belügyeibe és nem támogatna oly kormányt, amely az ily beavatkozás megtűrésével kompromittálná az állam önállóságát. Pártja a békés és békülékeny Ausztria gazdasági érdekeit Magyarországgal szemben megvédő politikát helyesli, és nem tűrheti, ha valamelyes opportunisztikus indokokból a birodalom gazdasági érdekei feláldoztassanak. Végül felszólítja a szláv uniót, hogy fogadják bizalommal a lengyelek klubjának a parlament munkaképességének helyreállítására irányuló tanácsait és azon reményének ad kifejezést, hogy ha a pártok és a kormány kívánják a parlamenti munkát, a kooperáció lehetővé tételére irányuló munka sikeres lesz. (Élénk helyeslés és taps. Szónokot számosan üdvözlölik.)

Pacher képviselő kijelenti, hogy a csehországi németek nem járulhatnak hozzá rendszerváltoztatáshoz anélkül, hogy a nyelvkérdés és a nemzetiségi kérdés Csehország nemzeti elhatárolásának alapjait ne rendezzék. Adler képviselő a kormány ellen beszél és a parlament munkaképessége, a nemzeti fégyverszűnet és a parlament épségben tartása mellett hangoztat fejtegetéseket. Gessmann hangsúlyozza, hogy egyetért Chiari nyilatkozataival és elismeri, hogy a szláv unió felhagyott az obstrukcióval. Hangsúlyozza a parlament épségben tartásának szükségességét, tekintettel a külügyi helyzetre és Magyarország hegemoniás vágyakozására és kijelenti, hogy a keresztényszocialisták a provizóriumot megszavazzák az állam és a dolgozó lakosság érdekében, és a kormány iránti bizalomból is. (Helyeslés.)

Klofoc kijelenti: Megelégtünk, hogy folytonosan arról a háláról szóljanak, amelylyel Ausztria tartozik Németországnak. Északi szomszédainkkal nem akarunk harezolni, de ott be kell látni, hogy Ausztria érdeke megkívánja a jó viszonyt a délszláv államokkal és Oroszországgal is. A rendszert sikeresen ssakis kellő alkotmánymódosítással lehet megjavítani. A legközelebbi ülés holnap.

KÜLFÖLD.

A bolgár király Szerbiában. Tosef belgrádfi bolgár követ ma megjelent Milovanovics külügyminiszternél és tudatta vele, hogy Ferdinánd király legközelebb átutazik Szerbián. Sándor trónörökös Nisben várja a királyt és Belgrádig kíséri. Tosef követ együtt utazik a királylyal Budapestig.

Németország az európai békéért. A német birodalmi gyűlésen Wiemer szabadelvű néppárti hangsúlyozta, hogy pártja nagy sulyt fektet az Angliával való jó politikai és gazdasági viszonyra.

Beethmann-Eolweg birodalmi kancellár: Szükségtelennek tartom, hogy a világhelyzetre vonatkozó általános megügyelésekkel hozakodjam elő. Szükségtelen az is, hogy oly szilárdan alapozott viszonyokról beszéljek, aminők közöttünk és Ausztria-Magyarország között fennállanak. Külpolitikánk általános céljáról már a trónbeszéd is szólt. A marokkói egyezmény megkötése óta közöttünk és a francia kormány között az egyezmény kivitele dolgában szakadatlan eszmecsere folyik és a kölcsönös jóakaratra sikerült a fontos pontokban megegyezést létrehozni. Az elért eredmények alapján azon reménynek adhatok kifejezést, hogy ugyanezen a bázison a német gazdasági érdekeknek megfelelő módon ma még fennálló gazdasági kérdéseket is meg lehet oldani. Angol államférfiak, különösen pedig a miniszterelnök, az utóbbi időben mondott beszédeikben az államférfiúi működés egyik fontos feladatát az Anglia és Németország közti jóviszony helyreállításában látták. Ez a felfogás és gondolkodás ezen a hélyen is észinte és igaz meggyőződés. (Bravó kiáltások.) Nem tapasztaltam olyasmit, ami arra enged következtetni, hogy az olasz politika felelős vezetői a hármasszövetséget Olaszországra nézve kevesebbre értékelnék, mint azt eddig tették. A teljes lojalitás szellemének megfelelően Tittoni olasz külügyminiszter értesített a raconigi-i találkozón tör-

tént megbeszélésekről, amelyeknek magva az, hogy Olaszország balkán-politikájával nem követ oly célzt, amely szerződésünkkel nem állana összhangzásban. A nemzet joggal következteti, hogy Németország külpolitikáját, amely ily célokat nem ismer, nyugalommal, állandósággal és minden idegességektől vezetjük. (Élénk helyeslés.)

Báró Camp birodalmi párti szerint a szociáldemokrácia az ellentétek kiélesítésében látja az eszközt, amely az ő hatalmát fejleszti. Egyébiránt az utóbbi években szenvedett vereségei izgatják.

Báró Schön külügyi államtitkár bebátón ismerteti a marokkói tárgyalások menetét és megállapítja, hogy a Franciaországgal való együttműködés által a következő eredmények értek el: Megállapított a kasablankai kártérítés összege, lényegesen előmozdított a likvidációs kölcsön ügye és egy német bank alapítása, előkészületek történtek a bonyolult bányaugy igazságos rendezésére, nagy haladást ért el a német kereskedés és hajózás és lényegesen résztvesz a német birodalom az ásvány-kincsek felkutatására és hasznosítására alakult nemzetközi szindikátusban.

Scheidemann német szociáldemokrata tiltakozik a birodalmi gyűlés lebecsülése ellen, ami akkor történt, midőn a kancellárválság küszöbén berekesztették az előző ülészakot. Németországban mindig konzervatív vagy konzervatív klerikális módon uralkodtak. Az elnök félbeszakítja és rendreutasítja azért a kijelentésért szónokot, hogy a szőszegés a porosz királyi ház legmagasabb tradíciói közé tartozik. A birodalmi kancellár erélyesen tiltakozik a porosz királyi ház rágalmazása ellen.

Radziwill herceg képviselő kifejti, hogy pártjának álláspontját a pénzügyi reform dolgában a kisebbik rossz elve vezérelte. Azt remélték, hogy a lengyelek állampolgári jogait nem fogják megrovidítani és remélik, hogy a modern kultúra érzete nem szenved sérelmet. A tárgyalást erre berekesztették.

Bizalom Briandnak. A francia kamara ülésén Briand miniszterelnök kijelentette, hogy a nyugati vasutakkal kötött szerződés kérdése a jókiszeműség és a becsületesség kérdése. Ismételt felveti a bizalmi kérdést azzal az indítvánnyal szemben, hogy a javaslatot bizottság elé utasítsák vissza. A szavazásnál 396 szavazattal 93 ellen elvetik Jaurès indítványát és a tárgyalást törvényjavaslatot, vagyis a nyugati vasutakkal kötött szerződést 389 szavazattal 106 ellen elfogadják.

Marokkói követség Madridban. A spanyol külügyminiszter tegnap a marokkói szultán külön misszióját kihallgatáson fogadta és közölte vele a spanyol kormány választását a maghzen legutóbbi jegyzékére, amely a ríff-helyzetre vonatkozik. A miniszter fejtegette a spanyol csapatok sikereiből folyó előnyöket, rámutatván arra, hogy a spanyolok oly területen érték el a törzsek meghódolását, ahol a seriffi állami felsőséget nagyon ritkán ismerték el. A spanyol csapatok által elért eredmények után a Spanyolország és a maghzen közötti surlódásoknak minden lehetősége megszűnt.

Az angol választási mozgalmak. A London mellett Barkingban tegnap tartott választógyűlés, amelyen Dunmore lord a konzervatív jelölt pártjáról állott, viharos lefolyású volt. A gyűlés résztvevői folytonosan kiállították: *Le a peerekbell!* és a szónokot folytonos közbekiáltásokkal és Lloyd George miniszter életével zavarták. A többi szónokot sem hagyták szóhoz jutni.

Francia hajóraj Montenegróban. A francia lapok jelentése szerint Pivert tengernagy parancsnoksága alatt álló, jelenleg a levantei vizeken ezírkáló francia hajóraj legközelebb Szalonikiba és azután az Adriára megy és december 14-én Antivariba érkezik. Pivert tengernagy a kormány nevében Cettinjében üdvözölni fogja a fejedelmet. A látogatás összefügg Miklós fejedelem 50 éves uralkodási jubileumával.

Japán előnyomulása.

— Korea bekebelezése. —

Budapest, december 10.

Kelet-Ázsiából ismét nyugtalanító hírek érkeznek. Tokióban a napokban tanácskozások folytak, melyekben nagy tervek keresztülvitelét vitatták meg. Mindenek előtt Korea bekebelezését akarják megvalósítani, ami érthető riadalmat keltett Pétervárott. Attól félnek, hogy Korea bekebelezése után az orosz birtokok kerülnek sorra. Különösen Vladivosztokot féltik, amely most már az egyetlen számbavehető kikötő a keletázsiai partokon.

A napokban ugyan Tokióból megezőfolták a Pétervárról világgá röpitett riasztó híreket, de ez mit sem jelent, mert tény az, hogy Japán ismét háborúra készül. Végleg le akar számolni hatalmas ellenfelével, mielőtt az a mandzsuri katasztrófát kiheveri. Az orosz hadsereg ma sem emelkedett arra a nivóra, amelyen a japán hadsereg áll, dacára annak, hogy Oroszország az utóbbi időben rengeteget költött a hadsereg újjászervezésére. Flottája ugyszólván akcióképtelen és a keletázsiai partokon alig van számbavehető hadihajója. Ezzel szemben Japán ugy szárazföldön, mint a tengeren rendkívül nagy előkészületeket tett.

A nagy háború ugyan egy ideig megbénította Japán akcióképességét, úgy, hogy nagy terveit csak lépést haladva tudta megvalósítani. A mandzsuri harcsteren körülbelül háromszáz ezer katonája vérzett el és a hadiköltségek felemésztették háromezernyolcszázmillió koronát. Ez a rengeteg ember- és pénzáldozat arra kényszerítette Japánt, hogy dacára példátlan győzelmeinek, megelégedjék félsikerrel. A béke megkötése után Japán tovább dolgozott és arra törekedett, hogy megvesse lábát azokon a területeken, amelyek a háború után birtokába kerültek. Mindenekelőtt Port-Arturt berehettelen erőddé változtatta át, ezzel egyidőben hozzáállott Korea paczifikálásához. Japán kereskedők árasztották el az egész országot és japáni katonák védelme alatt, egészen magukhoz ragadták a kereskedelmet. Az ország közigazgatását teljesen reformálták japán módra, úgy, hogy ma egy rendelet elegendő ahhoz, hogy Korea megszűnjék különálló állam lenni.

Mind e tervek előkészítésével egyidőben Japán gondoskodott arról is, hogy hadserege minden körülmények között képes legyen megvédeni a diplomácia által megvalósított terveket. Ma Japán akkora szárazföldi hadsereggel rendelkezik, hogy Oroszország háború esetén tehetetlenül nézné annak előnyomulását. A transz-szibériai vasut még mindig abban az állapotban van, mint az utóbbi háború idején. Szóval csak nagy bajjal bonyolíthatja le a csapatszállításokat. Japán azonban három olyan stratégiai vasut felett rendelkezik, mely a legrovidebb idő alatt Mandzsuriába szállítja hadseregét. Hajóhada, a boni és az angol dokkokban épített új hadihajókkal, majdnem megkötészerűdött az utóbbi háború óta, és a szállítóhajók számát is szaporította, úgy hogy a tengeren való szállítás sem ütközik nehézségbe.

Japán helyzete tehát sohasem volt kedvezőbb, mint jelenleg, és úgy látszik Tokióban ezt alaposan kiakarják aknázni. Az előkészületi munkálatokat már megkezdték, mert ugy Mandzsuriából, mint Vladivosztokból jelentik, hogy a japán kémek elárastották az egész vidéket. Pétervárott természetesen nagy gondot okoznak a keletázsiai hírek, mert nagyon jól tudják, hogy a japánok helyzete hasonlíthatlanul kedvezőbb, mint volt 1904-ben. A hatalmas keletázsiai flottából hirtmondó sem maradt és a port-arturi erődek sem akasztják meg előnyomulásában a japán hadsereget. Annak idején Kuroki tábornok hadtestének két hónapig kellett Koreán keresztül masírozni, míg a Jalu-folyóhoz ért. Most egy hét leforzása alatt annyi csapatot szállít Japán a Mandzsuriára, amennyi elegendő ahhoz, hogy minden nehézség nélkül megszállhassa egész Mandzsuriát, mielőtt az oroszok a legcsekélyebb ellenállást kifejthetnék.

Mind e körülmények érthetővé teszik a

pétervári körök aggodalmát; kik eddig ugy el voltak foglalva a balkáni eseményekkel, hogy nem vették észre, miként tornvosulnak mind sűrűbben a vészfelhők, a mandzsuri határon.

A Friedjung-pör.

Bécs, december 10.

A Friedjung-pör mai tárgyalása ismét szenzációs részleteket derített ki a horvát-szerb koalíció nagy-szerb üzelmeiről. Ma a tárgyalást tízedfél órakor nyitották meg.

Hartner közbüldő kérdéseket intézett Friedjunghoz, akitől a többi közt ezt kérdezte:

— Ön azt állította, hogy állampolgári kötelessége volt rámutatni arra az izgatottságra, amely akkor támadt, amikor fiainkat és testvéreinket behívták, hogy háborúba menjenek. Van-e önnek arról tudomása, hogy a horvátok, különösen azok, akik a volt határörvidéken laktak, három évszázadon át az osztrákokkal közösen ontották ki vérüket, hogy a vádlók közül sokan vannak, akiknek fiait és testvéreit is behívták?

Friedjung: Erre a kérdésre csak akkor óhajtanék felelni, amikor védőm bizonyító-indítványait már előterjesztette.

Ezután Kienböck védőügyvéd indítványára Funder Frigyes, a Reichspost szerkesztőjét hallgatták ki mint tanut. Funder a következőket adta elő:

— A Reichspost nagy-osztrák lap létere már évek óta a legnagyobb figyelemmel kíséri a monarchia délszláv viszonyait. Kötelességünknek tartottuk, hogy néhány horvát politikus ellen nem személyes, nem rosszindulatú és pártoskodó alapuló támadást tegyünk. Ebben az eljárásunkban az a meggyőződésünk vezetett bennünket, hogy méltatlan elemek egy derék népet lejtőre vittek és hogy ezeknek az embereknél leplezése a legjobb mód arra, hogy ártalmatlanná tétessenek és népük nagy veszedelmétől megóvassék. Mint nagy-osztrákok és mint ahorvátok barátai állottunk elő vádjainkkal. Friedjung már ismertette azt a milliót, amelyben a nagy-szerb mozgalmat bevezették és nekem már most csak az a földadatom, hogy az általam előterjesztett okiratokhoz néhány szót fűzzék. Mindössze öt okiratról van szó, amelyeknek lenyomatait képviselőnk elő fogja terjeszteni. Ismerem ezeknek az okiratoknak eredetét, tudom, hogy mily gondosan és alaposan vizsgálták meg valódiságukat. Az inkriminált cikkek különösen arra a levélre támaszkodnak, amelyet Spalajkovic Pasics akkori miniszterelnökhöz intézett. Megtudjuk belőle, hogy Supiló, Pribicevics és Lukinics levelet intéztek a szerb kormányhoz; megtudjuk belőle, hogy ez a levél nem szól a horvátországi szilvaaratás állásáról, hanem arról, hogy követelik a szerb kormány által ígért támogatást; megtudjuk belőle, hogy Pribicevics, ez a derék ember, aki ezuttal nem tudott Belgrádba elmeenni, csak Spalajkovicossal találkozott, akivel az összeg nagyságáról tárgyalt; megtudjuk továbbá belőle, hogy ezek az urak politikai célokra csakugyan kaptak szerb hivatalnokok útján tizenkétezer dinárt és hogy megígérték nekik, hogy még többet is fognak kapni, mielőtt az új szerb kölesön létrejön; megígérték nekik azt is, hogy több szerb és horvát lap tovább is megkapja a szubvenciót a belgrádi kormánytól. Pribicevics Szvetozár e találkozás alkalmával még azt a megnyugtató biztosítást is kapta, hogy az ő lapja, a Szrbobrán szintén tovább is megkapja a szubvenciót. Ugyanebben az okiratban több célzás van arra is, hogy a belgrádi kormányk horvát szerződő felei Supiló, Pribicevics és Lukinics urak és társaik szövetkezni fognak a magyarországi Kossuth-párttal, hogy ezzel együtt közösen járjanak el.

A fumei rezolúció.

Funder dr. ezután behatóan foglalkozik a fumei rezolúcióval, hogy ennek Supiló politikájával való összefüggését kimutassa. A belgrádi kormánynak e rezolúcióra való különböző hivatkozásából kitűnik, hogy Boszniáról és Hercegovináról a rezolúcióban azért nem történt említés, mert a rezolúció sugalmazói ez országokat a belgrádi köröknek ígérték oda. A tanu ezután kimutatja, hogy a fumei rezolúció hosszas előkészítő munkának a gyümölcse és erre nézve két körülményt hoz fel: a Novi List szerkesztőségének táviratát Justhhoz, melylyel Justh Horvátországba érkezésekor üdvözlendő volt s amely ezekkel a szavakkal végződik: *Eljen a magyar és horvát fegyverbarátság!* Aztán Kossuth üdvözlő táviratát, amelyet a fumei rezolúció létrejövetele után ennek aláíróihoz intézett. Szólv ezután eseteli a magyarok és szerbek szövetsége által keltett lelkesedést és közli Lengyel Zoltánnak a magyar képviselőházban 1907. december 12-én mondott beszédét, amely fogalmat ad a Kossuth-pártiak lelkesedéséről, amelyet budapesti új-

ságíróknak belgrádi utazása keltett. Ezzel kapcsolatban megemlíti, hogy a magyar újságírók látogatása alkalmával horvátországi küldöttek is részt vettek.

Harpner dr.: Tud ön egy horvát képviselőt megnevezni, aki ezen a gyűlésen részt vett?

A tanu azt válaszolja, hogy csupán a milliist akarja jellemezni. Harpner további kérdéseire a tanu kénytelen elismerni, hogy nevet nem tud említeni. A tanu ezután folytatónak elmondja, hogy egy politikus, aki akkoriban Belgrádban élt, neki, a tanunak, elmondta, hogy Törökország akkori belgrádi követe fülhaborodással közölte szólóval, hogy a pesti küldöttség egyik tagja megjelent a török követhél és fölvetette az eszmét, hogy Törökország háborút kezdjen Ausztria ellen a magyarok támogatásával. A követ a nála járt küldöttségi tagokat kidobta.

Harpner dr.: Ki volt ez a politikus és kik voltak ezek a képviselők? Köztük volt-e valamelyik a horvát képviselők közül?

A tanu: Nem. És ezt nem is azért említi, mintha azt akarná állítani, hogy a vádlók egyike jelen volt, hanem hogy megvilágítsa azt az eszmekört, amelynek gyümölcse a fiemei rezolúció. A tanu hozzá intézett kérdésre megemlíti, hogy horvát politikai vezeték is voltak Belgrádban, de nevetek nem tud mondani.

A tanu ezután ismerteti Supiló szerepét a fiemei rezolúció létrejövetele körül és a tények sorát hozzá fel Supiló jellemzésére. Már 1905. év telén és tavaszán lapját amaz eszmék szolgálatába állította, amelyek a fiemei rezolúciót voltak előkészítendőek. Idéz számos helyet a Novi Liszt hasábjairól és Supiló képviselő beszédeiből annak megvilágítására, minő gyűlölettel viseltetett Supiló Bécs és Ausztria iránt és mennyire magyarbarát volt.

Funder előadásának további folyamán azt igyekszik bizonyítani, hogy az inkriminált czikk állításai teljesen megfelelnek a valóságnak és hogy ugyszólván történeti okirat jellegűek. Funder fölolvassa Spalajkovicnak Pribicevic Svetozerhoz intézett levelét, amelyből az utóbbinak a belgrádi külügyi kormányhatalommal való összeköttetése világosan kitűnik. Hosszasan foglalkozik a Szlovenszki Jug középponti vezetőségének ez évi január 30-án Milovanovic szerb külügyminiszterhez intézett emlékiratával, amelyből megtudjuk, hogy Szerbia külföldi követei kevés kivétellel tagjai a Szlovenszki Jug és a Narodna Osztrana Észcseszküvő egyesületeknek, amelyek a boszniai kutak megmérgezésével, bombavetéssel és dinamitmerényletekkel ugyszólván alapszabályszerűen foglalkoztak. Érdekes az is, hogy ama szerencsétlen emberek számára, akiket Horvátországban vagy Bosznia és Hercegovinában rajta csíptek, smint ily merényletek végrehajtását készítettek elő, a két egyesület ötvenegyezer dinárt fizetett ki. Pribicevic Svetozer az az közül való, akiket Zágrábban felségárulással vádoltak és akiket csak immunitásuk mentett meg a börtöntől. Értjük, így folytatja Funder, ennek a derék férfunak szerény diszkrecióját, amely megakadályozza őt abban, hogy megmondja, hogy ebből az ötvenegyezer dinárból ő mennyit kapott. Azt azonban mégis megtudjuk, hogy Lukinicsnak hét ezer dinár, Supilónak és Banjaninnak pedig huszonnyolcezer dinár jutott ebből a pénzből, az utóbbiaknak arra a célra, hogy magyar lapokat belátásuk szorint megvesztegessenek vele. Pribicevicről tudjuk, hogy ő szerkesztője a Pittsburgban megjelenő Americki Szrbobránnak, amely szintén a szerb ésszeszküvők érdekében működik.

Az okiratok.

Friedjung a mai tárgyaláson a bíróság elé terjesztette a nagyszerb mozgalomra vonatkozó okiratokat, amelyekre már tegnapi beszédében is hivatkozott. Ezek az okiratok többnyire a belgrádi Szlovenszki Jug üléseiről fölvetett jegyzőkönyvek és más iratok. A Szlovenszki Jug középponti vezetősége majdnem kizárólagosan a boszniai és hercegovinai nagyszerb mozgalom intézésével is foglalkozott. Az ez év elején kitört mozgalomban különösen az volt a főladata, hogy bombákat csempésszen be Boszniába és Hercegovinába és hogy bandákat szereljen föl Ausztria és Magyarország ellen. Friedjung megjegyezte, hogy ezeket az okiratokat nem szállították egyszerre Bécsbe, hanem 1907. november óta mindig meglehetősen gyorsan az egyesület ülése után, úgy hogy a Szlovenszki Jug határozatait Bécsben előbb ismerték, mint ahogy foganatosították. Friedjung az okiratokhoz térképét csatolta, amely megmutatja, miképpen voltak felállítva a bandák, amelyek a Szlovenszki Jug fölérezt a amelyeknek Boszniába és Hercegovinába be kellett volna törniük.

Az első kormány a Szlovenszki Jug-nak jegyzőkönyve ezzel a felirattal: Háromezer dinár Supiló számára. Ez a jegyzőkönyv 1908. február elsején készült.

Az elnök fölolvastatja ezt az okiratot.

Egy másik okirat a Szlovenszki Jug 1908. márczius 9-én tartott üléseiről szóló jegyzőkönyv. Ezután következik a Szlovenszki Jug középponti bizottságának György trónörökösöz intézett fölírata, amelyben a miatt panaszkodik, hogy a herceg nem támogatja elég nyíltan a nagyszerb propagandát. Fenséged jól tudja, mondja ez a fölirat, hogy az ország közvéleménye mily nagy figyelemmel és érdeklődéssel kíséri bosznia és hercegovinai testvéreink mozgalmát. Fenséged azt is tudja, hogy Maczedoniához, O-Szerbiához, Boszniához és Hercegovinához kétségbevonhatatlan történeti és hagyományos jogaink vannak.

Jovanovic Lyubomirnak az 1908. márczius 31-iki ülésben tett jelentése szerint Pasic miniszterelnök azt mondta neki, hogy az ország oly helyzetben van, hogy a Szlovenszki Jug tevékenysége nagyon súlyos következményeket vonhat maga után, egyrészt azért, mert az osztrák, a magyar és a bosnyák kormány kiterjedt kémszolgálatot rendelkezik és mindenről tudomást szerezhet, másrészt azért, mert Olaszországgal való vasuti összeköttetéséről van szó, amelyet a Szlovenszki Jug tevékenysége veszedelemmel fenyegethetne. Pasic ezenkívül bizalmasan közölte vele, hogy bizonyos fontos okiratok, különösen Supilótól eredő iratok eltűntek. Petkovics budapesti szerb alkonzul futárral küldött egy okiratot a külügyminiszternek, aki azonban ezt az iratot nem kapta meg. Ha tehát az iratok idegen kézbe kerülnek, a Szlovenszki Jug-nak bizonyos időre meg kell szüntetni tevékenységét.

Az 1908. augusztus 21-iki ülésen Markovic elnök jelentést tett szalonikii utazásáról és az új-török bizottsággal való tárgyalásáról s azt mondta, hogy Ausztria és Magyarország ellen szövetség jött létre. Ugyanebben az ülésben fölolvasták Supiló levelét, amelyben a koalíciónak az annexióval szemben elfoglalt álláspontjáról és a Szlovenszki Jug-hoz való viszonyáról beszélt. Az elnök ezután így folytatta: Amitől még egy pillanat előtt féltünk, az bekövetkezett, az utolsó fölvonás előtt állunk és akciónkat most meg kell kezdenünk. Ezért arra kérem önöket uraim, hogy holnap legyenek itt valamennyien, mert arról kell tanácsoznunk, hogy mit tegyünk elnyomott testvéreink fölzsabadítása végett. A tanácskozásban elhatározták, hogy Boszniába és Hercegovinába bandákat küldenek és fölzsólitják a horvátokat, gondoskodjanak arról, hogy a kellő pillanatban valamennyien föllázadjanak. Arról is kell a szövetségnek gondoskodnia, hogy Montenegró szövetsége biztosítva legyen.

Egy másik okiratról kitűnik, hogy Oroszországból is sok pénz érkezett Bosznia, Hercegovina és Horvátország fölzsólitására.

Az 1908. november 16-iki ülésen Markovic elnök a következőket jelentette: Most meg fogom nektek mondani, uraim, hogy miért hivatott engem Milovanovic külügyminiszter és mi dolgom volt vele. Azt mondta nekem a miniszter, hogy Berlinben és Londonban, Bécsről nem is beszéltek, tudják, hogy Szerbiában nagystíliú propagandát üznek, amelynek célja különösen Boszniának és Hercegovinának, másodsorban pedig O-Szerbiának, Maczedoniának és Horvátországnak fölzsólitása. A miniszter ezután azt a tanácsot adta nekem, hogy jól vigyázzunk, mert a legesekélyebb vigyázatlanságból a legnagyobb baj származhat.

A január 22-iki ülésen Davidovic szövetségi tag jelentette, hogy azzal a föladattal bízták meg, hogy a horvát-szerb koalíció akcióját a legnagyobb figyelemmel kísérje, de a viszonyok következtében a szövetségnek a koalícióval való érintkezése csak a legszükségesebbre szorítkozhatik, mert arróluk néhány írott bizonyítékot szolgáltatott báró Rauch bán kezébe, amelyből kiderült a koalíció tagjainak a Szlovenszki Jug-gal való összeköttetése. Testvéreink, Supiló és Medakovic ennek ellenére felkeresték budapesti konzulunkat, Petkovicsot, akinek előadták kívánságaikat és egyúttal értesítették, hogy a horvátok az akcióra készen vannak. Azt mondták továbbá, hogy a Szlovenszki Jug-ot a Rauch-féle komédia befejezéséig be fogják zárni. A nevezett képviselők meg fogják tenni a szükséges intézkedéseket, hogy az egész dolog báró Rauch kompromittálásával végződjék.

Egy másik jegyzőkönyv szerint a horvát-szerb koalícióval való közös eljárás biztosítva van. Elmondja továbbá a horvátországi fölkelés tervének részleteit, amiben különösen Medakovic, Pribicevic és gróf Pejacevic képviselőknek van nagy szerepük.

A bíróság ezután rátért a Friedjung által előterjesztett okiratok hitelességének kérdésére. Friedjung előadta, hogy az okiratokat eredetiben is látta ugyan, minthogy azonban Cyril betűkkel voltak írva és minthogy ő a szerb nyelvet nem érti, egy megbízható embere által elkészíttette az iratoknak szó szerint való német fordítását és föl-tétlenül meg van róla győződve, hogy ez a fordítás teljesen hiteles. Friedjung az okiratok föl-

vasása után újra föl szólalt és behatóan foglalkozott az egyes okiratok minden részletével.

Dr. Funder beszédét a panaszosok több ízben félbeszakították. A szemendriai összejövetel és a török nagykövethél való kihallgatás megbeszélésénél dr. Harpner azt kérde, hogy ez is a vádra vonatkozik-e?

Dr. Funder: Ez a kérdés teljesen felesleges. En ezt csak azért hoztam fel, hogy jellemezem azt a környezetet, amelyben Supiló mozgott.

— Ohó! — kiáltják közbe a panaszosok, kik Fundert ezután is ismételt közbekiáltásokkal szakították félbe.

Funder beszéde egy másik részénél Harpner dr. következő kérdést intézi a tanuhoz:

— Ön azt mondja, hogy a szerb költségvetésben 6000 korona volt elszámolva nyomtatványok címébe, melyeket Supiló kapott meg. Honnan tudja ezt?

Funder: Azt nem mondhatom meg. Ez szerkesztőségi titok, de megkövetelhetem, hogy tanuvalomásomnak hitelt adjanak.

Dr. Harpner: Egy tanutól azonban meg lehet kérdezni, hogy tudomását az állított tényről honnan szerezte.

Az elnök: A kérdés jogosult. Ön azonban mint tanu kijelentheti, hogy a válasz önére nézve hátrányt vagy szegényt hoz és akkor a törvényszék határozni fog arról, hogy ön köteles-e válaszolni.

Funder: Szerkesztőségi titkot nem árulhatok el.

Harpner: Ön maga látta az okmányt?

Funder: Láttam az okmányt, amely ezt a megállapítást magában foglalja.

Harpner: Látta ön az utalványt?

Funder: Nem.

Harpner: Miféle okmány ez?

Funder: Azt nem mondhatom meg.

Az elnök: Ön mint tanu azt mondja, hogy látta az okmányt, melynek valóságában nem kételkedik és amelyből kitűnik, hogy a megvesztegetési pénzek nyomtatványok címén lettek a költségvetésbe beállítva.

Harpner indítványa folytán a törvényszék tanácskozására vonul vissza és elhatározza, hogy Fundert nem lehet kényszeríteni arra, hogy ebben a dologban további vallomást tegyen, mert egy szerkesztő maga megítélheti, hogy ez a vallomása őt kollégái szemében megbecstelenítendő és mert ha az okmányt közelebbről megjelölne, ezzel annak eredetét azonnal elárulná.

Funder beszédének további folyamán ismételve vita merül fel a felek képviselői közt arra nézve, hogy meddig terjed Funder tanuskodási kötelezettsége.

A tanu a „Szlovenszki Jug” című ésszeszküvő egyesület vezetőségének Milovanovic miniszterhez intézett emlékiratáról beszél, amelyben panaszkodik amiatt, hogy a szerb kormány Vaszielievics Dusánnak, a boszniai elégedetlen szerbek küldöttjének elkedvetlenítő felvilágosításokat adott. Ebből az iratból kitűnik többek közt, hogy Lukinics ügyvéd 7000 dinárt kapott Belgrádból, hogy ossza fel a zágrábi perben szereplő horvát ügyvédek között. A tanu azt is állítja, hogy Pribicevic ügyvédi költségeire 7000 dináros előleget kapott. Harpner védő kérdésére kijelenti a tanu, hogy nem az eredeti okmányt, hanem annak fordítását látta.

Harpner kételkedik ezen okmány hitelességében, mire a tanu kijelenti, hogy olyan helyről kapta, hogy az okmány hitelességében nem kételkedhetik.

Funder: Ausztria vezető helyein nem oly ügyetlenek, hogy hamisított okiratokkal csapassák be magukat.

Elnök: E vezető köröknek fordítás vagy az eredeti másolat állott-e rendelkezésére?

Tanu: Erre az esetre nézve nem tudom megmondani.

Elnök: A többi idézett okmányok ugyanerről a helyről származnak?

Tanu megtagadja a választ. A következő benyújtandó akta egy kormány-instrukció Szimics szerb követhöz, amelyben különösen az a közlemény bír jelentőséggel, hogy a belgrádi kormány eddigi nagyszerb propagandájának nyomait eltüntette.

Egyik esküdtbíró azt kérde a tanutól, vajjon közölheti-e, minő forrásokból származnak okmányai?

Tanu: A dolog természetében fekszik, hogy az összes okmányok nem származhatnak nagyszámu forrásból, ezeknek azonban egyikét sem nevezheti meg. A legutolsó okmány kiegészítéseképpen hasonlóan hangzó kormányinstrukciót mutat be, amelyet a belgrádi kormány Petkovics pesti szerb főkonzulhoz intézett, melyben közli vele, hogy a szerb kormány eltávolította a nagyszerb propagandára vonatkozó összes titkos iratesomókat. Ebben a cikkben utasítják a főkonzult, hogy keresen új formákat a magyarországi és horvátor-

szági agitáció számára és keressen összeköttetést határozottan magyar politikusokkal, amiben közvetítőnek Supilo ajánlják neki. Az összes felsorolt cikkek közül kiviláglik, hogy tervszerűen megvesztegették a szerb és a horvát sajtó egy részét. A tanu ezután a Srbobranból idéz, amely a szerb királyi házat minden szerbek reményeként dicsőíti. Péter királyt ünnepli stb. Kijelenti a tanu, hogy hazafias kötelességének tartotta ezen üzemek leleplezését és azzal végzi be vallomását, hogy legelőbb óhajta, hogy az esküdtek verdiktje után a monarchia megtisztítva azon szerbektől és horvátoktól, akik jelenét megmérgezték, boldogabb jövőt érjen. Zárószavai közben figyelmeztetik, hogy tanuként így beszélnie nem szabad.

Ezután az elnök félbeszakítja a tárgyalást.

A tárgyalás újrafelvételkor dr. Friedjung védője, dr. Benedikt kezdi meg a valódiság bizonyítását.

Szól mindenekelőtt kijelenti, hogy az összes okmányokat, melyek németre fordítva vannak birtokában, elő fogja terjeszteni. A tárgyalás folyamán ki fog tűnni, hogy ezen okmányoknak már valószínűségük is bizonyító erőt ad. Könyvalakban átnyújtja a törvényszéknek és az esküdteknek az aktadarabokat, amelyeket dr. Friedjung szerző magyarázó kiegészítéssel látott el. Ez utóbbit az elnök, mielőtt a könyvet az esküdteknek átadja, kitépi. A könyv 24 aktadarabot tartalmaz, ezek között a Slovenski Jug jegyzőkönyveit, különböző pénztári utalványokat, amelyekben Supilo, Medakovic neve gyakrabban előfordul. Supilo mindenütt Supilo testvér névvel illetik. Ezután felolvassák a brosúrát. Az első ülésjegyzőkönyv határozatot tartalmaz, hogy Supilonak 3000 korona adandó át, a második jegyzőkönyv tartalmazza a Slovenski Jug központi vezetőségének határozatát a boszniai és hercegovinai szerb nemzeti szervezettel való együvé tartozás dolgában; valamint a szerb-horvát koalícióval való együttműködés dolgában; utóbbi ügygel kapcsolatban ki van fejtve Supilonak egy terve, akinék e célra 8000 dinár segély szavaztatott meg. Ezen aktadarabokhoz csatolva van dr. Friedjung egy megjegyzése, hogy azon okmányok, amelyek Supilonak 6000 dinárral történt megvesztegetését bizonyítják, eredetiben rendelkezésre állanak. Az elnök kérdésére dr. Friedjung megismétli ezen állítását és megjegyzi: Az eredeti ép olyan volt, mint az esküdtek elé terjesztendő fényképfelvétel. Szerb nyelven, cirilli írással volt írva és Belgrádból Bécsbe hozták, ahol egy délszláv és egy feltétlenül megbízható német lefordították. Az eredeti visszaküldetett Belgrádba. Az eredeti Stefanovic Milán, a Slovenski Jug jegyzőkönyvvezetőjének írásával van írva.

Horpner vádlóügyvéd kérdezi a vádlottat, vajjon megnevezhetné-e azokat, akiktől az eredeti okmányokat kapta.

Friedjung kijelenti, hogy ezeket nem nevezi meg, aminek okát később fogja kifejteni. A harmadik aktadarab 6000 frankról szóló pénztári utalvány Supilo részére, a negyedik ezen összegnek Supilo kezéhez történt kifizetéséről tanuskodik, az ötödik 15.000 franknak a szerajevói városi tanács tag választásoknál való megszavazásáról szól, a hatodik tartalmazza a Slovenski Jug központi vezetőségének György herceghez intézett jelentését, amely panaszt emel amiatt, hogy a miniszterelnök elrendelte a Slovenski Jug kiadásainak ellenőrzését. A hetedik ismét a Slovenski Jug üléséről felvett jegyzőkönyv; ebben az ülésben jelentést tettek egyes fontos akták eltűnéséről, ezek közt egy aktáról, melyben a miniszter Budapestre utasítást ad 6000 franknak Supilo kezéhez való juttatása iránt. A nyolcadik tartalmazza a Supilo, Budiszavljovic és Szobran részére szóló pénzküldést. E jegyzőkönyvhöz mellékelve van a pénztári utalványról vett fényképfelvétel. Az utolsó jegyzőkönyv tartalmazza a Slovenski Jug elnökének jelentését a ifju-török bizottság vezérével folytatott Bosznia-Hercegovina ügyben vezetett tárgyalásokról. Ebben az ülésben felolvasták Supilo jelentését is, amelyben előterjeszti a manifesztumot, amelyet a szerb-horvát koalíció kibocsátani szándékozik abban az esetben, ha Horvátországban új választásokra kerülne a sor. A vádlók ügyvédjének egy kijelentésére válaszképpen megjegyzi Friedjung, hogy az okmányok legfőbb bizonyító ereje belső valószínűségükben, valamint abban van, hogy az események pontosan igazolták az ezen okmányokból levonható konklúziókat. Arra a kérdésre, vajjon Supilo a manifesztumot a koalíciónak előterjesztette-e, azt válaszolja Friedjung, hogy erről nem tud. A manifesztum tárgytalan lett, mert a tartománygyűlést nem oszlatták fel. Következik a többi aktadarabok felolvasása, amelyeket dr. Friedjung tegnapi beszédében legnagyobb részt megemlített és tartalmukat közölte.

Ezután 2 óra hosszáig tartó déli szünet volt. Szünet után folytatták az okmányok felolvasását. A brosúrához végül térkép van mellékelve, amely a szerb és montenegrói bandák elosztását tünteti fel.

Folytatják az okmánydarabok felolvasását. A Szlovenszki Jug egyik ülésének jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy Oroszország részéről is és pedig Miljukov utján Popovic pétervári szerb követ 2000 rubelt kapott azzal az ajánlással, hogy puskákat és löport szerezzenek be rajta az osztrákok ellen. Miljukov a kadett-párt vezére, Popovic a pénzt ezzel a rendeltetéssel a Szlovenszki Jughoz küldte. Egy másik aktában Markovic, a Szlovenszki Jug elnöke közli, hogy a klubot, tekintettel a zágrábi hazaérülési perre, bezárják és a per bevégezése után ismét kinyitják. A klubot néhány hét előtt tényleg ismét megnyitották. Ha tehát egy hamisító irta volna ezt, mondja dr. Friedjung, hogyan ismerhette volna Markovic elnök szándékát, amelyet most tényleg keresztüli is vittek. Spalajkovic osztályfőnöknek jelentését olvassák ezután fel Pasics miniszterelnökhöz, akinék nevét a perben gyakran említik Friedjung vádlott ezen okmánnyal kapcsolatban előterjeszti e jelentés szerb nyelvű példányát (de nem az eredetét), amelyet a tolmács a felolvasásnál ellenőrzés céljából figyelemmel kísért. A vádlók figyelemmel hallgatják ezen okmány felolvasását és szintén összehasonlítják a fordítást a brosúrával.

A tolmács konstatálja, hogy a fordítás kifogástalan. Popovic vádló kijelenti, hogy a fordítás talán jó, de a vádlóknak az első pillanathon feltűnt, hogy a jelentést olyan valaki fogalmazta, aki nagyon rosszul tud szerbül. A brosúra felolvasását ezután befejezik.

Kis szünet után dr. Benedikt megszakítja bizonyítási javaslatát és dr. Kienböck, a Reichspost szerkesztőjének védője teszi meg a bizonyításra vonatkozó javaslatát. Öt aktadarabot gyűjtött egybe egy brosúrába. Ezeket dr. Funder tanu vallomásaiban már említette és az okmányok közül kettő azonos a Friedjung által előterjesztett aktákkal. A törvényszék felolvassa az aktákat e kettőnek, t. i. Spalajkovic jelentésének és a Supilo nevére szóló 6000 frankos pénztári utalványnak kivételével. A többi okmánydarab Pasics szerb miniszterelnöknek Tomics belgrádi könyvtári hivatalnokhoz intézett utasítását és instrukcióit, a Szlovenszki Jugnak Milovanovic miniszterhez intézett emlékiratát és Milovanovic miniszternek Szimics bécsi szerb követhöz intézett instrukcióit tartalmazza.

Kienböck védő azt kérdezi, vajjon a szóbanforgó akták eredetije elfekszik-e a bíróság előtt?

Kienböck védő azt válaszolja, hogy csakis a felolvandó aktákat terjeszti be.

Dr. Popovic panaszos arra kéri az elnököt, szövege fel a vádlottat és támogatóit, hogy az okmányokat ne rejteggessék. A közvélemény a tárgyalás benyomása alatt áll és különösen Horvátországban panaszosok érdekei állanak kockán. Elég hosszú idő óta ülünk itt, úgymond, hogy azt mondhatjuk, végre mégis csak láthatnánk az okmányokat. Kérem az elnököt és az esküdt urakat, legyenek tekintettel arra, hogy Horvátországban ellenünk és személyes becsületünk ellen élénk agitáció folyik, melynek a tárgyalás eddigi menete tápot nyújthatna. Az imént értesültem arról, hogy Horvátországban röpiratokat osztogatnak, amelyekben az áll, hogy a szerb-horvát koalíció minden tagjáról okmányilag bebizonyították, hogy árulók. Az elnök azt válaszolja, hogy ő nem tehet egyebet, mint felolvasatni azokat az iratokat, amelyeket a vádlottak betérjesztenek.

Dr. Benedikt védő megjegyzi, hogy kész az okmányokat betérjeszteni, de még nem jutott ehhez hozzá, mert elsősorban is azt rendelték el, hogy Funder tanu okiratanyagát olvassák fel és így hozzák a törvényszék tudomására.

Dr. Kienböck megjegyzi, hogy meg van győződve arról, hogy a Reichspostban felsorolt tények alapság és hogy az általa betérjesztett okiratok valódiak. Ezután folytatták az okmányok felolvasását.

Este 8 órakor a tárgyalást megszakították és annak folytatását holnap délelőtt 9 órára tűzték ki.

A pör hatása.

Zágrábban uton-utófélen csak a bécsi pörről beszélnek és a lapok szenvedélyesen tárgyalják a bécsi eseményeket. A koalíciós sajtó azt állítja, hogy az összes okmányok hamisítványok, de a többi lap konstatálja, hogy a bécsi leleplezések döntő befolyással lesznek a horvátországi pártok további alakulására. Supilo lapja dühösen és reprodukálhatatlan kifejezésekkel illeti Friedjungot.

Belgrádban a Nove Vreme hiteles forrásból közli, hogy Spalajkovic elme egy a bécsi tárgyalásra tanuskodni Friedjung ellen és több neves politikust is magával visz, a kirkól a bécsi tárgyaláson szó esett.

Lengyel Zoltán nyilatkozata.

Dr. Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő a Friedjung vallomásának ő rá vonatkozó részével kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette:

A vallomásnak ez a része teljességgel hamis. Szerbiában egyetlenegyszer voltam. Mikor Rákosi Jenő vezetésével tettek a magyar újságírók Belgrádban és Szemendriában látogatást. Ez alkalommal körülbelül 18 képviselő volt ott. Ami a beszédekkel illeti, azok teljesen egybehangzók voltak. Összesen két dologról volt szó. A magyar-szerb barátságról és azonkívül helytelenítettük Goluchovszki politikáját, amely a magyar érdekek ellen irányult. A magyar-szerb barátság tekintetében Rákosi Jenő indítványára meghívtuk a szerb újságírókat egy viszontlátogatásra Budapesten, amikor mi is adtunk volna nekik egy zászlót, cserébe az „Otthon“-nak adott zászlóért. Továbbá Gelléri Mór indítványára lépéseket akartunk tenni magyar kiállítás rendezése tárgyában Belgrádban. Mindkettőből azonban, sajnos, nem lett semmi.

Ez a látogatás 1906. pünkösdjén történt. Az egész magyar sajtó köpviseletében s képviselők és főrendek jelenlétében. Nekem azelőtt semmiféle összeköttetésem nem volt s azután sem ezen látogatásból folyó egy és más levélváltáson kívül. A szerb és horvát politikába, amelyről Friedjung beszél, se beavatva nem voltam, se részt nem vettem.

Az tény, hogy a szerb királyi zenekar ugy Belgrádban, mint Szemendriában és hajón többször huzta a magyar himnuszt és a Kossuth-nótát és hogy igen lelkesen ünnepeltek bennünket, magyarokat, különösen pedig Rákosi Jenőt, Hock Jánost és Kun Árpádot és engem.

Arra is emlékszem, hogy ezen baráti jelenetek közben egyszer egy magyar diák és egy szerb tiszt a kardjukat összekötötték és azt két zászlóval: a magyarral és szerbvel letakarták. Az akkori dolgokról minden magyar lap kimerítő tudósítást hozott, mert hiszen a laptudósítók is velünk voltak. A külügyminisztériumnak ott levő spiczielje azonban, tudom, hogy már akkor hamis tudósításokat küldtek Goluchovszkinak az ott tartott beszédekről és innen keletkeztek már évek óta azok a hazudozások, amelyekkel kapcsolatban emlegetik ezt a szépemlékű kirándulást.

Vajjon hol akadhat olyan ember, aki feltételezze, hogy a koalíció kormányrajutása után másfél hónapra, mikor már teljes béke volt, az egész magyar sajtó elment forradalmat csinálni Belgrádba.

Mi nem forradalmat csináltunk, hanem a barátságot ápoltuk és a magam részéről most is sajnálom, hogy azok a jó intenciók mind kárba veszttek.

Egy czáfolat.

A Horvát-szerb koalíció több tagjának, dr. Friedjung Henrik ellen a bécsi esküdtszék előtt indított sajtópere során dr. Friedjung Henrik tegnapi kihallgatása alkalmával a lapok tudósítása szerint azt állította, hogy a függetlenségi párt több tagja a horvát-szerb koalíció tagjaival és szerbekkel Szerbiában találkozott, amely alkalommal magyar részről különböző nyilatkozatok tettek. E vallomás a függetlenségi pártot úgy tünteti fel, mintha a párt és a szerbek között bizonyos egyöntetű eljárás iránt történt volna megállapodás. Ezzel szemben illetékes helyen kijelentik, hogy a vallomásban rejtlő, az egy ízben már legilletékesebben és leghatározottabban megczáfolt inszinuáció teljesen valótlan és hogy ilyet jöhíszeműen állítani nem lehet. Tény igaz, hogy volt egy kirándulás, amelyen magyarországi hírlapírók és néhány képviselő vettek részt, de a képviselők saját személyükben vettek részt a kiránduláson és sem Kossuth Ferenc, sem a függetlenségi párt a kirándulásról előzetesen nem tudtak. Az illető képviselők kizárólag egyénileg cselekedtek, sőt még utólagosan sem értesítették a kirándulásról, vagy az ott elhangzott nyilatkozatokról sem Kossuth Ferencet, mint a párt vezérét, sem magát a függetlenségi pártot.

EGYHÁZAK.

(Főapátválasztás.) Győrből jelentik a „Figyelő“-nek: A Fehér Ipoly pannonhalmi főapát elhunytával megüresedett főapáti szék betöltésére a pannonhalmi szent Benedekrend december 21., 22. és 23. napjaira tűzte ki a választást s arra a rend összes magyarországi tagjait meghívta. A választás vezetésére a király gróf Széchenyi Miklós győri püspököt nevezte ki kir. biztossá. Hír szerint a rendtagok közt legnagyobb pártja Franciscus Norbert bakonybéli apátnak, Győr város volt orsz. képviselőjének van, aki mint tanterületi főigazgató a tanügy terén is nagy érdemeket szerzett.

Elek Pálné felolvasása.

— A magyar nő és az iparpártolás. —

Budapest, december 10.

A Magyarországi Nőegyesületek iparvéd szakosztálya a hazai ipar ismertetése és pártolása érdekében előadásorozatot rendez. Ma délután öt órakor volt az első előadás az Újvárosi háza közgyűlési termében, mely alkalomra nagyon díszes és előkelő közönség gyűlt össze, hogy meghallgassa Elek Pálnét, aki „A magyar nő hivatása az iparpártolás terén” címmel tartott hosszú és nagyon érdekes felolvasást. A szerencsésen megválasztott téma mindvégig nagyon érdekelte a hallgatóságot. A női hallgatóságot mindvégig lebilincselte az, amit egy nagy műveltségű, eleven tollú úri hölgy mondott neki arról, hogy mi a magyar nők feladata az iparfejlesztés terén. Elek Pálné hölgyeknél meglepő nagy tudással és alaposítással fejtegette témáját. Elmondotta az eddigi iparfejlesztési akciók történetét abból a szempontból, hogy azokban mi szerepe nyílt az asszonyoknak? Fejtegette az ország jövődjé szempontjából az iparfejlesztés szükségét. Kimutatta, hogy alig van olyan iparcikk, amelyiket Magyarországon már ne állítanak elő versenyképes minőségben. Azután arról beszélt, hogy a nőknek milyen bírási szerepük van az iparpártolás terén. A nők az iparcikkek legnagyobb fogyasztói. Drága tolettjeik s a házi szükségletek bevásárlásánál nagy szerepük jut a hazai iparpártolásánál. A mi hölgyeink mégis külföldi gyártmányokba öltöznek, külföldi gyártmányokkal díszítik otthonaikat, külföldi gyártmányokat használnak föl a házi szükségletek ellátásában. Elek Pálné nagy, széleskörű programját adta annak, hogy a magyar nőket hogyan lehessen fölírni ebből az apáthiából s megnyerni őket a magyar ipar ügyének.

A felolvasást nagy tetszéssel fogadták s annak befejezése után melegen ünnepelték a kiváló felolvasó asszonyt.

A felolvasó estélyről tudósításunk a következő:

A mai felolvasásra a zuhogó eső dacára a tágas terem egészen megtelt érdeklődőkkel, akik közül a következőket említjük fel: gróf Apponyi Albertné, Zsilinszky Mihályné, gróf Batthyány Lajosné, Thék Endre udv. tanácsos és felesége, Rosenberg Augusztá, Steller Antalné, Zipernevszky Károlyné, báró Guttmann Vilmosné, Kovács Gyula min. tanácsos, gárdonyi Neumann Frigyesné, Szontagh Aranka és Erzsike, Klein Károlyné, dr. Hegedüs Loránd, Gyöngyössi János min. tanácsos, Wolfner József, dr. Farkas Pál, Beck Miksa, hajmoki Vajda Imre és Weisz Fülöp igazgatók, Horánszky Lajos, Kenedy Gézáné, Baumgarten Egmondné, Goszthonyi Béláné, Székács Tivadarné, Helvey Tivadarné, Hellebrondt Jánosné, Szirmai Oszkárné, Elek Imréné, Szalay Béláné, Holitscher Szigfridné, Szász Ilona, Fellner Henrikné, Zemléni P. Gyuláné, Lipsey Ádám, Dobieczy Sándor stb.

A felolvasó ülést Rosenberg Augusztá, a szakosztály alelnöke nyitotta meg és néhány rövid szóval ismertette a szakosztály célját, majd felkérte Elek Pálnét előadásának megtartására.

Az előadást a hallgatóság zajos és lelkes tapsal fogadta és a szakosztály nevében Rosenberg Augusztá mondott köszönetet az illusztris felolvasónak.

Az érdekes és mindvégig figyelemmel hallgatott előadásból közöljük a következőket:

Van egy százezernyi embert foglalkoztató iparág hazánkban, mely nagyarányú termelőképességével nemcsak idehaza tűnik ki, hanem amelylyel tölteszünk még a külföld legelőrehaladottabb országain is. Nem a malomipart, sem a bór- vagy más ipart értem, hanem — a jelszavak gyártását. Uton-utfele — társadalmi, politikai s gazdasági téren egyaránt — bukkanunk ilyen jelszavakra. A viszonyainkkal ismeretlen ember valóságos Eldorádónak tekinthetné ezt az országot, ahol oly sok magasztos célzat megvalósítása van kitűzve, amelyeknek ha csak egy része is megvalósulna, eszményi állapotok uralkodnának e hazában. Ha aztán hosszabb ideig tartózkodnék kö-

zöttünk ez az idegen, mindinkább kiábrándulna abból a hitéből, hogy e hazából csak valaha is boldog ország lesz. Mert a valóságban mi történik? Társadalmunk egy rétege kiad egy jelszót. Szép cikkek jelennek meg, szónoklatok hangzanak el róla; lelkesedünk érte és sokat beszélünk a dologról. De csak beszélünk, tenni semmit sem teszünk. Lassanként aztán lepad a hæv, meg is feledkezünk erről a jelszóról, hogy helyet adjunk — új jelszónak, amelylyel hangzatos frázisok kíséretében ismét telekürtöljük az országot. Van azonban olyan két jelszavunk, amelyek nem ily muló természetűek. Hét évtized óta vannak felszinen, bár közben néhányszor alábukkantak. Megemésztettek már több társadalmi egyesület is. Rengeteget írtak s beszéltek róluk hivatott és nem hivatott tényezők és mégis vajmi kevés változott meg belőlük. Ez a két jelszó, amely egymással igen szoros kapcsolatban áll s egyik a másik nélkül nem élhet meg: az „iparfejlesztés” és „iparpártolás.” Sokat koptatták ezt a két jelszót fehér meg zöld asztalnál is, mindenki hallott felőlük, tehát „elcsépelte” témához” nyúl, aki ezekről beszél. És én mai előadásom tárgyául mégis ezt az elcsépelte témát választottam. Mert ha elcsépelte is ez a tárgy, ennek dacára a legnagyobb mértékben aktuális. Az iparfejlesztés és iparpártolás tulajdonképpen szorosan összefüggnek egymással. Egyik a másik nélkül el sem képzelhető. Valamely ország ipara nem fejleszhető anélkül, hogy az illető ország társadalmi megfelelő pártolásban ne részesítse. Viszont hiába várjuk csak magától az iparpártolástól az ipar fejlődését, mert a meg nem levő ipart pártolni abszurdum. Mégis az iparpártolás egyik legjelentősebb tényezője és kelléke az ipar fejlődésének, mert ahol ezzel a tényezővel számolni lehet, ott inkább létesülnek iparvállalatok. Az iparfejlesztésről én e helyen nem óhajtok szólni. Az ilyen országos érdeklődésekre való beavatkozás nem asszonyok dolga. De annál inkább vehetik ki — sőt kötelességük is hogy kivégezék — részüket a magyar nők az iparpártolás munkájából. A magyar nőnek egyenesen hivatása az iparpártolás. Ezért tehát az iparfejlesztésről csak ott fogok szólni, ahol ez az iparpártolás szempontjából nélkülözhetetlen. A régebbi és újabb keletű iparpártolási mozgalmak tanúsítják, hogy a magyar nőnek már eddig is jelentékeny szerepe volt ezekben a mozgalmakban. Az első nagyobb szabású iparpártolási mozgalom tudvaleg a negyvenes évek elején indult meg, amikor a nemzet öntudatra kezdett ébredni és belátta, hogy a pusztuló hazát többé nem a fegyverek, hanem a komoly gazdasági munka harca fogja megmenteni és felvirágoztatni. A Honi Iparvédegylet hatása nemcsak szavakban, hanem komoly tettekben is megnyilvánult. A későbbi és legújabb iparpártolási mozgalmak is, — melyek azonban már korántsem tudtak olyan eredményeket elérni, mint a „Honi Iparvédegylet” — erősen támaszkodtak a magyar nőkre, sőt egyes mozgalmakban vezető szerepe volt nem egy nevezetes honleányunknak. Így az 1876. év őszén is a fővárosi nőegyesületek karolták fel az iparpártolás eszméjét. Majd az Országos Iparvédegylet vette kezébe az iparpártolási ügyet. Egyik szakosztályában behatárolt foglalkozott az iparpártolás érdekeivel és abban a programban, amelyet Gelléri Mór, az Országos Iparvédegylet jelenlegi igazgatója, az 1899. év végén az iparpártolási mozgalom újabb és országos szervezése érdekében kidolgozott, szintén volt egy pont, amelyből kitűnik, hogy a program megvalósításában is támaszkodtak a nőkre.

A magyar áru.

Az Országos Iparvédegylet iparpártolási mozgalmá — bár valóban hivatott emberek állottak az élén — sem járt kellő eredménnyel. A legutóbbi évek iparvédelmi mozgalmi mindnyájunk előtt emlékeztetnek. Mindenki tudja, mily nagy hatással indult meg néhány év előtt a tulipánmozgalom. És hogy a Tulipán Szövetség még sem érte el a várt eredményt, annak oka talán éppen abban keresendő, hogy a mozgalom nem a természetes fejlődési keretek között alakult ki, t. i. a kicsiről a nagyobbra való áttérés alapján, hanem fordítva, — no meg a magyar szalmaláng-természetben is. De a Magyar Védőegyesülettel való fúzió utján alakult „Tulipán-Szövetség Magyar Védőegyesület” már rátért arra az utra, mely a kevésből fejleszti a sokat, szilárd alapját adja meg a mozgalomnak és remélhetőleg el fogja vezetni az egyesületet céljainak eléréséhez. A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége, belátva az iparpártolás gazdasági és kulturális fontosságát és tudva azt, hogy komoly akarattal éppen a nők mozdíthatnák elő legjobban az iparpártolási ügyet; iparvédelmi osztályt tart fenn. Jóllehet, ugye ez az iparvédelmi Szakosztály, mint a Tulipán-Szövetség Magyar Védőegyesület és az Országos Iparvédegylet Szövetség valóban nagy munkát végeznek s mindent elkövetnek az iparpártolás eszméjének érvényesítésére, mégsem tudunk akkora ered-

ményt elérni, mint aminőt a negyvenes évek Honi Iparvédegylete az akkori viszonyokhoz képest felmutathatott. Mert bár már átment a köztudatba a honi iparpártolás szükségessége, már mindenki meg van róla győződve, hogy ipar nélkül el fogunk veszni, valójában mégis a legnagyobb közönyt, sőt mondhatjuk lekiósinyléssel viseltünk a dolog iránt és mindig előszeretettel vásároljuk az olyan idegen származású árucikkeket is, melyeket a honi ipar legalább olyan jó minőségben és áron nyújt. Közönyünket, gyengeségünket, ingatag voltunkat kiaknázza az idegen. A helyett, hogy saját termékeink védelmével hozzájárulnánk az ország iparának fejlődéséhez s ezzel nemzetünk vagyonsodásához és kulturájának emeléséhez: évről-évre több és több idegen árucikk hódít teret hazánkban. Ezerhatszáz millió felüli összeget fizetünk évenként idegen árukért. Az egész behozatali értéknek körülbelül egyharmada: 548 millió, textil-árakra esett. Mig más országokban a textilipar ugye az üzemek száma, mint az azokban foglalkoztatott munkások száma folytán minden más gyáripárt messze felülmúl, addig a hazai textilipar a textilárakban való fogyasztásnak csupán egyötöd részét képes fedezni és csak 32.000 munkást foglalkoztatni. Pedig a magyar szövött-áruink ma már kiállják a versenyt bármely angol, német vagy osztrák áruval, — mégis ha nem angol a posztó — vagy legalább nem állítják az osztrák gyártmányu posztóról, hogy angol — a magyar közönség fitymálva mellőzi a magyar posztót, az idegen áru kedvéért. A győri, zsolnai és gácsi posztónak Londonban jó hírneve van, — csak itthon, csak a magyar szabók kénytelenek „londoni” és „morva” címen Magyarországon vevőt keresni a magyar termékek. A magyar chiffon, a magyar lenáru kiállta már a tüzzpróbát régsegrén. Mégis csak úgy venné a magyar közönség, ha „rumburgi” vagy „Schroll” elnevezés alatt

Háztartási cikkek.

De így vagyunk nemcsak a textilárakkal, hanem a nő birodalmának: a háztartásnak keretébe vágó más iparcikkekkel is. Gyűfáért, gyertyáért, keményítőért, illatszerekért, pipere-cikkekért, pezsgőért, cognacért milliókkal áldozunk a szomszéd államnak. Szappanokért csak Ausztriának 8.600.000 koronát fizetünk évente; pedig a magyar szappan kiállja a versenyt az osztrákkal. Prágai sonkáért 2 millió koronát küldünk ki, pedig a kassai, a trencsényi, jobb a prágainál. Temérdek ásványvizeink dacára — melyekről magyar és külföldi orvosprofesszorok elismerték, hogy többnyire pótolják a külföldi ismert ásványvizeket, sok közülük jobb is a külföldinél — körülbelül 2 millió korona értékű ásványvizet hozunk be. Nagy üvegyáraink vannak és mégis üvegarukért csak Ausztriának 16 milliót juttatunk évente. Thék Endre és sok más elsőrendű butorgyárunk meg asztalosok butoraizát meg nem elégedve, 22 milliónyi értékű butort hoznak be csak Ausztriából. Az üzleteinkben kapható legtöbb fazék és egyéb konyhaedény, porcellánáru, evőeszköz nagyobb részt osztrák áru. Debreczeni és pozsonyi kefégyárunk exportál és mi mégis külföldi fokofét használunk. Tartson csak szemlét olykor olykor akármelyik magyar hölgy ruházatán s gondolja meg, nem szerethetné-e be ruházatának minden részét hazai anyagból, magyar munkások készítményeiből.

Kezdjük a cipőnél. Kétségkívül dolog, hogy a belföldi cipőipar termékei a külföldiekkel minden tekintetben kiállják a versenyt. — Harisnyagyártmányaink is jók. Fehérneműhez való finom vásznunk van. A felsőruházathoz szükséges kelmék legtöbbjét készítik már a magyar gyárak. Női kalapforma-gyáraink minden igényt ki tudnának elégíteni. Keztyűink külföldön híresek. Ernyőgyárunk is van. Cipészeink, szabóink, nőikalap díszítőink a legkényesebb igénynek is meg tudnak felelni. És mégis a magyar asszony öltözékének ugyszólván minden darabjával a külföld iparának, gazdaságának, kulturájának emeléséhez járul hozzá. Ezen a téren tehát történnie kell valaminek. Be kell végre látnunk, hogy a „Pártoljuk a honi ipart” elvét csupán hangoztatni nem elég. Igaz, hogy az iparpártolás önmaga még nem fog ipart teremteni, de ha felkaroljuk a honi ipar termékeit s nemcsak a külföldit fogjuk mindig keresni, ezze meglevő iparunkon nagyot lendítünk s buzdítást adunk új iparágak létesülésére. Ebből az általános iparpártoló-mozgalomból első sorban a magyar nők kell, hogy kivégezék részüket. Hivatásánál fogva a nőre hárul a legtöbb szükségleti cikk beszerzése nemcsak a maga, hanem férje és gyermekei részére is. A ruházati tárgyak, a butor, a kelengye, a háztartási élelmiszeri cikkek beszerzése többnyire a nő feladata.

Magyar nők a magyar iparért.

Azzal a kéréssel fordulunk tehát a magyar közönséghez, de első sorban a magyar nőkhöz — mely kérés teljesítése hazafias és embertársi kötelesség — hogy minden olyan cikket, melyet

honi iparunk is termel, csakis hazai ipartermékek-ből szerezzünk be. Szervezkedjünk, létesüljünk minden városban és nagyobb községben a növegyesületek keretében iparpártoló-bizottság, amely lelkes agitációt fejtson ki; ahol nincsen növegyesület, ott önállóan kell szervezni külön iparpártoló-bizottságot, amelynek tagja legyen minden magyar nő: szegény és gazdag, iparos, kereskedő, hivatalnok, tanító, munkás, földműves neje egyaránt. A bizottság minden tagja fogadja meg, hogy házának, lakásának ajtaja vámsorombó lesz, amelyen csak a magyar árut engedi be. Ne bírdessenek ezek a bizottságok bojkottot, mert annak ma még nálunk semmi célja nincsen. Egyes politikai pártok a közelmúlt napokban kezdeményeztek ugyan ilyen arányú akciókat, de bojkottal eredményt elérni nem lehet. Ezzel csak oktanul tanogatók a külföldi versenyt s megtorló-intézkedésekre adunk alkalmat. Nagyon fontos, hogy kivétel nélkül minden magyar nőt bevonjunk ebbe a mozgalomba. A szociálista egyesületeket is bele kell vonni e mozgalmakba. Tájékoztatót kell a közönséget a beszerzési forrásokról. Tegyük az iparpártolást divattá. Használjuk fel az iparpártolás eszméjének terjesztésére a zsurokat. Fontos, hogy az iparosokat és kereskedőket is bevonjuk ezekbe az iparpártoló bizottságokba. Teremtsenek a magyar hölgyek magyar divatot. Látogassuk a magyar fürdőket. Vigyük be az iparpártolás eszméjét már gyermeknevelési rendszerünkbe. Oktassuk ki gyermekeinket az iparvédelem fontosságára. Leányaink kelengyéjét hazai cikkekkel állítsuk elő. Járuljunk hozzá a háziipar fejlesztéséhez. Ilyen célokért érdemes küzdeniök a magyar nőknek. Kötelességük is ezt a harezot megvívniök.

TÁVIRATOK.

György herceg és Helena hercegnő Rómában.

Belgrád, december 10. A királyi udvar ma az olasz királyi udvarnak egy levelét vette, melyben György herceget és Heléna hercegnőt látogatásra hívta meg. György herceg távirati uton mondott köszönetet a szíves meghívásért és jelezte a maga, valamint nővére megérkezésének idejét.

A bolgár kölesön.

Szófia, december 10. A szobranje jóváhagyta a Wiener Bankvereinél kötött kölesönt 121 22 ellenében. A kölesön kizárólag a függő adósság likvidálására és az épülő vasútvonal költségeinek fedezésére szolgál.

Az új olasz kormány.

Róma, december 10. A király az új kormánynek a következő listáját hagyta jóvá: miniszterelnökség és belügy: Sonnino, külügy: Guicciardini igazságügy: Scialoja, kincstár: Salandra, pénzügy: Arlotto, hadügy: Scingardo, tengerésügy: Petto, közoktatásügy: Dancó, közmunkaügy: Rubini, földmívelésügy: Luzatti és pénzügy: Disanto Onofrio. Az új miniszterek holnap teszik le az esküt a király kezébe.

A krétai kérdés.

Pétevár, december 10. Izvolszki külügyminiszter ma adta át a török nagykövetnek választást a krétai ügyre vonatkozó török jegyzék dolgában, amelyben a porta kifejti, hogy most volna kívánatos a krétai kérdést végleg megoldani. Izvolszki miniszter a párisi, londoni és római kormányokkal folytatott eszmecsere után kijelenti, hogy a négy védőhatalom nem oszthatja legnagyobb sajnálatára a porta nézetét. Kréta szigetén a helyzet a külföldi csapatok visszavonása óta nem változott. Ha a státusquo sérelmet szenvedne, úgy azt azonnal orvosolnák. Nincs ok, hogy most kezdessenek tárgyalások, amelyek egy Törökországban, mint a kelet más országaiban a kedélyeket izgatnák és az ott uralkodó nyugalom helyébe bonyodalmakat léptetnének.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárulata.

Newyork.				
	decz. 10.	decz. 9.	decz. 8.	
Buza	helyben	125 $\frac{1}{2}$	125 $\frac{1}{2}$	125
	decemberre	121 $\frac{3}{4}$	121	118 $\frac{1}{2}$
	májusra	116	115 $\frac{1}{2}$	115
Tengeri	decemberre	70	69 $\frac{1}{2}$	69 $\frac{1}{2}$
	májusra	78 $\frac{3}{4}$	70 $\frac{1}{4}$	70

Chicago.				
Buza	decemberre	110	109 $\frac{1}{4}$	109
	májusra	108 $\frac{3}{4}$	108 $\frac{1}{4}$	108
Tengeri	decemberre	60	58 $\frac{3}{4}$	58 $\frac{1}{4}$

Newyork, december 10. Gyapot Newyorkban, helyben 15.20 (14.95). Gyapot januárra 15.— (14.80). Gyapot márciusra 15.38 (15.15). Gyapot New-Orleansban, helyben 15.— (14 $\frac{1}{4}$). Petroleum Stand white Philadelphiában 8.05 (8.05). Petroleum Refined in Cases 10.45 (10.45). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.43 (1.48). Zsir Western steam 13.95 (13.80). Zsir Rohe és Brothers 14.20 (14.20).

Chicago, december 10. Zsir decemberre 13.30 (13.12). Zsir januárra 12.65 (12.47). Szalonna short clear 12.12 (12.12). Sertéshus januárra 21.55 (21.50).

A vasutas árvák pénze.

Budapest, december 10.

A vasutas árvák pénze, úgy látszik, úgy a vidéken, mint Budapesten élénken foglalkoztatja a vasutasokat. A fővárosban tegnap a vasutas szövetség budai kerülete foglalkozott ezzel az ügyvel és állásfoglalásával újra csak azt igazolta be, hogy a szövetség vezetősége nem áll valami fényesen ebben az ügyben.

Azok az aggályok és serelmek, amelyek a vasutas bank megbízhatóságával szemben az „Egyetértés” hasábjain láttak először napvilágot, beigazolt tényekként fogadtattak el a budai kerület választmánya által, sőt az egyes felszólalók oly érdekes, új körülményeket is vetettek szőnyegre, amelyek a vasutas bank megbízhatóságát ismét csak a legkétesebb szinten tüntetik fel a közvélemény előtt. Ezek között az első helyet foglalja el az a tetemes veszteség, ami a vasutas bankot a Deutsch Oszkár cég bukásával érte. Ebben a csődben a vasutas bank nem kevesebb, mint száztízezer korona készpénzzel van érdekelve. Ez a horror veszteség annyival is inkább kínosan érinti a vasutasokat, mert a Deutsch Oszkár céggel szemben fennálló kötelezettségek eredetileg a Budapest székesfővárosi takarékpénztárt terhelték és még abból az időből valók, amikor a vasutas bank még nem fuzionált ezzel az intézettel. Régi bűnök tehát ezek, amelyekért azonban a felelősséget most már a vasutas takarékpénztár viseli és a vasutaságot éppen nem nyugtatja meg az a körülmény, vajjon nem akad-e még több ilyen obscurus ügy, ami a fuzió által a vasutasnak nevezett és a vasutas szövetségen elősködő takarékpénztár nyakába szakad?

A budai kerület választmányi ülése különben a következőképp folyt le: Az ülésen Seide Arthur elnökölt, a felügyeleti hatóságot Rácskay Gyula vasuti- és hajózási főfelügyelő, a szövetség központját Lorbeer József titkár és Beldy Sándor jegyző képviselték. Ott volt az akció kezdeményező északi kerület elnöke, Vrána István is és a szomszéd kerületekből is számosan jelentek meg a rendkívül népes választmányi ülésen. Napirend előtt foglalkoztak az északi kerületnek átiratával, amelyben együttes értekezletre hívja meg a budai kerületet december 19-ére. A meghívást elfogadták. A napirend során az árvapénzek elhelyezése kérdésénél jött szóba ismét az ominózus ügy. A vitában résztvevők élesen kritizálták a vasutas-takarék-pénztár működését, amely nem szolgálja a vasutasok érdekeit és ezért Krámer Józsefet tették felelőssé. Barok Sándor rámutatott arra, hogy míg azelőtt a Kereskedelmi Bank öt százalékra adott kölesönt a Vasutas Szövetségnek, addig most, mióta a vasutas takarékpénztár konvertálta a szövetség tartozásait, öt és fél százalékra kapnak pénzt a takarékpénztártól. A takarékpénztár továbbá 4 és fél százalékos kamatot ígér és hirdet, de a szövetségnek csak 4 százalékot ad. Engel Aladár kerületi elnök figyelmeztetett arra, hogy ha az északi kerület indítványának megfelelően az árvapénzeket kivesszük a vasutas-takarék-pénztárból, ezzel elnökséget provokálhatnak. Indítványozta, hogy mielőtt véglegesen döntenének ebben a kérdésben, előbb keressék föl küldöttségileg gróf Batthyány Tivadart, a szövetség elnökét és informálják őt behatóan a takarékpénztár körül előfordult vissza-ságokról. A vitában Vrána István, Barok Ármin,

Baron Dezső, Engel Aladár, Barok Sándor és Ulmer Ágoston vettek részt. Nagy Iárma kísérte Beldy Sándor szövetségi jegyzőnek felszólalását, aki a takarékpénztárt és Krámer-t vette védelmébe. A kerületi választmány végül úgy határozott, hogy Engel Aladár indítványának megfelelően későbbre tartja fenn az árvapénzek elhelyezésére vonatkozó döntését és előbb küldöttséget meneszti az elnökhöz, hogy feltárja előtte teljes valóságukban a dolgokat és rábírra arra, hogy Krámer-t elejtse. A gyűlés végén az indítványok során Baron Dezső bizalmatlansági indítványt tett Krámer ellen, amit egyhangulag elfogadtak.

A budai kerület állásfoglalása különösen előzményeinél fogva bir nagy jelentőséggel. Ugyanis e hónap 7-én Seide Arthur a budai és Vrána István az északi kerület elnöke felkeresék gróf Batthyány Tivadart és tekintettel arra, hogy a központi tisztviselői kar kettő kivételével Kramer alelnök elmozdítását követeli, felszólították őt Kramer elejtésére. Negyvennyolc órai határidőt adtak a grófnak arra, hogy Kramer lemondó levelét bekérje és publikálja. Gróf Batthyány azonban ragaszkodott Kramer maradásához és a negyvennyolc órási határidő azóta le-telt. Ebből tehát megállapítható, hogy Kramer esetleges bukása gróf Batthyányra nézve is a legmesszebbmenő következményekkel járna és lehetetlenné tenné számára a vasutas szövetség elnöki székében való maradáást.

Erre céloz különben gróf Batthyány Tivadarnak az a nyilatkozata is, amelyet a budai kerület ez állásfoglalásával szemben egy fővárosi estilapban tett közzé és amelyben Kramer ügyvezető mellett foglal állást. Ugyancsak itt említi meg a gróf, hogy a vezetőséget az ezévi május havában tartott brassói közgyűlés határozata kötelezi az árvapénzeknek a vasutas takarékpénztárban való elhelyezésére. Ez igaz, de májusban, tehát a vasutas bank működése kezdetén még nem tudták a vasutasok, hogy ezzel a bankkal minő csufosan becsapták őket és még akkor nem érte a bankot a fuzió folytán száztízezer koronás veszteség, sőt az sem volt köztudomású, hogy Kramer ügyvezető elébe helyezi a bankot a szövetségnek. Azóta mindez beigazolást nyert és bizony eddig bizalmatlanságot szavaztak Kramernek: a budapest-déli, a budai, miskolci, kaposvári, pécsi és balassagyarmati kerületek. Bizalmi nyilatkozatot még sehonnán sem kapott.

A vidéki kerületekből a következő újabb értesüléseket vettük:

Pécs. A kerület választmánya e hónap 8-án tartott ülésén foglalkozott az északi kerület és gróf Batthyány Tivadart körleveleivel. A gyűlés hangulata határozottan vezetőség-ellenes volt és az egybegyűltek egyhangulag az északi kerület határozata mellett foglaltak volna állást, ha a budapesti kerületektől az az irányítás nem érkezik, hogy az árvapénz ügye Kramer alelnök ügyétől különválasztandó. Így azt határozták, hogy a bank és árvapénz ügyét a budapesti kerületek együttes értekezletéig felfüggesztik, Kramer alelnök mielőbbi távozását azonban kívánják. A kerület a budapesti értekezleten képviselteti magát.

Székesfehérvár. A november 21-én tartott kerületi választmányi gyűlésen Halász alelnök bizalmatlansági indítványt nyújtott be Kramer ügyvezető ellen. A választmány úgy határozott, hogy ez az indítvány a legközelebbi ülés napirendjére tűzessék ki. A kerület az északi kerület megkeresésével még nem foglalkozott.

Pozsony. A november 28-án tartott választmányi ülés az északi kerület javaslatához az adott formában nem járult hozzá. De az aggodalmakat jöhiszeműeknek tartotta és felkérte a központi vezetőséget, hogy az árvapénzek mikénti és rendelkezésüknek megfelelő felhasználása iránt készítsen mielőbb sürgős javaslatot és ezt még oly időben közölje az összes kerületekkel, hogy azok még tavaszi országos választmányi gyűlés előtt állást foglalhassanak.

Szeged. A december elején tartott kerületi választmányi ülés leszavazta az északi kerület javaslatát és azzal ellentétes értelmű határozatot hozott. E határozat magyarázatát leli abban, hogy a vasutasbank legutóbb harmincezer koronát szavazott meg a szegedi kerület fogyasztási szövetkeze részére.

Balassagyarmat. A kerületi választmány e hónap 8-án tartott ülésén elhatározta, hogy az árvapénzek elhelyezése ügyben a budapesti kerü-

letek együttes értekezletig állást nem foglal és a budapesti értekezletre képviselőt küld. A választmány Kramer ügyvezetőnek bizalmatlanságot szavazott.

A kasszafurókat elfogták.

— Detektívek a büntanyán. —

Budapest, december 10.

Hónapok óta veszedelmes betörőbanda gárázdálkodott Budapesten és a rendőrség sehogyse tudott a nyomára akadni. Az összes rendőrök, detektívek talpon voltak és keresték a valószínűleg internacionális betörőtársaság tagjait. A megfeszített munka azonban eredménytelen maradt, mert a banda tovább gárázdálkodott.

Ma azután végre más mederbe terelődött a vizsgálat. *Krecsányi* detektívfőnök ugyanis arról értesült, hogy az ezelőtt három nappal az Alkotmány-utcai fogházból megszökött *Kocsvai József* Budán, az Istenhegyi-ut 40. számú házban rejtőzik *Bartuszek József* nevű rovtamultu barátjánál. A detektívfőnök ma reggel fél 6 órakor kiküldte a megjelölt helyre Beck, Sárközy, Ambrus, Csiszér és Futó detektíveket, akik ezen a nyomon ráakadtak a fővárosi kasszafurók tanyájára.

Az elfogatók körülményeiről az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

Az Istenhegyi-ut 40. számú villát, amely *Székelyi Adolf* tulajdona, *Barca Adolf* fővárosi háztulajdonos bírja bérben. Az utóbbi a villa lakásait télire olcsóbb bérösszegért bére szokta adni. Jelenleg a házmesteren kívül két bérlő lakik a villában, *Ivanác Zsolt* festőművész és a közvetlenül mellette levő lakást pedig *Meiszner Józsefné* bérlé. Ez a Meiszner né a két szobából álló lakásban 19 éves fiával és két kis iskolásgyermekével együtt lakott. A lakást október 15-én bérelték ki. Alig, hogy beköltöztek, több albérlő ment hozzájuk, akiket azonban Meiszner né nem jelentett be. Meiszner né lakott azonkívül 18 éves törvénytelen leánya *Bartuszek Margit*, aki különben rendőri felügyelet alatt áll és nővére *Bartuszek Józsefné*. A rendőrök épen jókor érték a lakásba. Ott találták az összes albérlőket, névszerint *Bartuszek Józsefet*, aki Meiszner né törvénytelen fia, *Bakos József* 31 éves büntetett előéletű foglalkozás nélküli egyént és *Kulik Ferenc* 26 éves, a fővárosból kitiltott és több ízben büntetett csavargót. Amikor a detektívek betoppantak, a három férfi hirtelen felugrott ágyából, revolvert ragadtak és azzal támadt a detektíveknek. Meiszner né pedig leverte az asztalról a lámpát, hogy ki-ki menekülhessen, amerre tud. A detektívek azonban résen álltak és lefegyverezték és megkötözték a betörőket. Azután hozzáfogtak a házkutatáshoz, amely sikerrel járt. Több csipeszt, álkulcsot, egy furógépet, hatszázötven korona készpénzt és sok bélyegpet találtak.

A detektívek kihallgatták a szomszédban lakó *Ivanác Zsolt József* festőművészt és feleségét, hogy nem vettek-e észre valami gyanúsat a szomszédos lakókon. A festőművész elmondta a detektíveknek, hogy közelebbről nem ismeri ezeket az embereket, hogy igen gyakran éjszaka jöttek haza, sokszor kocsival és bizony majdnem naponta fordultak elő a családban veszekedések. Egyebet róluk nem tudott. A detektívek ezután a három férfit Meiszner nével együtt a főkapitányságra hozták és ugyanide elhozták a kofferekben talált rablolt holmikat és a betörő-szerszámokat.

A rendőrségen.

A rendőrségen mindjárt hozzáláttak a betörők kihallgatásához. *Kulik Ferenc* ről megállapították, hogy régóta keresik egy Nyiregyházi Weisz Ferenc földbirtokos kárára elkövetett betörés miatt. *Bakos* és *Kulik* konokul tagadtak és egyre azt hangoztatták, hogy nem is laktak állandóan Meiszner nével, csak véletlenül jártak ki s aludtak ott hét nap óta. *Bartuszek József* ellenben fantasztikus történetet mondott el a védelmére.

Elmondotta, hogy három évvel ezelőtt Bécsbe akart utazni *Dombóváron* keresztül.

Nem mintha közelebbi ut nem vezetne Bécsbe, hanem abból az elvből kiindulva, hogy ha az ember nem járhat egyenesen, hát görbe utat választ. *Dombóváron* találkozott egy *Pollák* nevű ismerőssel, akivel a tolonczházban ismerkedett meg. Ez a *Pollák* bemutatta egy német embernek, akinek nevét, lakását nem tudja, mert az illető mindig titokzatosan viselkedett és semmit sem árult el kiletéről. *Dombóvárról* visszahozta őt a német ember Budapestre és elmondta neki, hogy nagy terve vannak, amelyekben, ha segítségére lesz, ő is sok pénzhez juthat.

A fekete kereszt.

Ez a német ember azután átadott neki egy csomó szerszámot, hogy rejtse el azokat. Nyilvános helyen sohasem találkoztak. Az volt közöttük a megállapodás, hogy a német ember, ha munkára akar menni, az Istenhegyi-ut mentén egy kijelölt helyen egy nagy fekete keresztet állít föl s ez azt jelentette, hogy azon a napon egy kitűzött órában eljön és átveszi a szerszámokat. Így is történt. A titokzatos német mindig a kereszttel jelezte a munkára készülődést, azután szintén a kijelölt helyen adta vissza a szerszámokat megörzés vegett, illetőleg elrejtés vegett. *Bartuszek* egyre azt hangoztatta vallomása során, hogy egyetlen betörésben részt nem vett, hanem csak segédkezett s ezért kisebb összegeket kapott a német embertől. Így a *Kovács M.* és *Társas* cég kárára elkövetett betörés után 60 koronát, a *Haggenmacher*-féle betörés után 70 koronát s a *Piatnik*-féle betörés után 25 koronát kapott.

A rendőrségen továbbra is őrizet alatt tartják *Meiszner* né és *Margit* leányát. Valószínű, hogy a nyomozás alapján legközelebb újabb letartóztatások lesznek.

A betörők munkája.

Az utóbbi időben összesen kilencz betörés, kasszafurás történt a fővárosban. És pedig: Két esztendővel ezelőtt október 7-ről 8-ára virradó éjjel a Csengeri-utca 2. szám alatt törtek be *Radányi Ottó* üzletébe.

Ez év október 15-ről 16-ára virradó éjjel *Somogyi* és *Sztranzky* kávépörkölőjébe, *Podmaniczky*-utca 75. szám alatt hatoltak be a betörők és 750 korona készpénzt és értékpapírokat vittek el.

Október 20-án történt a *Haggenmacher*-féle sörgyárban, *Kádár*-utca 5. szám alatt elkövetett betörés és kasszafurás.

Október 27-én *Radó Jenő* és *Gyula Szemere*-utca 19. szám alatt levő könyvnyomdájába törtek be, ahonnan 107 korona készpénzt és három darab értékpapírt vittek el, továbbá egy perselyt, amelyben 20 korona volt.

November 3-án *Kovács M.* és *Társas* *Vörösmarty*-utca 38. számú üzletében furták meg a kasszát és 1038 koronát vittek el.

November 15-én *Bien Ernő* zsirkereskedő üzletében jártak, de pénzt nem találtak és mindössze három bronzérmét vittek magukkal.

November 21-én *Schlesinger Jakab* zsirkereskedőt akarták kifosztani, de megzavarták őket munkájukban.

November 27-én a *Detsinyi*-féle fürdőutcai drogériában kísérletük meg a betörést, de ott is megzavarták őket.

November 30-án már szerencsésebben dolgoztak, amikor a *Piatnik*-féle *Rottenbiller*-utcai kártyagyár irodájában furták meg a kasszát és 2017 korona készpénzt és 10.000 koronás takarékkönyvet vittek el.

A rendőrség bizonyosra veszi, hogy a megkezdett nyomon sikerülni fog a betörő társaság többi tagját is kézrekeríteni.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Fiume városi tanácsa hónapokkal ezelőtt megtiltotta *Sozzi* elbocsátott kórházi orvosnak, hogy Fiumében és annak területén orvosi gyakorlatot folytasson. *Sozzi* a báni kormánytól zenggi illetőséget és *Susakra* letelepülési engedélyt szerzett és most onnan jár gyakran Fiuméba gyógykezelné. Fiume városi tisztifőorvosi hivatala a rendőrségen feljelentést tett, hogy *Sozzi* halált okozó operálást végzett és hogy e tilalom dacára

Fiume területén orvosi működést fejt ki. Az esetet bejelentették az ügyészségnek.

UJDONSÁGOK.

A méregkeverő főhadnagy.

— Ártatlanságát hangoztatja. —

Bécs, december 10.

A Hofrichter főhadnagy ellen indított vizsgálatban *Kunz* százados az újabb tanúk közül két leányt hallgatott ki. Az egyik leány, egy nevelőnő, a nyáron levelet kapott, amelyben valaki, aki dr. *Haller* Linzben tartózkodó prágai orvosnak jelölte meg magát, előnyös állást kínált neki. A leány kissé bizalmatlan volt a dolog iránt és ezért egyik barátjánője társaságában utazott el Linzbe. A vonaton egy utitársuk figyelmeltette őket, hogy vigyázzanak, mert a leánykereskedők is nem egyszer folyamodnak ilyen nevelőnő-szerződteségi eszközökhöz. Az illető utitárs egy állomásról táviratilag figyelmessé tette a linzi rendőrséget. A két leányt Linzben egy férfi várta és elmentek a *Herrnhuter*-szállóba. A pályaudvarra kirendelt detektívek követték őket és a szállóba érkezve, igazolásra szólították fel az állítólagos „*Haller doktor*”. A gyanús férfi kijelentette, hogy őt tulajdonképpen *Hofrichter Adolf*nak hívják és főhadnagy a helybeli 14-ik számú közös gyalogezredben. Miután sikerült magát tisztáznia a leánykereskedés vádjáról, a rendőrség nem indított elene vizsgálatot. Több mint két óra hosszat tartott a két leány kihallgatása. Vallomásuk jelentéktelen és csupán a linzi utazás történetére szorítkozott.

Kunz *Jaroslav* százados-hadbíró megkezdte magának, *Hofrichter* főhadnagynak első érdemleges kihallgatását. A kihallgatás részleteit szigorúan titkolják. A főhadnagy a hadbíró kérdéseire összefüggő előadással iparkodott ártatlanságát bizonyítani és megczáfolni azokat az ellen szóló terhelő körülményeket, amelyeket a vizsgálóbizottság Linzben még az ő letartóztatása előtt gyűjtött. *Hofrichter* vallomását jegyzőkönyvbe foglalták és a törvénytörési tanúk is aláírták.

A százados-hadbíró szobájában történt meg a kihallgatás. *Kunz* és a főhadnagyon kívül két tiszt volt jelen, mint tanu, az egyik tiszt jegyzőkönyvet vezetett a kihallgatásról. *Hofrichter* csak ma kellett volna kihallgatni, de az este kérte, hogy ne halasszák tovább a kihallgatást, mert nagyon megviseli a rettenetes bizonytalanság. A hadbírószázados nyomban teljesítette is a kérést.

A linzi tizennegyedik gyalogezredben még mindig nyomozzák azt, hogy ki lehetett az a tisztiszolga, vagyis közlegény, aki a *Ritzberger*-drogériában megjelent egy főhadnagy levelével és nagymennyiségű cizankálit akart vásárolni. Mivel akkortájt, amikor ez történthetett, be voltak vonulva a póttartalékosok is, ebben az irányban még igen sok embert kell kihallgatni.

NAPIREND. Naptár: Szombat, december 11. — Róm. kath.: Damás. — Prot.: Döme. — Görög-orosz: nov. 28. Szonark. — Zsidó: Kisz. 28. — A nap két reggel 7 óra 39 perczkor, nyugszik este 4 óra 7 perczkor. — A hold két reggel 6 óra 8 perczkor, nyugszik délután 3 óra 10 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. A *Petőfi* Ház (ereklémuzeum) *Bajza*-utca 21. szám. Nyitva naponta, vasár- és ünnepnapokon is, 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Magyarok bejövetele, *Feszty* *Árpád* körképe a *Városliget*ben Nyitva reggeltől estig. Belépődíj 1 korona. — A *Műsarnok* téli tárlata, Nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. — A *Nemzeti Szalon* jubiláris téli kiállítása. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — *Konck* *Ida* gyűjteményes kiállítása a saját műtermében (*Kmetty*-utca 27.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — *Olgyay*-kiállítás a *Könyves* *Kálmán* szalonjában. Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — A *Művész*ház (*Váci*-utca 9. szám) kiállítása. Nyitva 9—8-ig. Belépődíj 1 korona. — Műkiállítás az *Uránia* *Kigyó*-téri szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: A *Nemzeti* Múzeum ásványtára 9—2-ig. — A *Szépművészeti* Múzeum 10—2 óráig. — A *Mezőgazdasági* Múzeum 10—1-ig és 3—7-ig. — Az *Iparművészeti* Múzeum 9—1-ig. — A *Széchenyi* Múzeum 10—12-ig. — Az *Aquincumi* Múzeum egész nap. — A *Ráth* *György* Múzeum 10—4-ig. — Az *Erzsébet* Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A *Nemzeti* Múzeum könyv-

tára 9-1-ig. — Az Akadémia könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9-12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítására 3-6-ig.

— Személyi hir. Dr. Kohl Medárd püspök ma délután Nemes Aurél pápai prelátus kíséretében Esztergomba utazott.

— A belga király állapota. Brüsszélből jelentik, hogy Lipót király egészségi állapota délután kielégítő volt. A király a délután folyamán négy személyiséget kihallgatáson fogadott, Brüsszélben nem tudnak arról, hogy Albert trónörökösöt visszahívták volna, mert a trónörökös visszatérése anugy is a hét végére volt kitűzve. Egy másik távirat szerint a király állapota komoly aggodalomra ad okot. A királyt az egyre fokozódó gyengeség miatt fenyegeti veszedelem, amelyet a nagy fájdalmak, álmatlanság és emésztési zavarok idéztek elő. A király két hét előtt kétségbeesett állapotban érkezett haza Franciaországból, úgy, hogy a vonatból kézen kellett a kocsi és a kocsiból a laekeni kastélyba vinni. A minisztereket a király külseje nagyon megijesztette. Az egyik miniszter meg is jegyezte, hogy a király két hét alatt tizenöt esztendővel öregedett. Egy bécsi lap szorokszósága táviratilag fordult Oroszvárra Lónyay grófnéhoz, hogy hiteles hírt kapjon a király állapotáról és onnan a grófné Asztalos nevű titkárnője azt válaszolta, hogy a hírek valótlanok, mert a király jól érzi magát.

Ennek azonban ismét ellenmondanak a következő brüsszeli táviratok:

Hiteles értesülések szerint a király állapota fölötte aggasztó. Ereje folyton csökken s a fájdalmak miatt sem enni, sem aludni nem tud. Két hét előtt érkezett vissza Lipót király Franciaországból s már akkor nagyon súlyosan beteg volt. A vasuti kocsiútgy kellett kiemelni, a hintóhoz vitték és óvatosan mentek vele a laekeni kastélyba. A miniszterek megijedtek, mikor meglátták. Együkük azt mondta, hogy a király két hét alatt tizenöt évet öregedett.

Késő éjjel jelentik: Lipót király állapota ma éppen nem javult. A tegnapi hosszú ájulást még nem heverte ki, fájdalmai növekedtek, a bénulási tünetek nem multak el és az orvosok attól félnek, hogy a királyt szélhűtés fogja érni.

— Az udvarnagy betegsége. Gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy több hét óta betegeskedik s tegnap orvosi kezdődő tüdőgyulladás jeleit konstataáltak. Állapotáról gróf Paar főhadsegéd útján a király is tudakozódott.

— Roosevelt Konstantinápolyban. Konstantinápolyból jelentik, hogy Strauss amerikai nagykövet közölte a portával, hogy Roosevelt Tivadar, volt elnök, afrikai útjából hazatérve, el fog látogatni Konstantinápolyba, ahova megérkezését december 20-ára várják.

— A betléri medveadászat. A gróf Andrássy Géza által rendezett betléri medveadászaton Strobl Alajos szobrásztanár is résztvett, aki a Henrik pórosz herceg, valamint a főúri vadászok által elejtett medvék szebb példányairól mintákat vett föl. A művész a kitűnően sikerült modellek után most több szoborművet fog készíteni.

— Tanügyi kinevezések és áthelyezések. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Riszner Ede znicváraljai állami tanítóképző intézeti tanárt a bajai állami tanítóképző intézetbe eddigi minőségében áthelyezte, Csukás Zoltán okleveles ének- és zenetanárt a znicváraljai állami tanítóképző intézetbe a X. fizetési osztály 3. fokozatába segédtanárrá, Kuszapinovity Tivadar okleveles tanítót a csurogi (volt határörvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki. Rád Katalin ágostházi állami óvónőt a dévái csángótelepi állami óvóházhoz eddigi minőségében áthelyezte, Erdős Jolán okleveles kisdudvónőt a magyar-bán-hegyesi állami kisdudvónőháza kisdudvónővé nevezte ki.

— Zeppelin megoperálták. Stuttgartból jelentik, hogy gróf Zeppelin nyakán rosszindulatú daganat támadt és az agg gróf kénytelen volt magát orvosi műtétnek alávetni. Az operáció után Zeppelin állapota annyira rosszabbodott, hogy az orvosok tanácsára átszállította magát a Katalinkórházba. — Stuttgartból újabb jelentik: Gróf Zeppelin nyugtalan éjszakát töltött a Katalinkórházban, hova orvosi tanácsára ment. Állapota ma délután javult, aggodalomra nincsen ok.

— A Nobel-díjak. Ma osztják ki Stockholmban a Nobel-díjakat a szokásos ünnepélyesség keretében. A díjakat a következők kapják meg: a kémiai díjat Oswald Vilmos lipcei tanár; az orvosi díjat Kocher berni tanár; a fizikai díjat megosztották Marconi és Braun strasszurgi tanár, mint a dróttalan táviró uttörői közt; az irodalmi díjat Lagerlöf Zelmá svéd írónőnek ítelték oda. A storting Nobel-díj bizottsága ma a békedíjat egyenlő részben felosztotta Beernaer belga miniszterelnök és Destournelles de Constant francia szenátor között.

Este Stockholmban a díjazottak tiszteletére a trónörökös jelenlétében ebéd volt, holnap pedig udvari ebéd lesz.

— Gyulai Pál végrendelete. Gyulai Pál végrendeletét, melyet Budapesten Csathó királyi járásbíró hirdetett ki, Gyulai Pál 1906. október 9-én csinálta úgy, hogy tollba mondotta és hitelesített két tanuval. A végrendelet így hangzik:

Végrendeletem, melylyel én alulírt Gyulai Pál halálom esetére végző akaratomat a következőképpen nyilvánítom: I. Általános örökösöm az egyetlen gyermekem, Aranka, Fodor Dániel m. kir. honvédszázados hitvese, de azon korlátozó föltétellel, hogy az alábbi hagyományaimat egy éven belül halálomtól számítva, kamat nélkül kifizetni köteles. II. Hagományozok pedig készpénzben: 1. A Magyar Tudományos Akadémiának 2000 ezer, ket-tőezer koronát. 2. Özv. Földesy Sándorné szül. Gyulai Antónia nővéremnek 2000 koronát. 3. Ha nevezett nővérem engem a halálban megelőzne, ez esetben neki fönti hagyományára nézve gyermekem substitúcióm. 4. Emlék tárgyakat holmim közül összesen szét leányom jó barátainak s ismerőseimnek. Ezeknek szándékom jegyzékét elkészíteni. Ha ezt elmulasztanám: akkor tegye leányom saját választása szerint. 5. Könyvtáramat a kolozsvári evangélikus református gimnáziumnak hagyományozom. 6. Radóné született Hirsch Nelinek költeményeim illusztrációjához készített eredeti rajzait a gróf Mikó Imre által alapított Erdélyi Múzeumnak Kolozsvárt hagyományozom. 7. A „Három árva” című költeményemhez készült bronz-plakettet a Kisfaludy Társaságnak hagyományozom. Budapesten, 1906. október 9-én. Gyulai Pál, s. k. Következik két tanu kijelentése, hogy Gyulai Pál kijelentette előttük, hogy a nekik bemutatott okirat, melyet ő tollba mondott, az ő végakaratiát foglalja magában s bizonyítják, hogy a végrendeletet Gyulai sajátkezűleg írta alá előttük. A két tanu: Entöl Viktor és Popovich Ferencz.

Egy kódexillusz így hangzik: A kolozsvári ev. ref. gimnáziumnak hagyományozott könyvtáramból átadás előtt leányom és vőm anyai könyvet, amennyit jónak látnak, unokáim számára válogathatnak ki.

— A földmivélsügyi minisztériumból. A király a földmivélsügyi miniszter előterjesztésére Siess György I. osztályú állami állatorvosi címmel és jelleggel felruházott tiszteletbeli vármegyei állatorvosnak a főállatorvosi címet és jellegét adományozta.

— Magyar-román távirat-egyezmény. Zahariade T. a román telefon és távirat igazgatója a napokban Budapesten járt és a magyar posta és táviratvezérgazgatással új egyezményt kötött, melynek értelmében a táviratozási és telefonbeszélgetési díjak Romániából Magyarországra elesőbbá tétetnek. Így egy szó távirati díja ezentul 12 és fél bani helyett csak 10 bani lesz.

— Elöléptetés a rendőrségnél. Az államrendőrség tisztviselői karában most többen előléptek. Így a többi közt Peregriny Sándor fizetésellen rendőrtanácsos, valóságos rendőrtanácsos lett, dr. Nagy Károly és Orosz György rendőrfelügyelők pedig kerületi kapitányokká léptették elő. Pausi Emil fizetésellen rendőrfelügyelőt kinevezték valóságos rendőrfelügyelővé.

— Portepece a katonai hivatalnokoknak. A király elrendelte, hogy az összes katonai hivatalnokok portepeceit kapjanak. Ez az újítás a katonai hivatalnokok körében élénk örömet keltett, mert ezzel az újítással régi kívánságuk teljesült. A tervezet szerint a portepece gombja ezüst, míg a róla lecsúszó rojtok, mint a tiszteknél, aranyból készültek. A gomb mindkét oldalára arany sas van hímézve. Egy másik újítás az is, hogy a katonai hivatalnokok ezentul a tisztek osillagjához hasonló rózsaszínű osillagot kapnak. De ezzel még nincsenek kimerítve az újítások. A katonai hivatalnokok kardjájának hüvelyé ezentul nem bőrből, hanem homályos ércből készül és így teljesen megfelel az új tábori egyenruhának, mely minden fénylő felszerelést kiküszöböl.

— A czárné állapota. Pétervárról jelentik: Autentikus értesülések szerint egyes külföldi lapokban a czárné kedvezőtlen egészségi állapotáról elterjedt nyugtalanító hírek pusztán koholmányokon alapulnak. Az ellenkező igaz, amennyiben a czárné állapota az utóbbi időben lényegesen javult. A czári párnak Livádiából való elutazását illetőleg tett intézkedések érintetlenek maradnak és a czári pár a régi naptár szerinti december közepén ismét Pétervárra érkezik.

— Cook ügyének megvizsgálása. Kopenhágából jelentik, hogy Cook magántitkára, Lonsdale, tegnap odaérkezett. Magával hozta Cook feljegyzéseit északsarki utjáról, miket az itteni egyetem fog vizsgálat alá venni. A külön vizsgálóbizottságot már meg is alakították; tagjai ismert csillagászok, matematikusok, geográfusok, biológusok s több sarki kutató. Remélik Kopenhágában, hogy a vizsgálat nem fog nagy nehézségekkel járni, de a bizottságba épp azért vontak bele nagyobb számmal tudósokat, hogy mindjárt kezdettől fogva elismert tekintélyektől nyerjenek ítéletet. A bizottság elnöke valószínűleg Pechuele, a kopenhágai obszervatórium vezetője lesz. Sarki szakértők gyanánt Sverdrup kapitány, Hovgaard és Amundsen perancsnokok szerepelnek. Ha a bizottság elkészül a vizsgálat anyagával, a vizsgálat eredményét végleges döntés végett egy másik tudós társaság elé terjesztik: az egyetemi tanács 22 tagja elé. A „Times” értesülése szerint a „Newyork Times” a legközelebbi napokban fog előállani azzal a leleplezéssel, hogy Cook közönséges szédelő, aki két címberával az írásztáznál eszelte ki az egész romantikus históriát az északi sark fölfedezéséről. A nevezett lap közölni fogja a két czinkostárs: Loose kapitány és Dunkle biztosítási ügynök írásbeli nyilatkozatait, amelyben ezek bevallják, hogyan hamisították ők Cook vezetése alatt hajózási és csillagászati „megfigyeléseket” s azokat Cooknak eladták. Hogy ők most ezeket a dolgokat nyilvánosságra hozzák, annak oka az, hogy Cook nekik a megígért négyezer dollárnak csak egy kis részét fizette ki. Ezzel szemben áll a kopenhágai „Politiken” a következőket jelenti: Cook titkára, Cook két új vádlójának, Loose és Dunklenak állítólagos leleplezéseire vonatkozólag a következőket jelentette ki a lap egyik munkatársa előtt:

— Loose és Dunkle Cooknak, amikor ez Amerikából visszatért, a sarkvidéken szerzett tapasztalataik alapján szakértőül ajánlkoztak azzal, hogy Cooknak bizonyítékai kidolgozásánál hasznos szolgálatokat tehetnek. Cook ennél fogva ezt a két embert napi tiszteletdíj fejében szerződtette és elkezdte nekik a jelentését tollba mondani. Egy napon azonban gyanut fogott új munkatársaira és csakhamar belátta, hogy Peary küldte azokat a nyakára, azért, hogy őt kikémleljék. Cook erre Looset és Dunklet hirtelen elbocsátotta és ezek most őt csak boszúból rágalmazzák.

Kopenhágából tájratózzák még, hogy Cook okmányainak vizsgálatára kiküldött bizottság tagjai a következők: Ströngren, a kopenhágai egyetemen az asztronómia tanára, aki a bizottság elnöke lesz, továbbá Helm, a titkos levéltár igazgatója, Einsen hajóskapitány, a hajósiskolák felügyelője, Poschuel, a kopenhágai meteorológiai intézet obszervátora, Ryder, a meteorológiai intézet igazgatója és Engström, a lund i (Svédország) obszervatórium obszervátora. Lonsdale, Cook titkára kijelentette, hogy a „Newyork Times” vádjai Cook ellen teljesen indokolatlanok és hogy azok az okmányok, amelyeket a kopenhágai egyetemnek át fog adni, a Cook által északsarki expedícióján tett megfigyelések módosítatlan eredetijeit tartalmazzák és köztük van továbbá az ezen megfigyeléseken alapuló jelentés, amelyet dr. Cook diktált Lonsdale-nak anélkül, hogy bárki más ebben közreműködött volna.

— A pozsonyi határszéli rendőrkapitányság új vezetője. A belügyminiszter a pozsonyi határszéli rendőrkapitányság vezetésével a határszéli rendőrség egyik legagilisabb kapitányát, Koharits Ferenczét, a zsolnai határszéli rendőrség jelenlegi vezetőjét bizta meg. A zsolnai határszéli rendőrkapitányság vezetését pedig Tark Istvánra, a pozsonyi határszéli rendőrkapitányság jelenlegi helyettes vezetőjére bizta.

— **A Beniczky-házaspár tragédiája.** Tegnap érkezett a marseillei kikötőbe a Turenne gőzös, amely magával hozta a La Seyne személyszállító hajó megmenekedett utasait. A La Seyne november 14-én Singapore mellett elsüllyedt és a katasztrófa áldozatai között volt tudvalevőleg a fiatal Beniczky-házaspár. Egy megmenekedett utas így beszélt el a katasztrófát:

November 14-ére virradó éjjel történt a borzasztó szerencsétlenség. Az utasok mind aludtak, csak a szolgálatban levő matrózok és tiszték érködtek a fedélzeten. Hirtelen rettenetes recsegés keletkezett, mindenki a fedélzetre rohant és a kapitány hiába próbálta megnyugtatni a halálos félelemben levő utasokat. Az Onda gőzös beleütközött hajónkba és olyan nagy léket hasított rajta, hogy a La Seyne rémes gyorsasággal süllyedt. Mentésre gondolni sem lehetett és annyi idő sem volt, hogy vízrebocsássák a mentőcsónakokat. Százával ugráltak az utasok, férfiak, nők és gyermekek a fedélzet korlátján át a tengerbe, hogy uszva közelítsék meg az Ondát, amelynek legénysége minden mentőcsónakot lebocsátott, hogy felvehesse a hajótöröttet. Ebben a nagy veszedelemben egész raja a czápáknak bukkant föl és rettenetes látvány volt, amikor az emberevő óriások néhány perc alatt több mint félszáz embert fölfaltak. Néhány perc alatt elsüllyedt a La Seyne és nyolcvannyolc utasa lett a czápák áldozata.

— **Görög tábornok halála.** Papadiamantopoulos görög tábornok, a görög királyi katonai iroda főnöke Athénben meghalt.

— **A Délivaspálya Társaság karácsonyi ünnepélye.** Lovag bárdányi Brám Miksa vezérigazgató kezdeményezésére a Déli vaspálya Társaság igazgatósága tavaly karácsonyra ünnepélyt rendezett, hogy a társaságnál alkalmazottak hátramaradtait, árváit felruházzák. A jótékonycélú ünnepélyt az idén is megtartják és pedig december hó 23-án délután 5 órakor a Társaság budapesti állomásának II. osztályú várótermében, amelyet ez alkalomra szépen feldíszítettek. A jótékonycélra maga Brám Miksa min. tanácsos, igazgató nagyobb összeget és a tisztviselői kar is gyűjtést rendezett. Az ünnepély sikere érdekében nagy akciózt fejt ki Breuer Mór kir. tanácsos igazgató neje, ugyancsak Schlosszer Ferdinánd főfelügyelő, a társaság elnöki osztálya vezetőjének neje.

— **A szerb lönyag.** A szerb hadügyminiszter rendeletet írt alá, amelyvel vád alá helyezi Rasic tüzerezredést, aki az új tüzérési anyagok átvetelkor visszaéléseket követett el. A törvényszéki tárgyalást már legközelebb megtartják és az eredeget vizsgálati fogságra vetették. Egyidejűleg a rendelet megszünteti az eljárást több más tiszt ellen, akiket hasonló visszaélések miatt helyeztek vád alá, de a legfelsőbb katonai törvényszéken kiderült ártatlanságuk.

— **Letartóztatott iskolaigazgató.** Rezik Albertet, a gyoroki állami elemi iskola igazgatóját, az aradi ügyészség utasítására a csendőrség letartóztatta. Reziket az iskola leányövéndékeivel folytatott szerelmeskedéssel vádolják.

— **Öngyilkos tőzsedügnök.** Feldmann Samuel tőzsedé és gabonabizományos, a Fuchs Bernát és társa-cégé tagja, ma délután fél 3 órakor az Arany János-utca 15. számú házban levő irodájában, egy karosszékben ülve halántékán lötte magát és mire az irodaszemélyzet a lövés zajára berontott a szobába, már meg is halt. Öt levél feküdt az íróasztalán, amelyek közül 4 rokonainak, egy pedig a rendőrségnek szól, utolsóban azt kéri, hogy a leveleket a rendőrség rögtön juttassa el a címzettekhez. Tettének okát egyelőre nem tudják. Holttestét beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Beszélgetés Gorkijval.** Capri-szigeti magányban a „Corriere de la Sera“ egyik munkatársa meglátogatta Gorkijt. Andrejewa, a költő barátnője jelen volt a beszélgetésnél. Az újságíró a dolgozó szobában fogadta Andrejewa, egy a kertre néző intim helyiségben, amelyben csodálatos melanchólia honol. A sarokban kályha, amelyben sísterege ég a tűz, olyan melegét terjesztve, hogy az lélekzetfojtó. Asztala előtt kézirattal föl hajolva ül Gorkij; arca sápadt, szomorú, az utóbbi időben nagyon megöregedett. — Hogy élek? — mondja szeliden. Látja, három nap óta nem mozdultam ki a szobából. Szeptemberben bronchitist kaptam és azt nyögöm most is. Az orvosok óvatosságot parancsoltak rám, azért ég folyton a kályhában a tűz. A forradalmi mozgalmak nem érintenek oly közelről. — Senki sem jár hozzám és nem is állok levelezésben velük. Naphosszat dolgozott e rá is tért új munkájára, amelynek a végén jár már. A címe: Churov városka története. Az első és második kötet már kész és csak a harmadik nem teljes még. A messinai földrengésről fog írni azután. És végül arról szólott, hogy Capri-szigete mily nyugodt és zavartalan menedék számára.

— **Lőporrobbanás Temesváron.** Temesvárott a déli órákban óriási robbanás verte fel a város lakosságát. Az utcán járó-kelek megriadtak, de senki sem tudta, mi történt, amíg egyszerre Jaeger József vaskereskedő üzletének ajtaján többen az utcára menekültek. Az üzlet egyik raktárában felhalmozott lőpor felrobbant és a raktárt a levegőbe röpítette, úgy, hogy az egész udvar egy nagy romhalmazhoz hasonlított. Csakhamar megjelentek a mentők és ápolás alá vették a sebesülteket. Helberg József tizennyolc éves segéd, aki egy ismeretlen vevővel együtt a raktárban tartózkodott a robbanás pillanatában, arczán és kezén súlyos sérülést szenvedett, miert is a kórházba szállították. Könnyebb sérülést szenvedett Jaegerné, akit egy üvegcsillánk a fulén sértett meg és egy ismeretlen vevő, aki a kezén szenvedett égési sebet. Hogy miképp robbanhatott fel az elkülönített helyen elzárva tartott lőpor, azt majd a rendőri vizsgálat lesz hivatva kideríteni, mert Jaeger bevallása alapján a segédnek semmi dolga és keresni valója nem volt a lőpor közelében. Szerencse még, hogy a robbanás nagyobb szerencsétlenséggel nem járt, ami csakis az óvintézkedések betartása mellett volt lehetséges. A kár mintegy nyolcezer korona. A robbanásnál megsebesült Parcsild Demeter házmeister is, akit szintén a kórházban ápolnak.

— **Megszökött lilomtipró.** Néhány héttel ezelőtt a Fehér Hattyu-szállodában tettenérték Rósa Kálmán dunakesz-alagi földbirtokost, ismert versenystálló-tulajdonost, amint egy tízéves leánnyal szeretkezett. A rendőrség kiderítette, hogy a kisleányt tulajdon anyja játszotta a földbirtokos kezére, miert is a nőt kerítés címén tartóztatták. Ellenben Rósát szabadlábon hagyták, de megindították ellene az eljárást. A földbirtokos tettének következményei elől menekülni igyekezett, összes vagyonát sietve értékesítette és külföldre utazott. Egyik hitelezője, Eberle Keresztély herculesfürdői kereskedő, a napokban család miatt feljelentést tett ellene a rendőrségen. Közben a sértett ügyvédje megtudta, hogy Rósa versenystállóját is felosztatta, s utolsó két versenylovára, Formosára és egy két éves Gaga-csikóra, Vengeance-ra mára volt kifizetve a Tattersallban az árverés. Az ügyvéd kérelmére a vizsgálóbíró elrendelte a bűnügyi zárlatot Rósa bárhol található vagyonára. A zárlatot ma foganatosította Solti rendőrfogalmazó, aki mindkét versenylovát lefoglalta. Együttal távirati megkeresés ment a dunakeszi csendőrségre, tudakolják ki, nincs-e Rósának ott még valami lefoglalható vagyon?

— **Öngyilkos háztulajdonos.** Dvorzsák Antal 63 éves ujjpesti háztulajdonos Kölesy-utca 1. ez. alatt levő lakásán ma jobb halántékán lötte magát és szörnyethalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Tanító oklevél nélkül.** Breuner Antal mezőkovácsbázai igazgató-tanító ügye, aki szabálytalan oklevelet szerevve, működött, tegnap került a Csanádmegyei közigazgatási bizottsága elé. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leirt a bizottsághoz, hogy tekintve Breuner 22 évi eredményes működését, meghagyja tanítói jellegét, de szabadságolja és kötelezi, hogy jövő év júliusáig szabályszerű oklevelet szerevzen magának. A bizottság utasította az alispánt, hogy tegyen előterjesztést a közgyűlésnek, hogy az írjon fel a közoktatásügyi miniszterhez, Breuner Antalnak Csanádmegyéből minél távolabb vidékre való áthelyezése végett.

— **Szegénysorsu műhelymunkások gyermekeinek karácsonya.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, attól az emberbaráti céltól vezéreltetve, hogy a szegényebb sorsu műhelymunkások gyermekei téli meleg ruhával láttassanak el, a karácsonyi ünnepek alkalmával elrendelte, hogy a Magyar Királyi Államvasutak műhelyeinek főnökségei között a szegényebb sorsu műhelymunkások gyermekeinek segélyezésére ebben az évben 5580 korona osztassék szét.

— **Kirabolt községi pénztár.** Bismarckhütte németországi községben mult éjjel ismeretlen tettesek feltörték a községi pénztárt, és abból 24.000 márka készpénzt, a község 1300 márkás takarékkönyvét, több hivatalnok takarékkönyvét és értékpapírokat szelvényeit 120.000 márka értékben ellopták. A kár biztosítás útján megtérül.

— **Öngyilkos amerikai magyar bankár.** Kuhn József, woodbridgei tekintélyes magyar bankár szombaton délelőtt a newyorki Capitol Hotelben öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen ember három golyót röpített mellébe és amikor vértócsában feke ráakadtak, elhaló hangon csak ennyit mondott: „Családi bajok miatt halok meg.“ A szerencsétlen öngyilkos az éjszaka folyamán meghalt. Temetése vasárnap délután a magyarság nagy részvéte mellett folyt le Woodbridgen.

— **A rákgyógyítás céljaira.** Crescer Henrik newyorki sokszoros milliomos végrendeletében a Columbia egyetemnek hagyományozta newyorki fényes palotáját és nyaralóját a new-yersey állambeli Ramwayben. A végrendelező milliomos utolsó akaratához képest a palotát is és a nyaralót is el fogják adni, hogy ezen az összegben hatalmas alapítványokat tegyenek a rákgyógyítás előmozdítására. A végrendelet végrehajtói az ingatlanok eladásából 5 millió koronát remélnek. Crescer felesége néhány év előtt tudvalevőleg rákos betegségben halt meg tragikus körülmények között.

— **A máramaroszigeti kulturpalota.** A Máramaroszigeti Közművelődési Egyesület közgyűlést tartott a kulturpalota ügyében, melyen Novákvics Péter az államépítészeti hivatal főnöke bemutatta a renaissance-stíli emeletes palota tervezését, mely minden modern kívánalomnak megfelel. Az építési költség 200.000 korona. E költségek fedezésére a kultuszminiszter 100.000 koronát ad évi 7000 koronás részletekben. Az amortizációs költséget a Magyar Jelzálog Hitelbank adja. A további fedezetre az egyesület gyűjtést és sorsjátékot rendez. A gyűjtés eredménye eddig mintegy 7000 korona.

— **Hóban megakadt vonat.** A bustiehradi vasut 15-ös számú személyvonata, amely tegnap este 6 óra 45 perczkor indult el Prágából, Rusin és Hostiwitz állomások között megakadt a hóban. A hókékekkel ellátott segítőmozdony kisiklott. A nagy távolságban fennálló akadály lehetetlenné teszi az átszállást is. A forgalmi akadály a nap folyamán elhárították.

— **Rejtélyes holttest.** Berlinben a mult héten történt, hogy a gázgyárak közelében az Elbe folyó hullámai parttrasodortak egy papirosba göngyölt női törzset, amelyről a fej, a kezek és lábak le voltak vágva. Azóta is hiába nyomozta a rendőrség a tettest s az áldozat személyazonosságát sem tudta kideríteni. Ma az állatkert vasuti állomása közelében ugyancsak papirosba göngyölve megtaláltak a holttest levágott testrészeit, a gyomrot és a tüdőt. Sikerült kideríteni, hogy az áldozat egy Wagner Teréz nevű cselédeleány volt, de a gyilkos még mindig nem került kézre.

Salgótarjáni,
petrozsényi és porosz szén és
légszuszgári pirszenet szoba-
fűtési célokra, pirszengyári pirszenet központi fűtésre szállít

SALAMÓN JAKAB és Tá.

Budapest, V., Erzsébet-tér 5.

Telefon:
73-96, 73-97, 116-19.

— **Földrengés.** Tegnap délután öt órától este hat és fél óráig, valamint ma éjjel után 12 óra 47 perctől két óráig egy-egy közepes erejű távoli földrengést jeleztek a budapesti egyetemi földrengési obszervatórium műszerei. A legnagyobb kilengés az első rengés alkalmával 1, a másodiknál 2 mm. volt.

— **Az ál főherceg.** Párisban ma kezdte tárgyalni a büntető bíróság Rabata szakácskuktának és feleségének bűnpörét. Rabata Henrik főherceg gyanánt szerepelt és egy ékszeresztől 200.000 frank értékű drágaságot csalt ki. Ma még nem végződött be a tárgyalás.

— **Karácsonyi vásár és a magyar ipar.** Sassi Nagy Lajos, a budapesti állami felső kereskedelmi iskola tanára felhívást intéz a vásárlókörzönséghez, hogy a közeledő karácsony alkalmából mindenki a magyar termékeiből szerezze be azokat az ajándékokat, amelyekkel az ünnepen kedveskedni akar szereteteinek.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterében, Budapest, VII. Erzsébet-körút 29., 1. em. szerzették be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Legszebb karácsonyi ajándék.** A Könyves Kálmán Magyar Műkiadó Részvénytársaság a következő sorok közlésére kért fel bennünket: A karácsonyi ünnepek közeledtével hozzánk beérkező képrendelések majdnem kivétel nélkül a karácsonyi ünnepekig intézendők el. A szállítások a beérkezések sorrendjében történnek. Akik tehát vidékre kívánják karácsonyra a képeket rendelni, sziveskedjenek rendelkezéseiket mielőbb hozzánk juttatni, mert későn érkező rendeléseket nem tudnánk a kellő időben elintézni, tekintettel arra, hogy a szállítás is több napot vesz igénybe. Könyves Kálmán Magyar Műkiadó Részvénytársaság, Budapest, Nagymező-utca 37—39.

— **Gyászrovat.** Miltényi József ügyvéd, földbírtokos, 1848-as honvédhuszárszázados életének 88-ik évében meghalt. Tapolezán.

Gróf Vilmos, a békéscsabai ág. h. ev. Rudolf-főgimnázium tanára életének 38-ik évében szívizélhűdés következtében elhunyt Békéscsabán.

Gróf Pechy Kálmán, földbírtokos, Borsodvármegye közigazgatási bizottságának tagja Tibóddarócson meghalt. Holtestét Bodókövárjáról szállították és ott helyezték örök nyugalomra.

Prékopa Károly, Nagyrőze város főjegyzője 79 éves korában Nagyrőzen meghalt.

Podracsy Béla m. kir. erdész 30 éves korában Nagybooskón meghalt.

Fülöp Lajos tatárfalvi ref. lelkész 73 éves korában Tatárfalván meghalt.

Zsadányi és törökszentmiklósi Almássy Sándor, volt országgyűlési képviselő és 48-iki honvéd életének 87-ik évében elhunyt Berettőn.

Pausz Dániel, Modor város nyug. számvevője életének 77-ik évében rövid betegség után elhunyt Galánthán.

— **Rendőri hírek.** Vasuti elgázolás. Ma reggel a rákosj rendező-pályaudvaron egy vonat elgázolta özegety Surányi Györgyné munkásnőt, aki a vonat előtt akart átszaladni. A kerek mind a két lábát levágták. Az asszonyt a Récey-féle klinikán ápolják.

— **A kis gyermek szerencsétlensége.** Tegnap délután Szentandrás János cipészegéd Béke-utca 4. sz. lakásán felügyelet nélkül hagyta három kiskorú gyermekét. A gyermekek kinyitották az ablakot és kineztek rajta. A hároméves Erzsébe közben egyszertel vesztve, kizuhant a II. emeletről az utcára. Halálos sérülésekkel a Fehérkereszt-kórházba vitték. — **Elfogott betörő.** A rendőrség letartóztatta Iván Ambrus 26 éves munkátalan embert, aki a főváros területéről ki van tiltva. Iván tegnap este betört Leitmann Adolf bankhivatalnok Miksa-utca 11. számú lakásába, de a házbeliék tetten érték és átadták a rendőrségnek. Zsebeiben betörőszerszámokat találtak. — **Szengázóncrész.** Az este Beer Lajos műépítész Múzeum-utca 9. számú lakásán Butovics Mária szakácsnő és Wolf Anna szobaleány lefekvés előtt megrakták kőzennel a kályhát, de ajtáját nyitva felejtették, azután elaludtak. A kiáradó szengázótól reggelre elvesztették eszméletüket. A mentők keltették életre a szengázótól megmérgezett leányokat. — **Lopás a házházban.** Pakovits József gépgyári tisztviselő feljelentést tett a főkapitányságon, hogy tegnap az Alagut-utczában levő Filadelfia-kávéházban ellopták fekete bőrpénztárcáját, amelyben 280 korona készpénz és 100 koronát érő ékszer volt. A rendőrség nyomozza a tettest. — **Megszökött betörő.** A szegedi rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Tozetto (álnéven Tóth) Ferenc napszamos onnan nagyobb betörés elkövetése után megszökött. Szabadkáról levelet írt, amelyben azt mondja, hogy Újpesten, édesanyja sirján öngyilkos lesz.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.
x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermekturna- és vivóteremre.

x Idegesség, ideggyengeség (neurasthenia, hysteria) képezi a modern kor legáltalánosabb betegségét, amelynek minden tünete (fejfájás, fejnemés, szédülés, bágyadtság, álmatlanság, szív- és gyomortünetek, bélrenyheség, göresök, nyomott kedélyállapot, munkakedvhiány gyengeségi állapot, stb.) sikeres gyógykezelést talál dr. Hősig Izso villanygyógyító-intézetében (Károly-körút 24.) A kezelés kényelmes és teljesen fájdalomtalan.

hozasson tölem azonnal

3 napi próbára

aki csusz, köszvény, ischias bántalmi ellen már mindent próbált eredménytelenül. Kapható havi részletfizetésre. Ismertető könyv ingyen és bérmentve. **Förstner Aladár, Budapest, VII/22. Alsóerdősor 30. szám.**

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Kisértetek.

— *Ibsen drámája a Nemzeti Színházban.* —

A Nemzeti Színházban Ibsen „Kisértetek” című darabját régóta ugynevezett fogas kérdésnek nevezték ki. Körülbelül egy évtized óta tervezgették az előadását, de mindig huzódzottak tőle, nem ok nélkül. A félelem meglehetősen indokolt volt. Ibsen műveit különben is nehéz előadni. A szürkénnek látszó burok alatt hatalmas erő lüktet és roppant igazságok bontakoznak ki, amelyeket a helytelen, vagy nem elég ügyes rendezés teljesen eltakar. Tartott tőle a színház, hogy az ibseni gondolatokat nem tudja majd elég erőteljesen kifejezésre juttatni. Másrészt aggodalma volt, hogy a végtelenül nyomasztó sujtet, a közönségnek nem fog tetszeni.

Azóta a „Kisértetek” bejárta az egész világot. Minden művelt ország színpadán előadták oly hatással, amelyet minden tulás nélkül iszonynak lehet mondani. Előadták nálunk is. Az olaszok és németek parádés előadásokat rendeztek vele. Zaccani és Novelli csodás játékkal nem is annyira gyönyörködtek, mint megrázták a publikumot. A Nemzeti Színház még akkor is huzódzott tőle. Most egyszerre aktuális lett a kérdés. A színház eminens kötelességévé tette önmagának, hogy pótolja, amit elmulasztott, ami azt jelenti, hogy legalább egy évtizeddel később eszmél. Nem első, nem is utolsó eset a mi Nemzeti Színházunkban, ahol mindig késlekednek és mindig sietnek. Nagyon sok ott a dolog, ha nem is sokat végeznek. Rendszerint akkor akarnak divatba hozni valamit, ami egyebütt már kezd kimenni a divatból. A mostani vezetőség pedig azt tartotta, hogy jobb későn, mint soha. És ebben is van valami.

Talán egyetlen darabról sem fejlődött akkora vita, mint a „Kisértetek”-ről. Akadtak nem jelentéktelen esztétikusok, akik azt állították, hogy

ez a sujtet nem színpadra való. Az átvizmus kérdése a tudomány körébe vág — mondották ezek — a drámairodalom az ily súlyos kérdésekbe nem avatkozhatik. A színpadból kórházat csinálni nem tartották esztétikus dolognak. Az átöröklésnek ez a formája, amelyet Ibsen a „Kisértetek”-ben bemutat, voltaképpen nem más, mint egy szörnyű betegségnek, az átöröklött vérbajnak a bemutatása.

Akármiilyen komolyak is ezek a kifogások, elvitatni azt, hogy a „Kisértetek” színpadi munka a szó nagystilű értelmében, nem jelent egyebet, mint az igazságtól való tudatos eltérést. Nem lehetnek az igazi életnek oly jelenségei, amelyeknek a színpadon jogosultságuk ne volna, ha forma, szín és tartalom harmoniában van egymással. Az ibseni erő pedig éppen abban nyilvánul, hogy forma, szín és tartalom drámai egységgé válik majdnem minden darabjában. Ebben a darabban pedig különösen. A „Kisértetek” technikája műsteri. Beosztás, fölépítés, a szereplők beállításai elsőrendű. Talán érezte is Ibsen, hogy a sujtet megkívánja a nagy drámai összhangot s az mintegy expiálja azt a szörnyűséget, amely a darabban foglaltatik.

Mert szörnyűség. És pedig annál nagyobb, minél igazabb a dolog. Erős lélekre, vagy pedig érzéketlenségre van szükség, hogy valaki a legnagyobb színpadi érzés nélkül hagyja el a színházat. Amit itt látunk, az fordított lapja az élet legnagyobb szépségének és tartalmának: a szerelemnek. A szerelmi excedálás kárhózatot hozó következménye ez. Dramatizálása annak a bibliai tételnek, hogy a szülők bűne a gyermekeken és unokákon boszulódik meg. A bibliai tételt ebben a vonatkozásban az orvosi tudomány már rég megállapította. Ahoz kétség sem fér. A drámai alapszémét Ibsen az orvosi tudományból merítette s esztétikailag nem is enyhítette. Abban az undok formában mutatta be a színpadon, amint a kórházakban látta. Az olasz művészek, akik a már születésekor megmetyelett Oswald szerepét játszták, a kórházakban kerestek mintákat. Tanulmányozták a paralizis progressiva klinikai jelenségeit; utánozták a betegek tétova járását, kezük bizonytalan mozdulatait, nyelvük sajátságos és rendellenes forgását. Ez mélyen megrázó, rémítő és iszonyt keltő látvány, mely a kórházi képeket, a maguk realitásában teszi szemléltetővé. Itt van az a határ, amelyről beszélni lehet, hogy hol kezdődik, hol végződik az esztétikai hatás.

Talán ettől való félelmében és irtózatában nem utánozta Pethes, mint Oswald az olaszokat. Nem volt egészen az az Oswald, amilyent Ibsen a kórházakban megfigyelt. Uglátszik, gondosan kerülte azt a realizmust, amely a kórbetegséget külső megnyilvánulásaiban is a néző szeme elé viszi. Nem tudom hamarjában előtűnteni, hogy művészi diszkrézióból hagyta-e figyelmen kívül ezeket az eszközöket, vagy annak a belátása, hogy eszközei nem elégségesek az ily interpretációra. Inkább a lelki, mint a testi tragikum kifejezésére helyezte a súlyt. Azt a szenvedést juttatta kifejezésre, amely a művész-Oswaldnak osztályrészül jut, amikor iszonyu és gyógyíthatatlan betegségnek tudatára ébred. Ha ezt a lelki szenvedést eléggé erőteljesen fejezné ki, akkor a szerep másik részének elejtését nem vennék neki zokon. De ebben a kifejezésben is halvány volt. Halványabb, mint amilyennek a tragédia előolvasása közben Oswaldot el tudjuk képzelni. Mind a mellett kifejezésre juttatott mégis annyit, amennyi elegendő volt, hogy fogalmat alkothassunk a szenvedésekről, melyek Oswald életét megmérgezik és amelyek az örületbe kergetik. A szerepnek csak egy részét aknázza ki tehát. A többi része mellett elcsont és vagy úgy tett, mintha észre nem vette volna, vagy az volt a meggyőződése, hogy az is sok az elszörnyűködéshez, amit nyújtott. Nem tagadom: szívesen vettem volna tudomásul, hogy minden eszköz rendelkezésére áll, amelylyel lelkiüket és testüket kifejezésre tud juttatni. A színész ne törődjék semmivel, ha kénytelen rut eszközöket is igénybe venni. A színész olvadjon át szerepébe egészen s külsőségek és lelkiük egyaránt érdekélik. Így tetek az olaszok s azért volt óriási hatásuk.

Jászay Mari az anya szerepében már egészen az ibseni értelemben vett anya volt. Igaz: könnyebb feladata volt. Nem kellett az ugynevezett rut eszközöket igénybe venni. De azért nehéz volt megmaradnia a szertelenségek határain innen. Nemes mérséklet karakterizálta játékát s ezért volt igen nagy hatása. Az anya szenvedéseit, lelki tusait nagy művészettel és megrázó erővel, de

TOKAJI

HEGYI BOR (szamorodni), kiváló zamatos, 1908. évi ötliteres csomag 7 kor. 50 fill., 10 literes 14 korona. — TOKAJI ASZUBOR, 2 puttonos édes, 5 félliteres üveg 12 korona bérmentve. — Nagyobb vételnél megfelelő engedmény. — Megrendelhető: GRITTNER LAJOS-nál, TOKAJ.

egyszersmind megindítóan ábrázolta. Játéka a maga egészében hatalmas, árnyalatokban gazdag volt. *Gál* a lelkész naivitását, bőbeszédűségét és idealizmusát meghatóan és művészi tudással ábrázolta. Művészi epizodokat nyújtott *Gabányi* az Engstrand szerepében s elsőrendű hatást tett. Kapott is érte nyílt színen is tapsokat. A legkisebb szerepe *Paulay* Erzsinek volt, aki nem hatás nélkül játszott, de az ugynevezett nagy hatásokra szerepe nem adott alkalmat.

A közönség sokszor kitapsolta a szereplőket. De aki jól odafigyelt, az láthatta, vagy észrevehette, hogy a taps inkább udvariassági tény, mint az igazi nagy tetszés kifejezése volt.

Timár Szaniszló.

(*) **Vernissage a Nemzeti Szalonban.** A Nemzeti Szalon jubiláris téli kiállítását és ezzel együtt a Pettenkofen-kiállítást és a Hadl-gyűjteményt ma délután 4 órákor nyitotta meg ünnepélyesen Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár. A kiállítási helyiségeket jóformán egészen megtöltötte a nagy és előkelő közönség, amelynek sorában ott voltak: Fülepp Kálmán főpolgármester, báró Forster Gyula főrend, Demeczky Mihály udvari tanácsos, Radisics Jenő és Kammerer Ernő miniszteri tanácsosok, báró Lipthay Béláné, Szmeccsányi Miklós, Miller v. Bichholz (Bécs) és még igen sokan mások. Az államtitkárt Déry Béla ügyvezető titkár, Rubovics Márk műtáros, Gellért Jenő és Róna József igazgatósági tagok fogadták és kalauzolták a kiállításon, amely nagyon megnyerte az államtitkár tetszését. A műértő díszes közönség a késő esti órákig gyönyörködött a kiállításban, amely holnaptól kezdve a nagyközönségnek is nyitva áll naponta délelőtt 9 órától délután 4 óráig és egy korona belépő-díj mellett tekintethető meg.

(*) **Az Operaházban** holnap, szombaton Dömötör Ilona ösztöndíjas magánénekesnő első fellépésével „Sába királynője” című szerepében mutatkozik be. Sulamit—V. Krammer Teréz, Astharot—Berts, Assad—Arányi, Salamon—Szemere, a főpap—Erdős, Baál Hanán—Ney B. lesz. A harmadik felvonásában előforduló Almeag méltánéban Nirsy Emília is közreműködik. Vezető nyel Márkus Dezső karmester, rendező Alszegey K. főrendező. (Évi bérlet 149.) — Vasárnap Cachier Charlesné urasszony, vendégénekesnő fellépésével Aida kerül színpadra, Cachier Amneris szerepét éneke, a többiekben Vasquezné, Berts, Takács, Lunardi, Erdős, Ney B. és Venczell lépnek fel. (Bérletszűnet 42., rendező helyárad.) — Hétfőn olesó helyárad gyermekelőadás lesz, a „Jancsi és Juliska” című meseoperát és a „Babatündér” című balletet adják. Ez az előadás délután négy és fél órákor kezdődik. (Bérletszűnet 43.)

(*) **A bécsi szimfonikus hangversenye.** Ma este ismét alkalmunk volt a bécsi Hangverseny-egyesület kiváló szimfonikus zenekarának művészi rendkívül finom és tökéletesen összehangzott játéklában gyönyörködni. Ezuttal kiváló műsorral léptek meg a budapesti közönséget, amelybe Liszt Ferenc „Hungaria” szimfoniai költeményét is beillesztették. A műsor első számú Smetana Vajszhrad című szimfoniai költeményét játszották meglepő bravúrral. A hatalmas zenemű minden finomsága, légszága pompásan érvényesült. Beethoven ötödik szimfóniájában nagy precizitást ragyogtatták. Rendkívül tetszett Schubert Rosamundából való közzenéje és Wolf Hugó Olasz szerenádja, amelynek eljátszása után a közönség meleg ovációban részesítette Löwe Ferdinánd karnagyot, a bécsiek mesterét és az egész zenekart. Löwe is, a zenekar is méltán megérdemelte ezt a meleg ünneplést.

(*) **Svaerdröm Valborg első fellépése.** A fővárosi közönség kedvelt művésznője, Svaerdröm Valborg az idei szezonban a jövő hét kedjén lép fel először a magyar királyi Operaházban. A művésznő a legkedvesebb szerepében, a Mignonban lép fel s ez az első fellépése a megdícsőült Damjanich János özvegye által alapított Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete árvaháza javára lesz. A művésznő nagyon megörült, mikor

Mészáros igazgató tudatta vele, hogy az első fellépése a magyar árvák javára történik. Az Operaház igazgatósága a helyáradat csak nagyon mérsékelten emelte fel. A keddi előadásra jegyek már kaphatók az Operaház pénztáránál.

(*) **Premier Pozsonyban.** A pozsonyi városi színházban nagy sikerrel került bemutatásra dr. Császár Mihálynak „Jakab bíró leánya” című daltjátéka. A főszerepet Haller Irma játszotta nagy sikerrel, míg a többi nagyobb szerepben Székely Gyula, Déry Rózi és Bérczy Gyula arattak sikert. Az érdekes meseszöveg és a pompás zene egyaránt nagy hatással volt a közönségre, mely a színházat zúfólásig megtöltötte és a szereplőket lelkesen tapsolta és sokszor kihívta. A darabot szombaton és vasárnap megismétlik. A zenét Fischer karnagy vezette.

(*) **Teadelutánok a Poliklinika javára.** A Nemzeti Szalon most megnyitott jubileumi kiállításának keretében a poliklinika hölgybizottsága, amely erre a célra a fővárosi előkelő társaság számos tagjával kiegészítette magát, e hó 11-ikén és 12-én, valamint e hó 18-án és 19-én a Nemzeti Szalon termében (Erzsébet-tér) teadelutánokat rendez. A belépő-díj ezeken a rapokon délután két korona és ebben az összegben a Gerbeaud által felszolgált tea is bennfoglaltatik; délelőtt a belépő-díj egy korona. A befolyó összeget a poliklinika kórház-építési alapja javára fogják fordítani.

(*) **A bűnös asszony.** Erről a témáról bűnügyi lélektani tanulmányt olvas fel december hó 11-én délután öt órákor az Uránia-színházban Ráth-Végh István A felolvasást vetített képek kísérik, többnyire természet után készült felvételek. Különösen érdekesek a legutóbbi bűnügyi szenzációk szereplői, a Thaw-pör, a Balmaecoda—Waddington-ügy, a szabadkai dráma, a Schönebeck, Tarnowska és Steinheil bűnperek hősnői; továbbá Jeanne Weber, a fojtogató asszony és Grete Beyer, a polgármester leánya. Az Uránia Magyar Tudományos Színház „A bűnös asszony” című kriminal-psichológiai tanulmányának holnap, szombat délutáni felolvasásában Göth Sándorné, Kertész Ellát — akadályoztatása miatt — férje, Göth Sándor, a Vígyszínház illusztris művésze fogja helyettesíteni.

(*) **Magyar művésznek sikere.** Schmid Olga budapesti dalművész a napokban fejezte be Németországban, nevezetesen Drezdában, Karlsruhban, Berlinben és Münchenben rendezett hangversenykörútját. A művésznő fellépéséről a német sajtó rendkívül melegen emlékezik meg és mindenhol nagy jövőt jósolnak a fiatal művésznőnek.

(*) **Vizsgaelőadás a Király-Színházban.** Rákosi Szidi magánészakolójának növendékei holnap, szombaton délután három órákor tartják a Király-színház szinpadán ideai első vizsgálati előadásukat. Színpadon Planquette hírneves operettje, a „Rip van Winkle”, amelyben az iskola énekes növendékei fognak bemutatkozni. Az előadásra a színház rendező sajtójegei érvényesek. Jegyek válthatók a Király-színház pénztáránál rendkívül olesó (koronás) áron.

(*) **Petőfi-Társaság.** Vasárnap délelőtt 11 órákor lesz a Petőfi-Társaság decemberi fölvásó-ülése az Akadémia kistermében. Az ülés teljes sorrendje a következő: „Eszétika”, novella, irta és fölvásza Pekár Gyula. „Dorgonyi Boldizsár, a sárkányöő”, mese, irta és fölvásza gróf Teleki Sándorné. Költemény, irta és fölvásza Sas Ede.

(*) **„Rabusz báró”.** Herczeg Ferenc és Huszka Jenőnek a Király Színházban nagy sikerrel színpadra került operettje zenéjéből a legszebb számok ének- és zongorára két füzetben jelentek meg Bárd Ferenc és Teatvére zeneműkiadó cégénél. Az első füzet „Kató belépője, Kérők keringője. Legyen a férjem... Mintaférfj-kettős” számokat, a második füzet a „Barcarola, Kató dala, Kató és Pál kettőse. Dal a kőzvitőzről” című számokat tartalmazza. Egy füzet ára 3 kor. Nagy népszerűsége tarthatnak igényt az ezen füzetekben megjelent számok, melyek bizonyára nemesek a színházban, de a katona és cigányzenekarok és zongorázók által is sokáig és sokat fognak játszani. A füzetek művészi czímlapját Nagy Sándor igen ügyes rajza díszíti.

FŐVÁROS.

(*) **Orvosi kinevezés.** Fülepp Kálmán főpolgármester dr. Pesthy Endrét és dr. Drechsler Henriket a dunajbóparti közkórházakhoz segédorvossá nevezte ki.

(*) **Küldöttség a polgármesternél.** A nyomorék gyermekek otthona egyesületnek küldöttsége tiszteltet ma délelőtt dr. Bérczy István polgármesternél. A küldöttséget dr. Messinger Simon elnök vezette. A küldöttség arra kérte a polgármestert, hogy az egyesület részére építési segítyt adjon a város. Az egyesület eredetileg telket kapott a fővárostól. A telket azonban visszaadta a fővárosnak, mert más telket vásárolt meg. Kérte tehát a fővárost, hogy a telek helyett építési segítyben részesítse a főváros az egyesületet. A polgármester megígérte a legmesszebbmenő támogatást.

(*) **Segély a közművelődési tanácsnak.** A főváros tanácsa tegnap tartott ülésében az országos közművelődési tanácsnak 500 korona segítyt szavazott meg.

(*) **Az ó-budai Duna-híd.** A főváros 1910. évi költségvetésének tárgyalásakor dr. Pető Sándor biz. tag többek között azt indítványozta, hogy a főváros tanácsa, az ó-budai Duna-hídnak mielőbb való létesítése érdekében minden lehetőséget kövessen el. Az indítványt nyomom követte a kereskedelmi miniszternek egy leirata, melyben arról értesítette a miniszter a főváros közönségét, hogy az új híd építése dolgában a miniszterium kebelében a munkálatok serényen folynak és hogy a híd terve is elkészült. Ugyanebben a leiratban tudatta a miniszter a fővárossal, hogy ebben a tárgyban értekezletet hívott össze.

Ezt az értekezletet *Szerényi* József államtitkár elnöklésével meg is tartották, s résztvettek azon az érdekelte miniszteriumok képviselői, a vasuti és hajózási főfelügyelőség kiküldöttei; a főváros képviselőiben pedig Kun Gyula és Rényi Dezső tanácsosok, Heuffel Adolf középítési igazgató és Melh Kálmán tiszti főügyész és végül a fővárosi közmunkák tanácsa részéről Garancsy Mihály és Bakos János min. tanácsosok jelentek meg az értekezleten.

Az értekezleten a főváros képviselői azt a kérést terjesztették az előklő államtitkár elé, hogy miután a főváros közönségének még nem volt alkalmá a híd elhelyezésének kérdésében állást foglalni, a terveket a fővárosba küldje le. *Szerényi* államtitkár a maga részéről a kérést méltányosnak találta és tudomására adta a főváros képviselőinek, hogy az új hidra vonatkozó összes iratokat és terveket e napokban azzal a felhívással fogja a fővárosba leküldeni, hogy a főváros közönsége a híd elhelyezése dolgában harmincz nap alatt nyilatkozzék. Az államtitkár a kijelentése után az értekezlet megkezdte tárgyalásait. E tárgyalások folyamán az értekezlet elhatározta, hogy a munkálatok minél gyorsabb végrehajtása érdekében addig is, míg a főváros közönségének a nyilatkozata a miniszteriumhoz felérkezik, a vasuti és hajózási főfelügyelőség a fővárossal és közmunkák tanácsának kiküldötteivel sürgősen tisztázza azokat a kérdéseket, amelyek az új hídhoz vezető utaknak a közuti- és nagy vasuti sínekkel való keresztezéséből felmerülnek.

(*) **A türelmetlen hitoktató.** A főváros közoktatásügyi osztályának vezetőjénél ma hivatalosan panaszt emeltek egy hitoktató ellen, aki egy beszéd keretében állítólag olyan kijelentéseket tett, amelyek alkalmasak arra, hogy az iskolában a felekezeti türelmetlenséget szítsák. Az eset a következő: A VII. kerületi napközi otthon alapja javára a Szent László-utcai elemi iskolában ünnepélyt rendeztek. Az ünnepi beszédet Szentiványi Károly prépost, katolikus hitoktató mondta. Szentiványi beszédében azt mondta, hogy az egyedüli vallás a katolikus és ha rajta állana, ő csak katolikus embereknak adná választói jogot. A többi felekezetekről a hitoktató állítólag becsúrló módon nyilatkozott. Neszmélyi Lajos, a VI. kerületi II. iskolaszék elnöke ma hivatalos jelentést tett gróf Festetics Géza közoktatásügyi tanácsnoknak az esetről, amely előttünk valószínűtlennek látszik, de panasz tételvé, gróf Festetics Géza helyesen cselekedett, amikor megindította a vizsgálatot, amely rövidesen kideríti a való tényállást.

Szmokingöltöny 40, prima selyem beléssel **45,** Frakk, v. Ferencz József-öft. egészen selyem-beléssel **55 frt.**

legfinomabb angolhalmékből, csakis mérték szerint, első rangú kivitelben.

ZÉLINGER SAMU angol készpénzrendszerű úri szabótermelő IV. ker., Belváros,

Magyar-u. 3., I. em, Kossuth Lajos-utca mellett. — Telefon 116—59.

EGYESÜLETEK.

(—) A F. M. K. E. évnegyedes gyűlése. A F. M. K. E. központi igazgató-választmánya gróf *Dassewffy* Emil elnöke mellett, évnegyedes gyűlést tartotta meg Nyitrán. A gyűlés tudomásul vette, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter Nyitra városában, 300.000 korona költséggel közművelődési házat emel s megbizta az elnökséget, hogy a kölesön fölvételei iránt tárgyaljon a hazai nagyobb pénzintézetekkel. Az egyesület új népkönyvtárakat állít Iglón és Ruttkán. Ifjúsági könyvtárakat: Nagykereskény, Stubnyafürdő, Getnek, Alsópél, Nyitrazámbokré, Zsitvabessenyő, Lélsőköröskény, Egyházmarót, Töre, Darázs, Dolmad, Erdőselestény, Andód, Szobotist községekben és Odögös puszta, a löseai iparostanoncizkolánál és a nyitrai honvédesapátkórháznál pedig egy-egy kisebb könyvtárat; a 20.000 koronás gróf Karátszoni-alapítvány eddigi 2537 kor. kamatait óvodák fenntartására fordítja. A gyűlés örömmel vette tudomásul, hogy az egyesület vagyona az elmúlt évben 14.000 koronával gyarapodott.

(—) Előadás a Szamaritánus tanfolyamon. A Szamaritánus tanfolyamon ma tartották meg a negyedik előadást. Ez alkalommal báró Korányi Sándor dr. egyetemi tanár a betegápolásról szűkebb értelemben tartott érdekes és nagy figyelemmel hallgatott előadást. Az előadó termet, dazára a rossz időjárásnak, ma is megtöltötte az érdeklődő közönség.

(—) A Magyar Urinők Egyesülete ma délután hat órakor, a régi országház nagytermében felolvasó ülést tartott, amelyen nagy és díszes közönség jelent meg. Az ülés első előadója Lux Terka helyett, aki más elfoglaltsága miatt lemondott, dr. Neisser Irén volt, aki az akarat neveléséről olvasott fel nagy tetszés mellett. Utána Konkoly-Thege Miklós miniszteri tanácsos tartott szabad előadást a hajózás történetéről, vetített képekkel kísérve azt. Az előadást nagy tapsal honorálták.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Wohl milliói. A Wohl milliós végrendelet-hamisítási bűnygyben a vizsgálóbíró a vizsgálat befejezését és az egész eljárás beszüntetését kérte. Ehhez az ügyészség nem járult hozzá s ellene dr. *Lengyel* Zoltán, az örökösök jogi képviselője is terjedelmes előterjesztéssel élt. A budapesti büntetőtörvényszék dr. *Stipl* Károly elnökletével *Dusárdy* bíró előadása alapján ma helyt adott a törvényes előterjesztésnek, amelyben a végrendeletet támadó örökösök sorra megegyezik a pörrel a sajtóban legutóbb szárnyra kelt mendedmondákat. A törvényszék elrendelte, hogy dr. *Szlakev* Ferenc vizsgálóbíró folytassa a Wohl-féle hagyaték ügyében a vizsgálatot és első sorban *Hasura* Károlyt, az Osztrák-Magyar Bank műszaki osztályának főfelügyelőjét eskü alatti hallgassa ki. Végzésével utasította a vizsgálóbíró, hogy *Hasurának* a végrendeletet és az ügy iratait szakvéleményének kiegészítése céljából adja ki. Elrendelte továbbá Wohl Hermann örökhagyó és *Pap* Dániel közjegyzői iratok aláírásának, illetve irásának beszerzését is, összehasonlítás végett. A törvényszék így mindenben helyt adott dr. *Lengyel* Zoltán felterjesztésének.

§ A végrehajtók az igazságügyminisztériumban. A bírósági végrehajtók országos kongresszusuk befejezése után ötven tagú küldöttséggel tisztelegtek *Imling* Konrád, *Töry* Gusztáv igazságügyminiszteri államtitkároknál és *Fodor* Armin kodifikáló bizottsági előadónál. Rásonyi *Papp* Gedoon szolnoki végrehajtó volt a küldöttség vezetője, aki előterjesztette a kongresszus határozatait, kérve azok mielőbbi megvalósítását. Az államtitkárok szívesen fogadták a küldöttséget s határozott ígéretet tettek arra, hogy az igazságügyi kormány a végrehajtók tarthatatlan helyzetén, belátva a novella által okozott káruk, addig is, amíg államosításuk megtörténik, kártalmitás által segíteni fog. A küldöttség megelégedéssel fogadta a biztató kijelentéseket.

§ Politikai párbaj. A képviselőház folyosóján harmadéve éles szóváltás volt dr. *Nagy* Emil és dr. *Farkasházy* Zsigmond országgyűlési képviselők közt. A szóváltásból lovagias ügy támadt, melyet a képviselők kardpárbajjal intéztek el. A mérkőzésben dr. *Farkasházy* jelentéktelen sérülést szenvedett. A budapesti büntetőtörvényszék Makucz bíró elnöklésével ma dr. *Nagy* Emil párvialdát vétségéért egy napi államfogházra ítélte, a dr. *Farkasházy* ügyét pedig a büntetőjárásbíróhoz tette át.

§ Nemzetiségi sajtópör. A marosvásárhelyi törvényszék, mint esküdtbírószág *Hosszu-Longin* Ferencz dévai ügyvédet egy évi államfogházra és 1000 korona pénzbírságra ítélte egy a brassói *Gazetta* Transilvania-ban megjelent cikkeért, melyben a magyarok ellen ízgatott.

§ A párisi érek ellen. Párisban több főiskolai és középiskolai tanár *Amette* párisi érek ellen a polgári törvényszék előtt kártérítési pört indított, mert a püspök mint egyik aláírója a francia epizkopátus legutóbbi pásztorlevelének, a leghatározottabb és legsértőbb módon megtiltotta az általuk irt tankönyvek használatát. Minden egyes panasos 10.000 frank kártérítést követel. A polgári törvényszék elnöke a panaszt jogosnak ismerte el és főlhatalmazta a panaszosokot, szólítsák fel az éreket, hogy három napon belül jelenjék meg a polgári törvényszék előtt. A panaszosok képviselőt *Valle* radikális szenátor és volt igazságügyminiszter vállalta.

§ Ki a legény? A szolnoki kir. törvényszék mint esküdtbírószág *Czegledi* István és *Kis* Ferdinánd gazdálkodókat hallálal végződött súlyos testi sőtértés büntetésében bűnösnek mondotta és a törvényszék egyenként két évi börtönrre ítélte. Szeptember 26-án *Czegledi* István és *Kis* Ferdinánd gazdálkodók táncmulatságból hazatérve az utczán találkoztak *Jäger* Márton községi juhászszal, aki *Czegledit* tréfából botjával megütötte. Erre azok a mulatságból előhívták legénytársaikait, hogy *Jáger* elverjék. A legények csakugyan botokkal felfegyverkezve, a juhászt agyonverték.

SPORT.

() B. T. C.—Törökvs. A Budapesti Torna Clubnak jelenleg jó formában levő csapata vasárnap délután negyedhárom órakor mérkőzik a millenáris pályán a Törökvs. kiszámíthatatlan csapatával az I. osztályu bajnokságer. A két egyesület csapatjának találkozása rendszerint meglepetéssel szokott végződni. A Törökvs. csapata fennállása óta nagyon sok meglepetéssel szolgált a sportköröknek kiszámíthatatlan játékaival és nem egyszer keresztet húzott a nagy sportjósáék számításai mellé. Különösen áll ezen körülmény a B. T. C.-vel szemben. A vasárnap mérkőzésre mindkét egyesület a legjobbjait állítja ki s rendkívül érdekes mérkőzésre van kilátás. Megelőzőleg a II. csapatok mérkőznek a szövetségi díjért.

() A Pannónia innepi lakomája. A Pannónia Evezős Club versenyzői tiszteletére évenként rendeztetni szokott győztesek vacsoráját ez évben december 11-én, szombaton este 8 órakor tartja a tisztviselő kaszinó (VIII., Eszterházy-utca 4. sz.) nagy dísztermében. Az innepi beszédet dr. *Záborszky* István alapító és választmányi tag mondja, hagyományos szokás szerint a klub, még mint a Magyar Athletikai Club esónakdjája által nyert első serleggel (1900. Palánkos négyes) kezében. A vacsorát kabaret-előadás követi.

Nyiltter.

Erőteljében közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
természetes érvényes
SAVANYUVIZ.

TÁTRALOMNICZ

A legmodernebb TÉLI SPORTTELEP. — Ideális új Bob-palya. — Külön rodlipalya. — Posta, távirat, telefon. — Vasutállomás. — Kérjen prospektust.

KÖZGAZDASÁG.

Az Egyesült Magyarhoni Üveggyárak R.-T. tökeleszállítása. Megirtuk a mult hetekben, hogy az *Egyesült Magyarhoni Üveggyárak R.-T.* a fölszámolás gondolatával foglalkozik s salgótarjáni és a feketeerdői gyárait már el is adta, ugyszintén a budapesti központi raktárt is. Ugy látszik, erre a lépésre az osztrákokkal kötött kártel következtében beállott veszteségek késztették a részvénytársaságot, mely a ma közzétett mérlegében is 168.614 korona 68 fillér veszteséget mutat ki. E veszteség, ugyszintén a mult évről elővezetett 113.286 korona 90 fillér veszteségegyenleg, valamint a beéli gyár eladásából származó 105.174 korona 22 fillér veszteség, összesen tehát 386.475 korona 80 fillér veszteség fedezése céljából a társaság igazgatósága most — amint értesülünk — azzal az indítványval lép a december 13-án tartandó közgyűlés elé, hogy 9241 koronát kivevő *törzsrésztvénytőke teljesén leírassék*, a 2.000.000 koronát kivevő *elsőbbségi részvények pedig 50 százalékkal lebélyegeztessenek*, *ugy hogy a feketeerdői gyár, valamint a budapesti ház szándékolt eladásra való tekintettel a fenti 386.745 kor. 80 fillér veszteség levonása után fennmaradó 622.765 kor. 20 fillér egy tartalék alapítására fordíttassék*. Megjegyezzük még ehhez azt, hogy a budapesti raktárt a Zucker üvegkereskedő cég már tényleg át is vette.

Változások a szerb vámkezelésben. A szerb pénzügyminiszter belátva, hogy a szerbiai bevitteli árak után megkívánt származási bizonyítványokra vonatkozó eddigi rendeleteinek alkalmazásánál bizonyos hiányosságok mutatkoznak, amelyek nemcsak a vámkezelés gyors és szabályszerű lebonyolítását akadályozzák, hanem azoknak az érdekeknek a megvédésére is elégtelen biztosítékot nyújtanak, amelyek a rendeletek által megvédendők volnának. Ezért a régi rendeletek helyébe új rendelkezéseket léptetett életbe. Az új rendelkezések értelmében az árunyilatkozaton kívül származási bizonyítvány is bemutatandó. Egyidejűleg életbeléptek a minimális vámtetelek is, amelyek azonban Magyarországra és Ausztriára nem vonatkoznak.

Az Egyesült Izzólampa és Villamossági R.-T. nagyobb osztalékot fizet. Ismeretes, hogy az *Egyesült Izzólampa és Villamossági R.-T.* november 11-én tartott ülésén alaptőkétjét 7500 drb 200 korona névértékű új részvény kibocsátása által 1.500.000 koronával 5.500.000 koronára emelte föl. Az alaptőkeemelés teljes sikerrel járt, mert az új részvényeket a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* mind átvette. A piacra a papírosok 300 koronás árfolyammal kerültek, de irántuk nyomban oly ócskánykereslet nyilvánult meg, hogy az új részvények ma 310 koronára emelkedtek. De emelkedtek a régi részvények is, még pedig 314 koronára. A papírosok iránt megnyilvánuló meleg érdeklődést annak tulajdonítják, hogy az új részvények mind biztos kezekbe kerültek és hogy a befentesek tudják azt, hogy a társaság alapításai, különösen a Nemzetközi Wolfrahlampa R.-T. igen jó üzletmenettel dícselkedhetnek, ami az anyavállalatnál is minden bizonynyal éreztetni fogja kedvező hatását, ugy hogy a részvényesek az idén nagyobb osztalékra számíthatnak. A mult évben a 4.000.000 kor. alaptőkés vállalat 699.873 kor. nyereség után 18 korona osztalékot fizetett.

Oroszország új vasutjai. Az orosz kormány elhatározta, hogy a Kievből Vassilkovon és Kristinowkán át Baltába és az Oumanból Olviopolon és Vornesenken át Nicolajeffbe tervezett két vasuti vonalat. A két vonal együttvéve 400 mértföld. Ezenkívül most van alakulóban Szentpétervárott egy 4.917.000 font sterling alaptőkével rendelkező vasutépítő társaság, amely Szentpétervár és Helzingfors között új vasuti vonal építését tervezi. Ez a vasut tizenöt órával rövidítené meg az orosz főváros és Finnország legnyugatibb része között az utat.

Szén, kokszt, téli fűtéshez briket és antracit

téli fűtéshez

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.

Telefon: 78-20, 164 interurban, 58-27.

Radnay Károly

Budapest, Váci-körút 78. sz.

Sürgőnyezim: ANTRACIT Budapest.

A Fegyver- és Gépgyár papirosainak emelkedése. Megirtuk azt, hogy a Fegyver- és Gépgyár R. T. a Prommer-féle új rendszerű pisztolyok és fegyverek gyártására egy új osztályt rendez be, mely a kormánytól évi 50.000 korona államsegélyt kapott. Amint az Egyetértés e közleménye közhírré lett, a tőzsdén is igen élénk kereslet nyilvánult meg az amugy is jó üzletmenettel díszekví gyár papirosai iránt, amelyek az utolsó napokban több mint tíz koronával 347 koronára emelkedtek. A tőzsdén még arról is beszéltek, hogy a gyár egy másik újítását a hadügyi kormánytól értékesítette és azokat gyártására a hadi kintestártól nagyobb kamatmentes kölcsönt kapott.

Japán külkereskedelme. Japán kivitele a folyó év első tíz hónapjában 355 millió yent tett ki, 24 millió yennel többet, mint az előző év ugyanezen időszakában. A kivitel kedvező alakulása tehát biztosítottnak látszik, annál is inkább, mivel a kivitel rendszerint az év végén a legnagyobb.

A Temesvári Pannónia-malom megszerzése. Ismeretes, hogy a Temesvári Pannónia Gőzmalom R. T. igen kellemetlen körülmények miatt kénytelen volt kimondani a felszámolást s az üzemet is megszüntette. Megirtuk, hogy a malom tovább folytatására „Temesvári Gőzmalom R. T.” cég alatt Herzmann Bertalan és Herzmann Jenő budapesti bankárok társaságát alapítottak 500.000 korona alaptőkével. Ez a társaság átvette a malomot, s tovább folytatja az üzemet. Az új társaságot a cégbíróság most bejegyezte.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetésképtelenségeket közli: Davidovics Radó, kereskedő, Újvidék; Kohn Sándor, kereskedő, Pozsony.

Igazgató-változások. A Hagenmacher Kőbányai és Budafoki Sörgyárak R. T. igazgatósága dr. Büchler Károly cégvezetőt igazgatóvá nevezte ki s be is választotta az igazgatóságba. — A Magyar Játék- és Műrugyár R. T. igazgatóságából törölték Abarbancél Salamont, beválasztatott az igazgatóságba: Wimmer Lipót, Fischer Izidor és Fischer Ferenc. — A Budapest-Tiszai h. é. vasút r. t. igazgatóságából kilépett Nagy György. — A Kunszentmiklós-Dunapataji h. é. vasút r. t. egész igazgatóságát törölték a cégjegyzékből, u. m. Heinsheimer Alfréd, Chavaone Miksa, dr. Mezei Sándor, dr. Mezei Pál, dr. Engel Aurél, dr. Romy Béla, Fischl Ignác és Poleschenszky Gyula. — A Pénzügyi Merkur Kereskedelmi R. T. igazgatóságából kilépett Vécsey István, helyébe megválasztották Nánásy Lászlót. — Az Első Magyar Csavargyár R. T. Bernd Miksa igazgatósági tag ebbeli minőségét töröltette a cégbírósnál.

A győri mészárosok osztrák kézhén. Győrbeli táviratozások: A győri mészárosok belátva, hogy a melléktermények értékesítését csakis szövetkezős útján lehet megelégedésre megoldani, elhatározták, hogy szövetkezzenek. Aléylett azonban, hogy vagy ők maguk alkottak volna szövetkezetet, vagy pedig a Budapesten már régebb óta sikeresen működő szövetkezetek bármelyikéhez is csatlakoztak volna, egy bécsi szövetkezet szállítóinak állottak be. A budapesti most elhatározta, hogy átiratban felkéri az Országos Iparegyesületet, amelynek a husiparosok országos szövetsége egyik szakosztálya, hogy nyomtatékosan figyelmeztesse a győri ipartestület mészáros és hentes szakosztályát az eljárás helytelenségére és arra, hogy mielőtt véglegesen határoznak, lépjenek érintkezésbe a Budapesten évek óta közmegegyezésre működő magyar bőr- és faggyu-értékesítő szövetkezetekkel és kövessenek el mindent, hogy ne az osztrákokat gazdagításág csatlakozásukkal.

Az új tarifák és a kamarák. A kereskedelmi és iparkamarák sorra nyilvánítják véleményüket az 1910 január 1-én életbelépő új vasuti tarifákról. Most a temesvári kereskedelmi és iparkamara foglalt állást az új tarifák ügyében. Ez az állásfoglalás teljesen fedi a budapesti kereskedelmi és ipar-

kamara állásfoglalását és odairányul, hogy a Máv. igazgatósága a régi tarifák kihasználása következtében fokozódó decemberi forgalom akadálytalan lebonyolítására tegye meg a szükséges lépéseket és az átrovatolásnál a decemberben feladott, de el nem szállított áruk után januárban is a régi tarifa alapján szabják ki a szállítási díjakat.

Új üvegyári részvénytársaság. Feketeerdői Üvegyár r. t. címen 450.000 korona alaptőkével új vállalat alakult Nagyváradon a Feketeerdői üvegyár üzemének átvételére és kibővítésére.

Egy vidéki pénzügyi tőkeemelés. A Hódmezővásárhelyi Népbank R. T. legközelebb tartandó közgyűlése el fogja határozni a 300.000 korona alaptőkének 600.000 koronára való fölemelését, 750 darab 400 koronás részvényt kibocsátása útján. A tranzakció révén a tartalékalap is 150.000 koronával fog emelkedni.

Posztógyár Kulán. Megirtuk, hogy a kereskedelmiügyi miniszter támogatásával megalakult Kulán a „Kulai Magyar Posztógyár Részvénytársaság”. A céget most a zombori törvényszék bejegyezte. Alaptőkéje 150.000 korona. A vállalat célja: gyapjúmosás, szővés, festés és mügyapjuszővetek teljes előállítás.

A mezőgazdasági helyzet. Az Omge. tudósítói ma közzétették jelentésüket az általános mezőgazdasági helyzetet illetően. A jelentés általában igen kedvezően itéli meg most a helyzetet, de sok helyről sürű eszéről panaszok, ami esetleg kedvezőtlen helyzetbe juttathatja a mezőgazdaságot s az őszi vetésekben nagyobb kárt tehet.

A magyar gyertya érdekében. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közös bizottsága — igen követésre méltó és dícséretes módon — az osztrák gyertya kiküszöbölése tárgyában tartott tanácskozást a napokban. Megállapította a bizottság, hogy az osztrák eredetű ugynevezett Millygyertya nagy elterjedése miatt a magyar gyertyaipar alig tud boldogulni, noha a magyar Flóra-gyertya minőségileg legalább is oly jó, mint a Milly-gyertya és abszolúte nem is drágább emenne. Ennek folytán a bizottság elhatározta, hogy a hazai ipar érdekében ez ügyben a kerületbeli kereskedőkhez intézendő felhívással igyekszik előmozdítani a magyar gyertya terjedését.

Az automobilpar fejlődése. A világ automobilipara aránylag rövid idő alatt nagy jelentőségre tett szert. Talán nem lesz érdektelen az automobilpar fejlődéséről beszámolnunk. A francia automobilpar az utóbbi időben rohamosan fejlődött s a Franciaországban gyártott automobilt kivitele 1906-ban 158,502.000, 1907-ben pedig 161,399.000 frank értéket képviselt. Anglia 60,410.000 frank értékű automobilt vásárolt Franciaországban, ami az összes kivitelnek 42 százalékát teszi. A többi országok közül Belgium 15,579.000, Németország 10,602.000, az amerikai Egyesült-Államok 10,872.000, Argentína 5,601.000, Brazília 4,467.000, Olaszország 3,968.000, Svájc 3,802.000, Spanyolország 3,791.000, Egyiptom 3,330.000 és Mexikó 2,056.000 frank értékű automobilt vásárolt Franciaországban. Az Egyesült-Államokba más országokból is sok automobilt vittek ki. A tengerentúli export terén második helyen Olaszország áll, honnan 271 automobilt szállítottak Amerikába. Összesen 2,728.000 frank értékben. Angliának nem sikerült forgalmát fokozni az amerikai piacon és 1908-ban onnan csak 77 automobilt exportáltak Amerikába 870.500 frank értékben. Ugyanez áll Németországra nézve, hol a múlt évben csak 31 automobilt adtak el az Egyesült-Államoknak 500.000 frank értékben. Az Egyesült-Államok a fentiek szerint nagymennyiségű automobilt szereztek be Európából, de emellett magának is igen jelentős mennyiségű automobilparát van. Így például 1907-ben 52,301 automobilt készült az Egyesült-Államokban.

Németországban is nagy fejlődést mutat ez az ipar. 1901-ben még csak 12 automobilgyár volt Németországban és 1906-ban már emelkedett a gyárak száma. Az évi termelés pedig 51,000.000 márka értékű automobilt képviselt, jöllehet Franciaországból is több mint 8,000.000 márka értékű automobilt hoztak be. Legnagyobb fejlődést mutat az automobilpar Olaszországban, hol 1907-ben 723 automobilt importáltak 8,266.000 lira értékben és 1,823 kocsit vittek ki 20,185.000 lira értékben. A legutóbbi összeírás szerint Olasz-

országnak 80, Ausztriának 4, Spanyolországnak 2, Belgiumnak 18, Németországnak 34, Angliának 62, az Egyesült-Államoknak 11 és Franciaországnak 200 automobilgyára van. Országokban szintén évről-évre terjed az automobilizmus. 1902-ben még csak 35 kocsit importáltak, míg 1907-ben 257 automobilt hoztak be.

Önműködő állomásjelző Németországban. A porosz államvasutakon újabb önműködő állomásjelzőkkel tesznek kísérletet. A készülék közönséges szivardoboz nagyságu, mely minden vonaton és minden kocsiiban könnyen felszerelhető. Minden készülék összeköttetésben van a podgyász-kocsival, melyből az összes készülékeket kezelik. Kapcsolás útján az összes készülékek egyidejűleg működni kezdenek és minden készüléken megjelenik az állomás neve, ahova a vonat érkezik.

Magyar kivitel Kinába. Kinában nem voltak általában kedvezők a kereskedelmi forgalomra 1908-ban a viszonyok. A Magyarország és Ausztriával való viszonylatban sem voltak azok. Ugyan azok a körülmények, amelyek a nagy tömeges cikkek és a gyapot darabáruk kelendőségét megakasztották, természetesen befolyással voltak a Magyarországi és Ausztriával való forgalomra is. Azon cikkek némelyike, melyek Magyarország és Ausztriából rendszeresen importáltak szoktak, egyáltalán nem vagy igen csekély mértékben hozták be. Azok a pléhtálcák és pléhdények, melyek azelőtt igen nagy mértékben jöttek Magyarországra és Ausztriából, ugyszólván egészen kiszorultak. Ennek az az egyszerű oka, hogy az ópium-tilalom folytán szükségtelemmé lettek ezek a cikkek is. A gablonci cikkekben is megcsappant a fogyasztás, de különösen azon üvegyöngyök fogyasztása volt rendkívül gyenge, melyeket ruhákra szokás varrni. Magyarország és Ausztria egyéb rendes importcikkeiben, nevezetesen a papírokban, az ablaküvegekben, a pimereszaoppanban, a tükkben, hajlított butorokban ugyancsak nagyon lecsökkent a szükség, az általános depresszió következtében. A Magyarország és Ausztria importjainak eljlesztő megcsappanásáról legilletékesebb tanúságot az Osztrák Lloyd forgalmi kimutatásai adhatnak. Az általános rossz üzleti helyzet és a fentebb felsorolt cikkek rossz kelendősége mellett is különösen feltűnő az a fokozódó fontosság, amelylyel Észak-Kína importjában újabb a gépek, a szerszámok, az acél, a fegyverek, löszerek bírnak. Kinának fontosságát a Magyarország és Ausztria exportja szempontjából már nem egy hazai vállalat felismerte, de különösen az acélművek méltányolják. Az acélművek jól tudják, hogy Kína piacain az angol és a svéd versenyvel kell megküzdeniök, de felveszik a küzdelmet, mert gyártmányuk jó és ismert Kinában, megvan a rendes vevőkör. Kína — ipari tekintetben — a hálóadás útján van. Késztelen, hogy mind több és több cikkére keres a helyföldön fedezetet.

A készfizetések fölvétele. A bankszabadság lejárta közeledtével az osztrák politikai körök és érdekképviseletek már most nyomtatékosan állást foglalnak az ellen, hogy a jegybank készfizetési kötelezettsége az új szabadságban kimondassék. Legutóbb az osztrák agráriusok központja tiltakozott a készfizetés ellen igen erélyes határozatban, segítségül híván fel a mozgalomhoz a magyar agráriusok táborát. Ez agitációval szemben a Magyarországi Pénzügyi Országos Szövetsége vasárnap, a hónap 12-én tartandó közgyűlésének napirendjére tűzte a kötelező készfizetések fölvételek kérdését és az e tárgyban kimondandó határozattal sürgetni fogja a Magyarország részéről üdvösnek vallott készfizetést, amely a valutaszabályozási műveletek befejezése. Előadóként dr. Bary Ágost közgazdasági író szerepel, aki munkálatában a kötelező készfizetés fölvételek jogi, gazdasági és pénzügyi szempontokból való mellőzhetetlenségét fogja kimutatni.

A Kereskedelmi Csarnok ülése. A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmányának elnöke, Jellinek Henrik vezetése alatt ma tartotta rendes havi ülést, amelyen elhatározta, hogy sürgős felterjesztést intéz a kereskedelmiügyi miniszterhez, amelyben azon kérélmét terjeszti elő, hogy minden oly árut, amely december hónapban feladatni szándékolják, ha nem is fuvarozásra, ha-

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatával valódi áldás gyomorbetegségeknek és székezőrülésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 80 fillér.

nem re-
helyek
szabály-
nes fel-
decem-
nézve,
történi-
napján
érdekel-
Bertala-
ván me-
intézké-
javaslat-
zet alap-
reskede-
hogy a
ndói ja-
kár, dr-
adandó
fontosai-
jesztés
a részle-
meg.
tengeri
felett v-
elkészté-
hogy a
tassa be-

A
jelentik
ezukor
realizál-
tan lam-
pfennig

Az
az oszt-
tanácsa
három
jelentés
sonlítva
rona. L-
nyabb é-
millió
üzlet m-
folyton-
azonban
kellő sz-
üzemred-
sz igaz-
1910-ben
vény ké-

Gak
1909. ju-
Ausztria
a német
Olaszors-
251.240
156 Mor-
ázsiai O-
Egyesül-
2118 Au-
61 33.8
Olaszors-
máza za-
Olaszors-
Románi-
Görögors-
adó alati-
ebből 1,
35.495 E-
ból, 99 e-
falomból
a német
61 141
ágból.

Áru
grádba é-
Batthyány
árufelvéte-
részére az
Ezzel a
évről név-
Kolosznán-
dója, Prá-
burg, Nus-
sokra írá-
felfartat-
tetése kül-

hasz-
egyél

mem raktározásra, amíg a rendelkezésre álló rak- helyek megengedik, felvegyenek és hogy az üzlet- szabályzat 60. §. II. póthatározmányának ideigle- mes felfüggesztésével kimondassék, hogy a folyó év december hónapjában feladásra került árukra nézve, ha azoknak átvonatólása január 1-e után történik, nem az átvonatól, hanem a feladás napján érvényben állott díjszabás irányadó. Az érdekeltek az ásványolajra vonatkozólag Hacker Bertalan előadómánya alapján szokványokat állapít- ván meg, azok tekintetében a választmány akként intézkedett, hogy azokat a tőzsdetanácsnak azon javaslatlalt mutatja be, miként a bemutatott terve- zet alapján a továbbiak iránt intézkedjék. A ke- reskedelemügyi miniszter felhíván a Csarnokot, hogy a védjegyek oltalmáról alkotandó törvény elő- ndói javaslatára nézve véleményt nyilvánítson, tit- kár, dr. Schreyer Jenő bemutatja a miniszternek andandó vélemény tervezetét, különösen kiemelve a fontosabb elvi kérdéseket. A választmány a felter- jesztés tervezetét általánosságban magáévá tette és a részletek kidolgozásával az igazgatóságot bízta meg. Felhívátván a Csarnok az iránt is, hogy a tengeri magánjogról készített új előadói tervezet felett véleményt mondjon, a megfelelő vélemény elkészítésével ugyancsak titkárt bízta meg azzal, hogy azt tárgyalás végett az igazgatóságnak mu- tassa be. Ezután még több kisebb ügyet intéztek el.

A magdeburgi cukorpiac. Magdeburgból jelentik: A cukorpiacra ma 10.000 tonna Cuba- cukor került eladásra s ezért Londonban nagy realizációs állottak be és az irányzat határozot- tan lanyha lett. Az árfolyamok határidőre 15-17 fennig hanyatlottak.

Az osztrák alpesi bányá r.-t. ülése. Bécsben az osztrák alpesi bányarésztársaság igazgató- tanácsa ülést tartott, amelyben a folyó üzletév három negyedének eredményéről terjesztettek elő jelentést. A múlt év hasonló időszakával összeha- sonlítva, a csökkenés mintegy 1 és fél millió ko- rona. Lényegesen kisebb produkciók és alacson- yabb eladási árak mellett a forgalom minegy 9 millió koronával csökkent. Röviddel ezelőtt az üzlet mérsékelt élénkítése volt tapasztalható. A folytonosan zavaros politikai helyzet hatása alatt azonban ez az élénkítés ismét eltűnt és miután kellő számú megrendelések hiányzanak, némi üzemredukcióhoz kellett folyamodni. Elhatározta az igazgatótanács, hogy mint az utóbbi években, 1910-ben is 3 millió frank értékű elsőbbségi kö- vény kerül rendkívüli kisorsolásra.

Gabonabehozatalunk. Bécsből jelentik: Az 1909. július 1-től október 9-éig terjedő időszakban Ausztriába behoztak 907,934 q búzát, ebből 64,915 a német birodalomból, 691 Svájcából, 36.247 Olaszországból, 540.588 európai Oroszországból, 251.240 Romániából, 5145 európai Törökországból, 156 Montenegróból, 291 Görögországból, 558 ázsiai Oroszországból, 1613 Argentínából, 4243 az Egyesült-Államokból, 104 brit Ausztráliából és 2118 Ausztráliából. 36.578 métermázsza rozst, eb- ből 33.867 a német birodalomból, 1900 európai Oroszországból s 801 Romániából; 14.077 méter- mázsza zabot, ebből 4711 a német birodalomból, 620 Olaszországból, 534 európai Oroszországból, 3373 Romániából, 5410 európai Törökországból és 58 Görögországból. — Magyarországra ugyanezen idő alatt behoztak 1,955.411 métermázsza búzát, ebből 1,474.745 Romániából, 384.195 Szerbiából, 35.495 Bulgáriából, 60.084 európai Oroszorszá- gból, 99 európai Törökországból, 311 a német bi- rodalomból és 465 Argentínából. 6 métermázsza rozst a német birodalomból; 360 métermázsza zabot, eb- ből 141 Romániából és 218 európai Törökor- szágból.

Áruforgalom Budapestről Zimonyba, Bel- grádba és Pancsovára. Budapestben (Budapest- Batthyány-teren és a dunaparti pályaudvaron is) az áru felvétel Zimony, Belgrád és Pancsova állomások részére az idén december hó 13-án szünetelteték be. Ezzel a Budapestről lefelé irányuló áruforgalom ez évre nézve teljesen megszűnik. A Budapestről Gönyű, Kolozsnéma, Győr, Pozsony, Wien (északi vasut rako- dója, Práterrakpart, Dunaparti pályaudvar), Kornu- burg, Nussdorf, Linz, Passau és Regensburg állomá- sokra irányuló áruforgalom további intézkedésig még fennmarad. Eme felfelé iránybani forgalom beszü- netése külön fog közzétetni.

BEVÁLT MAGYAR GYÁRTMÁNY.
használják az egész földkerekségen egyetlen megbízható és bevált magyar gyártmány.

Mindenütt kapható. 8510

1 kg tégve ára 60 fillér, 1 K 10 f., 2 K 20 f.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, december 10.

A készáruipiaczon ma kedvtelen volt a han- gulat. Csekély kínálattal szemben a malmok vala- mivel jobb vételkedvet mutattak ugyan, mint tegnap, de rossz árakat ígértek és így megint korlátozott maradt a forgalom. Elkelt mindössze mintegy 12.000 q buza, a tegnapiaknál 5 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 14.30 korona volt 78 kilós bányási buzáért, a legolcsóbb pedig 14.15 korona 76 kilós tolnai buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs elhanyagolt, az uj- tengeri szilárd, a többi változatlan. Forgalomba került: 700 q zab 7.37½-7.57½ koronás áron, 200 q árpa 7.15 koronás áron, 100 q új tengeri 5.75 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet elég élénken és körülbelül a tegnapi zárlat jegy- zéseivel indult meg; csakhamar kitént azonban, hogy gyöngye a vételkedv, amivel szemben a kíná- lat egyre jobban fokozódott. Ily körülmények között aztán erősen lanyhult az irányzat és meg- lehetőszen csökkentek az árfolyamok. Zárlat előtt valamivel gyöngébb kínálatra kissé barátságosabb volt a hangulat és csekélységgel az árfolyamok is javultak. Az áprilisi buza 13.92 koronán indult, egyre fokozódó kínálatra hamarosan 13.80-ig csök- kent, aztán néhány fillér keretén belül ingadozott és zárlatkor így is maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza tizenegy fillérrel, a májusi buza kilencz fil- lérrel, az áprilisi rozs nyolcz fillérrel, az áprilisi zab és a májusi tengeri csak egy-egy fillérrel csökkent, az októberi buza árfolyama pedig telje- sen változatlan maradt.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a követ- kező volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	27.80—28.20
"	76	—	80	28.—28.40
"	77	27.3—27.70	81	—
"	78	27.55—27.90	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	27.80—28.05
"	76	—	80	27.95—28.30
"	77	27.20—27.60	81	—
"	78	27.40—27.90	82	—
Pestvidéki	75	—	79	27.70—28.05
"	76	—	80	28.—28.30
"	77	27.80—27.65	81	—
"	78	27.45—27.90	82	—
Bányási	75	—	79	27.80—28.15
"	76	—	80	28.—28.30
"	77	27.35—27.60	81	—
"	78	27.50—27.90	82	—
Bácskai	75	—	79	27.80—28.20
"	76	27.—27.50	80	—
"	77	27.35—27.70	81	—
"	78	27.50—27.90	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	19.10—19.30
" középminőségű új	—	—	—	18.90—19.—
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.40—14.50
" II-rendű	—	—	—	14.10—14.30
Zab I-rendű	—	—	—	15.70—16.—
" II-rendű	—	—	—	15.—15.40
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.70—14.80
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáruipiaczon elkelt:

Buza: Bányási: 4000 q 73 k 28.60 K.
Kalocsai: 300 q 76.5 k 28.40 K.
Felsőmagyarországi: 300 q 38 k 28.60 K.
Tolnai: 200 q 76 k 28.30 K.
Román: 1170 q 80 k 28.50 K, 5780 q 80 k 28.40 K december 9-éről.

Zab: 400 q 14.75 K, 100 q 15.15 K, 100 q 14.95 K, 100 q 15 K mind kpf.
T-árpa: 200 q 14.30 K ab Budapest.
Ujtengeri: 100 q 11.50 K kpf par.
Lucerna: 36 q 138 ab Bpest.

A határidőpiacra kötöttet:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza apr.	13.92—13.80—13.84—13.81
Buza májusra	13.72—13.67—13.62
Buza októberre	11.75—11.71—11.76—11.78
Rozs áprilisra	9.98—9.90—9.94—9.90
Rozs októberre	8.87—8.8—8.83
Tengeri májusra	6.64—6.62—6.61—6.63—6.62
Zab áprilisra	—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	13.80—13.81
Buza májusra	13.62—13.63
Buza októberre	11.73—11.74
Rozs áprilisra	9.90—9.91
Rozs októberre	8.81—8.82
Tengeri májusra	6.62—6.63
Zab áprilisra	7.4—7.56
Repcze augusztusra	13.30—13.40

Budapesti gabonaforgalom.

1909. december 8-tól 1909. december 9-ig.

	Érkezett	Elszállított
	métermázsza	
Buza	107317	—
Rozs	1502	—
Árpa	5075	3521
Zab	2572	3208
Tengeri	518	—
Liszt	2722	28379
Korpa	167	49.8

Értéktőzsde.

A tegnapi londoni kamatlábleszállítás az ös- szes európai értéktőzsdéken szilárd irányzatot erel- ményezett s ennek a nemzetközi szilárdságnak nyomában a mi tőzsdénken is kedvezőbb volt a hangulat. A szilárdság dacára a forgalom nem volt élénk s így az emelkedés is meglehetősen minimális volt. A Magyar hitel két koronával, a Rimamurányi és az Államvasut másfél koronával emelkedett, míg a többi érték meglehetősen válto- zatlan maradt. A helyi értékek piaczn a Hazai bank a Magyar Országos Központi Takarékpénz- tár, a Salgótarjáni, a Fegyver és gépgyár és az Adria részvények voltak forgalomban. A járadék- piac meglehetősen üzletellen. Forgalomba került ezen kívül: Hazai bank 293.50 koronán, Keres- kedelmi r.-t. 646 K, Magyar Fegyvergyár 347-348—345 K, Danubius 356 K és Hazai sorsjegy 109.25 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 673—672.25, Magyar hitel r. 733.50—733—733.50, Leszámitóbank 518.50—517.50, Jelzálog- bank 459.—, Városi villamosvasut 313—313.25—312.75 korona.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 672.25, Magyar hitel 733.25—733.75 —733.50, Osztrák-magyar államvasut 741.50, Leszá- mitóbank 517.25, Jelzálogbank 459.25—459, Rima- murányi 665, Városi villamosvasut 312.50—212.75, Közuti vaspalya 601.75, Magyar koronajáradék 92.42 és fél korona.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10, december hónap végére 18—20 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 671.75, Magyar hitel 733.50, Korona- járadék 92.42 és fél, Rimamurányi 665, Leszámitó 516.50, Közuti villamos vasut 602, Városi villamos- vasut 312.50, Államvasut 744.75, Jelzálog 458.50, Déli vasut 124.

Finom angol saccoöltönyök

rendelésszerűen készítve, elismert kitünő szabásban

66 korona.

Városi bundák és télikabátok nagy választékban.

DEUTSCH F. KÁROLY ÉS TÁRSA
férti-szabók

IV., Ferencziek-tere 2. sz
A templommal szemben.

Aggság ellen

Dr. Hommel-féle Haematogen! Óvás! a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, december 10. (Saját tudósítónktól.) Az irányzat nagyon gyöngye, a konzum tartózkodó volt és minden cikkbeke az alig volt említésre érdemes forgalom. A követeléseket buzárért 5, rozsért 10 fillérrel leszállították, régi tengeri, amelyben áruhiány mutatkozott, szilárd, új tengeri ellenben épp úgy, mint zab és árpa gyöngén tartott.

Jegyzetelt búza: tiszavideki 14.85-15.20, bánáti 14.50-14.85, mosoni 13.90-14.30, tiszavideki 13.85-14.10, délviasuti 13.95-14.35, marchfeldi 13.40-13.75, romániai 14.45-14.70, orosz 14.10-14.60.

Ross: tótfelvidéki 9.95-10.10, csepeli 9.90-10.05, pestmegyei 9.50-10.20, délviasuti 9.90-10.10, különféle magyar 9.90-10.10.

Árpa: morvaországi 8.20-9, marchfeldi 7.40-8, tótfelvidéki 7.10-10, csepeli 7.10-7.80, győri 7-7.50, közepdunai állomások 7-7.25, délviasuti 7.25-8.40, északmagyarországi 6.80-7.70, tiszavideki 6.80-7.20, maláta 7.45-7.70, takarmány 6.90-7.20.

Magyar tengeri 7.65-7.90, új 6.30-6.65. Cinqnantin 8.10-9.

Magyar zab 7.80-8.45, válogatott 8.45-8.75, cseh-országi 7.60-7.95.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, december 10. Az angol bank kamatlábemelése és külföldi tőzsdék magasabb árjegyzései szilárdító hatást gyakoroltak az itteni piac irányzatára, a forgalom azonban jelentéktelen volt. A kulisszértékek árfolyamai megmaradtak a tegnapi nivón, korlátok között érdeklődés jelentkezett prágai vasmű és prágai hitelbank részvénye iránt. Államvasut értékek javultak. A déli tőzsde megnyitásakor a forgalom nyugodt, az árfolyamok tartottak. Később általános üzletlenség uralkodott, mert Berlin nyugodt irányzatot jelentett. Az árfolyamok nívója jól tartott, korlátok közt prágai vasmű és Veith-Magnesit-értékek emelkedtek.

Tizenegy óraker: Osztrák hitel 671.75, Laenderbank 503, Anglo 314.50, Államvasut 744.50 K, Déli vasut 123.50, Alpesi 729.50, Rimamurányi r. 664, Prágai vasmű 2623, Skoda 337, Török sorsjegy 220.75, Prágai hitelbank 696 K.

Egy óra 30 perckor: Osztrák hitel 671.50 K, Magyar hitel 784, Anglo 314.75, Bakverein 546.50, Laenderbank 503.50, Union 584, Államvasut 744.25, Déli vasut 124, Dunagőzhajózás 1048, Alpesi 730, Prágai vasmű 2625, Rimamurányi 664, Orosz járadék 101.60.

Bécs, decz. 10. (Magyar értékek zárllata). 4 százalékos aranyjárdék 113.70, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 1.75, Magyar hitelbank részvény 785.25, Magyar leszámítoló és váltó részvény 517, Rimamurányi 666, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 442, Magyar koronajárdék 92.40, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 93.5, Magyar nyerm.-kötv. sorsjegy 215, Kassa-Oderbergi Vasutrézsv. 361, Magyar jelzálogbank 4.8, Magy. kereskedelmi bank —, szilárd.

Bécs, decz. 10. (Osztrák értékek zárllata). 4.2 százalékos papírjárdék 96.25, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 117.80, 1860-as sorsjegy 172.50, Osztrák hitel-sorsjegy 535, Angol-osztrák bankrészvény 314.5, Bécsi Bankverein 546, Osztrák magyar bank 174, Déli vasut 123.40, Dunagőzhajózástárs. 1046, Dohány részv. —, Cs. k. arany (vert) 1136, Német bankv. 117.51, Osztr. Lloyd 548, 4.2 száz ezüst jár. 95.15-99.20, Osztr. korona járadék 95.20, 1864-es sorsj. 329, Osztrák hitelintézeti részvény 671, Union-Bank 585.10, Osztrák Länderbank 503.26, Osztrák-magyar államvasut 744.25, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 315.50, 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 241.17, Lipótkohó 509, Török sorsjegy 220.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, (Zárllat). Decz. 10. (Saját tudósítónktól) Zárllatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 99.10, osztrák hitelrészvény 210.70, Déli vasut —, orosz bankjegyek 216.10, 4 százalékos új orosz kölcsön 89.70, Disconto Commandit 196.50, Dinamittruszt 179.50, Harpe. i 206.10, Unifikált török járadék 94.20, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.80, 4 százalékos magyar aranyjárdék 9.20, Magyar koronajárdék 92.20, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 84.70, Olasz járadék —, Ált. villamos-sági Edison 289.70, Gelsenkircheni 217.10, Laurakohó 197, Nyugodt.

Frankfurt, (Zárllat). Dec. 10. 4.2 száz.-os papírjárdék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.65, Magy. ar.-jár. 95.20, Osztr. hitelint. részv. 211.10, Osztrák-magyar államvasut 158.70, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 2 4.85, Bécsi Bankverein 1 8.25, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.10, 4.2 százalékos ezüstjárdék 96.95, Osztrák koronajárdék 94.90, Magyar koronajárdék 92.25, Osztrák-magyar bank 127.50, Déli vasut részvény 2.40, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.75, Párisi váltóár 811.75, Union bankrészvény —, Alpesi részv. —, Allandó.

Hamburg, (Zárllat). Decz. 10. 4.2 százalékos ezüst járadék 98.0, 1860. sorsjegy 172.75, Déli vasut 23.15, 4 százalékos aranyjárdék 99.40, Osztrák hitelrészvény 210.85, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 104, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 95, Nyugodt.

London, decz. 10. Angol consol 82.1/2.

Paris, (Zárllat). Dec 10. 3 százalékos francia járadék 99.2, Osztr. aranyjárdék 101.60 Magyar aranyjárdék 99, 5 százalékos bojár kötvény 1896. évről 515, 3/4 százalékos Olasz járadék 1 5.30, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 391, 5 százalékos marokkói járadék 529, 4 százalékos 1890. román köles, 8.80, 4 százalékos amott. román jár. 92.7, 5 százalékos orosz járadék 103.90, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 10.47, 4 százalékos spanyol jár. 97.40 4 százalékos unifikált török jár. 94.75, Török sorsjegy 220.25, Török dohányrészvény 393, Osztrák földhitelintézet 1218, Osztr. Länderbank 548, Magyar jelzálogbank 488.50, Banque de Paris 1791, Banque Ottomane 733, Osztrák-magyar államvasut 8 1, Déli vasut

180.— Meridionalvasut 693.—, Hartman gépgyár 568.—, Rio Tinto 19.64, Sucrerie d'Egypte 38.—, Tula 41.—, Uríkányi köszén 172, Chartered 41. 5, De Beers 48.50, East Rand 1.55.50, Jagersfontein 207.50, Trans. Land Comp. 74.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.62, Váltó német piacokra (rövid) 12.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.47 Váltó Belgiumra (rövid) 10, Olasz aranyváltó rövid —, Váltó Svájcra (Rövid) 1/4, Csekk Londonra 252.0, Magánkamatláb 2/4. Szilárd.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szurómarhavásár.

Deczember 10. Felhajtott 428 drb élő borju, 1 drb leölt borju. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 96-104 fillérig, kivételesen 106-110 fillér, középminőségű élő borjúkért 80-94 fillérig, leölt borjúkért 84 fillér kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénkebb volt, az árak 2-4 fillérrel leginkább emelkedek.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó tulajdonos:

A Magyar Ujság Rt. Részvénytársaság

Igazgató: EPŐS ARMAND.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., L em. Lift Telefon 102-39.

- dyógytényezők: Finsen-féle lvtlampa fürdők szívhaj és véredényelmeszedés ellen. Elektromágnesesgyógyítás Röntgen sugarakkal való kezelés. Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio). Kék fenyvel való kezelés. Villamos hőfürdők (Elektrotherm). Villamos fényfürdők. Villamos massage (Vibratio). Galván. Farad és Franklin árammal való kezelés. Villamos vízfürdők. Szénsavas fürdők. Főbb javallatok: Általános idegesség (neurasthenia, hysteria). Ideggyengeségi állapotok. Álmatlanság. Fejfájás. Hűderek (Paralysis). Idegfájdalmak, ideggyökfájdalmak (Neuralgiák, ischiás). Gerincvelőszervelés (Tuberculosis). Szívbetegségek. Véredényelmoszesedések. Köszvény és csusz, reuma, izületi és csontbajok. Szekrekedés. Dagadtok. Anyagszerobajok (Elhízás) cukorbetegség, vörsegyesség. Bőr-bajok. Vérviszkelet. Lupus. Hajhullás, kopaszodás. Szertelenítés (nőknél és arcon). Aranyeres esemők. — Rendelés d. e. 8-11-ig, d. a. 2-6-ig. — Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus

Table with multiple columns: BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE, Mai záró árfolyam, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénznemek és váltók. It lists various financial instruments and their current market prices.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 10. —

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök az állami szénbányák központi igazgatósága mellé rendelt m. kir. könyvelő-ségeihez kinevezte könyvelővé; a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába: Kádár János és Gönczi György m. kir. pénzügyi számvizsgálókat, számvevővé a VIII. fizetési osztály 2. fokozatába: Mihálys Ede, Roska Sándor, Jeney Gyula, Pellei Jenő m. kir. pénzügyi számellenőröket és Hénél Béla m. kir. pénzügyi számtisztet, a 3. fokozatba: Major Gyula m. kir. pénzügyi számellenőrt; számtiszté a IX. fizetési osztály 2. fokozatába: Eder Károly, Négler Gyula m. kir. pénzügyi számtisztet és Simkovic Lajos nagyrőzei lakos, továbbá Goldberger Albert nagyenyedi segélydíjas pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű m. kir. pénzügyi számtiszté a tordai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, a felvinczi járásba a járási számvevői teendők ellátására adott megbízással kinevezte, a budapesti ítéltábla elnöke dr. Falaky János budapesti lakost a budapesti kir. ítéltábla területére díjas joggyakornokká, az ogulini pénzügyigazgatóság Skukan István slunai díjtalan adóhivatali gyakornokot a susaki kir. adóhivatalhoz díjas adóhivatali gyakornokká, a tordai pénzügyigazgatóság Nagy Károly tordai lakost díjtalan m. kir. adóhivatali gyakornokká nevezte ki a tordai m. kir. adóhivatalhoz;

a vallás és közoktatásügyi miniszter Csukás Zoltán okleveles ének- és zenetanárt a znióváraljai állami tanítóképzőintézethez a X. fizetési osztály 3. fokozatába segédtanítvárrá, Kuszapinovity Tivadár okleveles tanítót a csurogi (volt határörvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítónak, Erdős Jolán okleveles kisdudóvónót a magyar-bánhegyesi állami kisdudóvóházhoz kisdudóvónóvé nevezte ki;

a földmívelésügyi miniszter Groffits Gábor ideiglenes minőségű gazdasági akadémiai rendkívüli tanárt ezen állásban véglegesítette, Marczis Árpád állatorvosi főiskolai tisztviselőgyakornokot ezen főiskolához 2 év tartamára tanársegédde, Lotz Endre gazdaszt, a m. kir. gazdasági akadémia létszámába ideiglenes minőségű gazdasági gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Riszner Ede znióváraljai állami tanítóképzőintézeti tanárt a bajai állami tanítóképzőintézetbe eddigi minőségében, Rád Katalin ágostaházi állami óvónót a dévai csángótelepi állami óvodához eddigi minőségében áthelyezte.

Pályázatok. A zágrábi állampénztárnál pénztárfizetési állásra 14 nap alatt; a nyáradszeredai adóhivatalnál gyakornoki állásra 14 nap alatt; a pécsi ítéltáblánál bírói állásra 14 nap alatt; közjegyzői állásra Bazinban két hét alatt; a győri törvényszéknél irnoki állásra január 16-ig lehet folyamodni.

Az eredeti doboz tetején a Yes szócseka áll.

Kapható a földtekén mindenütt.
Kis doboz ára 3 korona.
Nagy doboz ára 5 korona.

27654

VIZÁLLÁS.

méter méter

decz. 10. decz. 9. decz. 10. decz. 9.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius skála	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet max. min.
A-Szatina	67.8	2.4	SE	2	4	8 1
Ungvár	65.5	4.2	N	1	4	3 4
Késmark	67.1	3.0	N	1	4	5 6
Leónos	0.	0.0				0 2
Ógyalla	66.4	1.3			4	0 5
Budapest	65.0	4.7			0	6 7
Herény	66.9	0.4			4	4 4
Keszthely	66.7	1.8	N	4	4	1 0
Pécs	65.6	2.6			2	8 4
Zágráb	67.0	1.3			0	4 3
Fiume	62.5	7.0			3	4 4
Szeged	64.3	3.2	N	3	4	9 7
Temesvár	63.9	2.9	E	1	0	14 10
Nagyvárad	68.6	5.7	E	1	0	4 12
Kolozsvár	66.9	3.6			0	1 6
Nagyszombat	64.5	4.4	SE	4	4	8 2
Szatmár		5.2	N	2	4	2 11
Eger		6.8	SSE	2	4	5 5
Arvaváralja		2.4	N	1	0	0 8
Selmeczbánya		3.0	NW	1	1	6 4
Komárom		2.2	NE	2	4	6 7
Magyar-Óvár		1.8	E	2	4	1 5
Sopron		0.8	S	2	4	6 4
Eszék		1.4	S	1	0	8 4
Cirkvenca		7.4	E	1	4	12 4
Debrecen		5.3	E	1	4	5 10
Kecskemét		3.6			4	7 6
Órteny		5.2			3	4 7
Arad		5.9	NE	2	0	12 11
Zombolya		3.4	NW	3	0	8 0
Versecz		4.3	NW	1	0	1 0
Orsova		6.5	NE	1	0	24 7

IDÓJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:
Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt — a kelet és délkeleti határmegyék, meg a délnyugati részek kivételével — mindenütt volt eső, számos helyen — főleg a Délvidéken — ma reggel is esik és a csapadék mennyisége jobbra 5 és 10 mm. között ingadozott, helyenkint azonban, de inkább csak délen, a 10 mm.-t is meghaladta. A hőmérséklet délkeleten emelkedett, egyből el is változott és maximuma Nagyszombaton 12 C°, minimuma pedig Herényben 2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:
Némi hősülődés és főleg délen csapadék várható. (Sürgöny prog.: Hűvös, sok helyütt csapadék.)

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius skála	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet max. min.
A-Szatina	67.8	2.4	SE	2	4	8 1
Ungvár	65.5	4.2	N	1	4	3 4
Késmark	67.1	3.0	N	1	4	5 6
Leónos	0.	0.0				0 2
Ógyalla	66.4	1.3			4	0 5
Budapest	65.0	4.7			0	6 7
Herény	66.9	0.4			4	4 4
Keszthely	66.7	1.8	N	4	4	1 0
Pécs	65.6	2.6			2	8 4
Zágráb	67.0	1.3			0	4 3
Fiume	62.5	7.0			3	4 4
Szeged	64.3	3.2	N	3	4	9 7
Temesvár	63.9	2.9	E	1	0	14 10
Nagyvárad	68.6	5.7	E	1	0	4 12
Kolozsvár	66.9	3.6			0	1 6
Nagyszombat	64.5	4.4	SE	4	4	8 2
Szatmár		5.2	N	2	4	2 11
Eger		6.8	SSE	2	4	5 5
Arvaváralja		2.4	N	1	0	0 8
Selmeczbánya		3.0	NW	1	1	6 4
Komárom		2.2	NE	2	4	6 7
Magyar-Óvár		1.8	E	2	4	1 5
Sopron		0.8	S	2	4	6 4
Eszék		1.4	S	1	0	8 4
Cirkvenca		7.4	E	1	4	12 4
Debrecen		5.3	E	1	4	5 10
Kecskemét		3.6			4	7 6
Órteny		5.2			3	4 7
Arad		5.9	NE	2	0	12 11
Zombolya		3.4	NW	3	0	8 0
Versecz		4.3	NW	1	0	1 0
Orsova		6.5	NE	1	0	24 7

„EGYETERTÉS”
politikai naplap.
Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

KÉT NYAKÉK.

— REGÉNY —

Írta: G. W. APPLETON.

— Miért? Hova megyünk? Mi történt?
— Mi történt? Szép kérdés! Mindennek vége van, ha már eladtad a gyémántokat. Megtetted?
Hubert borzasztóan csodálkozott ezen a kérdésem.
— Honnan az ördögbe tudtad ezt? — szólt végül.
— Tehát megtetted? A rossz szellemed utóbbi időben nagyon a pártfogásába vett és működik helyetted. Miért tetted?
— Te rejtélyekben beszélsz. Hiszen jogom volt hozzá, az enyém volt!
— Azok után is, ami történt?
— Hát mi történt?
— Nos, a lopást gondolom.
— Miféle lopásról beszélsz?
— Uram Isten! Hát aludtál?! Nem hallottál a nagy ékszerlopásról?
— Hallottam az újságújsákat kiáltani.
— Szent atyám! Hát nem tudod, hogy tegnap este ellopták lady Selhurst összes ékszereit?
Hubertnek összevazogott a foga.
— Csak nem mondd ezt komolyan?
— Ez olyan igaz, mint a szentírás és most már meg is fogod érteni, miért hajszoltalak téged tegnap este óta?
— Még kevésbé, mint valaha.
— Te ostoba tökkfalkó! Hiszen a lopás idejében ott voltál a háznál. Az udvarmester megfogott, mikor ki akartál szólni, s te

azt mondtad neki, hogy Berrynek hívnak. Igaz ez?
— Igen, ez igaz.
— És ma gyémántokat adtál el?
— Ezt sem tagadhatom.
— Alig haladtak át a hidon, mikor a York-Road sarkán egy újságújsa kiáltotta:
— Nagy ékszerlopás. Fontos nyomok!
— Hallod? — kérdezte Harry. Fontos nyomot már felfedeztek! Most már talán értesz, miért viszik gőzerővel el a Westendből?
— Halvány sejtelmem sincs.
— Nos, vigyem el engem, — de Darrel neked igazán még egyszer iskolába kellene járnod! Ember, hiszen legkésőbb két óra múlva holtbizonyos, hogy letartóztatnak, ha meg nem szököl!
Hubert először sápadt lett, aztán elvörösödött.
— Azt hiszed talán, én azért mentem oda, hogy gyémántokat lopjak?
— Azt hiszed, én azt gondolom, hogy almát mentél lopni? Majd máskor kérdezősködj efelől. Nagyon jól tudjuk, hogy miért mentél oda, de mivel az udvarmester a legpontosabb leírásokat adta, Selhurst is tudja, miért jártál ott és biztos lehets benne, hogy mögötted lesz, mint a sátán. El kell menned, el kell tűnnöd.
Hubert elnevette magát.
— Igazán ostoba feltevés, — szólt még mindig nevetve. A magam gyémántjait adtam el. Miért mennék el? Ártatlan ember nem szalad el! Micsoda örültség?!
Mindenesetre lady Selhurst komoly kívánsága.
— Az ő kívánsága? Hát ő küldött téged?
— Igen ő küldött. Amint már említettem, elmúlt éjjel egy mozdonyon jöttem, csak hogy átadjam az ő üzenetét. Azóta folyton

hajszollak. Csak néhány napra távozz, amíg az ügy felderül. Van egy feltevésem. Most jut eszembe: mikor a télikertben voltál, hallottál lépteket?
— Igen, egészen jól hallottam.
— És üvegcsörömpölést?
— Igen, igen.
— Nos, van egy ember ott a háznál, akinek az ujjja meg van vágva. Ez a vágás üvegtől származik. Értesz?
— Miért nem tartóztatják azt le erre a gyanura?
— Biztosan megteszik, ha rajtacsipik, hogy gyémántokat akar eladni. Darrel — Kitty végett, ő érette el kell menned néhány napra.
— Kedves Harrym, nem lehet, — felelte Hubert. Szombaton temetem az anyámat, Szegény, öreg barátom! Majd elfeledtem, hogy még ez a gondod is van. Tereád minden baj egyszerre zúdult. Talán éppen ezért jó volna, hogy ha egy-két napra eltávoznál, ha nem is messze, mondjuk Brighthombba, — hiszen harminczhat óra alatt annyi minden történhetik. Arról van szó, hogy minden feltűnést és a botrányt elkerüljünk. Kell, hogy gondoljál arra, hogy ebből milyen botrány lenne, hallod? — Kellemetlen lenne. Selhurst minden lehető el fog követni, hogy neked ártson ebben biztos lehetsz! Fogadj szót és ezáltal mindnyájunk akaratát teljesíted. Ott-hon tenálad mindent el fogok rendezni. Hiszen miért nem mehetne el, egy ártatlan ember Brighthombba néhány napra, hogy kipihenje magát. Szombatra vissza jöhetsz. Ha ma estére letartóztatnak és Berkshirebe visznek, úgy a temetésen még kevésbé jelenhetnél meg.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szombat, 1909. december 12-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Kisrteretek.
Dráma + felvonásban. Irtá: Ibsen
Henrick.

Ésemélyek:
Jászai Mari
Oswald Pethes
Mandars Gál
Eynstrand Gabányi
Regina Paulay E.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

A kuruzsló.
Színmű 3 felvonásban. Irtá:
Füldes Imre

Ésemélyek:
Ózv. Horváthné
Ima Leánya
Tordai Dező
Csáthyne
Schilling
Rostay dr.
Fejér dr.
Zsamoly
Dóra
Vida Józsa
Vödör-Kajetán
Aláline
Kovácsné
Veréb
Verebné
Egy hölgy
Lászlószemes ur
Terka. csejéd
A gróf
Középkorn ur

Kezdeté 1/2 8 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Dömötör Ilona eső sánpadi tel-
léto.

Sába királynője.

Dalmú + folv. Zeuzot szer-
zette: Goldmark K. Szöv. Irtá:
Mosenthal J. Ford.: Dóczi L.

Ésemélyek:

Salamon Szemere
Baal Hanán Minályi
Assad Arányi
Főpap Erdős
Sulamith Krammer T.
Sába királynője Dömötör I.
Astaroth Berta

Kezdeté 7 órakor.

APOLLO-PROJEKTOGRÁF

Telefon 68-39.

Hétköznap kon minden előadás-
ban közreműködik

KUN ÁRPÁD

az európai és amerikai sikerek-
ben gazdag ha gyesenykörut-
járól hazatért 15 éves hegedű-
művész Azonkívül az elsőrangú
heti műsor: **Utazás a Mont-
Blancra. — Megzavar: idill.**
— **Fausztas az Alpesekek-
ben. BIANCA CAPELLO.**
stb. stb.

Az első előadás hétköznapokon
d. u. 6 órakor, vasár- és ünne-
pnapokon d. u. 8 órakor kezdődik

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve
Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső
FŐGORVOSI INTEZETE
áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**
Fájós fogak meggyógyítása
Tartós fogtömések.
Foghasások (altatásban is.)
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
Videkiek főnap alatt megkapják műfogalikat

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz.

Waldmann Imre igazg.

Cléo De Mérode

továbbá:

Chewalier ERNEST THORN

utólérhetetlen illuzió mutatványival.
The 8 Washington Girls amerikai együttes.
The Miles Stavordal s ausztraliai hang-
szerművészek. valamint 14 attrakció.

Az előadások kezdete 8 órakor.
Jegyelővetel: árfelemelés nélkül a Fővárosi
Orfeum nappali pénztárnál 10-1 és 3-6 óráig.
A télikerthben reggeli 5 óráig **VÖRÖS**
ELEK cigányzenekara hangversenyez

Alkalmos karácsonyi és újévi ajándékok.

Ridikül, pénz-, szivar-, ci-
garetta- és névjegyárca.
necessair, lromappa és
mindenféle finom bör-
dizsműárak és utazási
cikkek.
Képes árjegyzék ingyen
és bérmentve.

HELLER MÓR UTÓDA

Főüzlet:

Budapest, Károly-körut 3.

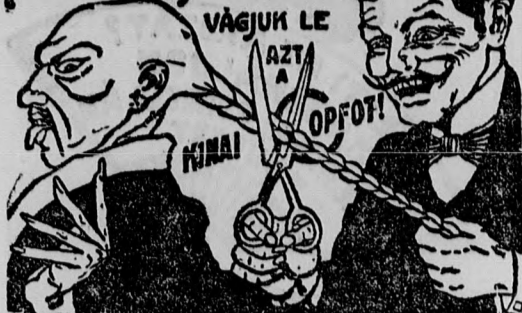
Belvárosi fiók:

Lipótvárosi fiók:

Muzeum-körut 1. sz.

Deák Ferencz-utca 16.

IRÓGÉPTULAJDONOSOK!

mely ama téves fogalomból áll, hogy kellé-
keket ott vásároljunk, hol az írógépet vettük!

Az írógép és ennek kellékei
teljesen különálló dolgok!

WOLLÁK és TÁRSA

speciális írógépkellék-üzlet
Budapest, V., Alkotmány-utca 19.
Telefon 24-98. Kérjen árjegyzéket.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 68. sz. Telefon 54-22.

Kezdeté 1/2 9 órakor. Ma és mindennap
9 órakor **Éjféltől — Hajnalig.** 9 órakor

Bohózat 1 felv. Irták: Glinger és Taussig, ford. és rendezte:
Steinhardt.

Ujdonság 11 órakor: A szerelmes kappan Ujdonság
12 órakor!

Továbbá: Steinhardt mint repülő esendőr és 4 Musical
Lunds — The two Rewell's — The 2 Willard's.
Jegyek: 10-1-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 68. és ózv.
Kontiné dohányküllönlegességi Áruházában Andrássy-ut 29 —
Esti pénztárnyitás 7 órakor. Ünne- és vasárnap délután fél
4 órakor mérsékelt helyáru előadás. Izletes francia konyha!
Előadás után a télikerthben tánc- és cabaret. Belépő-díj nincs!

Karácsonyi bevásár-
lás előtt tekintsük meg

Kertész Tódor ::

az elkülönített osztályokban
kiállított új gyermekjáték-
társasjáték- és sportjáték-
különlegességeket, téli sport-
cikkeket, korcsolya, ski,
ródlí, praktikus háztartási
és gazdasági ajándéktár-
gyakat, új irányú bronz-
gyakat, új irányú bronz-
és bóráru-ajándéktárgya-
kat. Ezerféle új karácsony-
fa-disz. Magyar gyermek-
játékok. Slójd- és Fröbel-
munkák. Magyar házi-ipar.

Képes árjegyzéket ingyen
és bérmentve küld:
KERTÉSZ TÓDOR
Budapest, IV., Kristóf-tér.
:: Karácsonyi kiállítás. ::

Butor

készpénzért és részle re

3 szoba teljes berendezés 300 frtért,

mely áll: 1 háló, ebédlő- és szalonból. 100 szoba
állandóan készen raktaron a leggyorsabb kivitel-
től a legfinomabbig — Képes árjegyzék ingyen.
Album 50 fillér bolygóban.

Nagy Imre lakberendezési

vállalata
Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok).

Tokaji Bortermelők Társasága R.-T. Tokaj

ajánlja zamatos, tisztán kezelt
szamorodni és aszu-borait, melyek
állami felügyelet alatt állanak.

Ünnepi ajándékoknak alkalmas vasúti és postacsoportok:
2 db 0-7 l. 1904. évi kiváló szamorodni bor 10 K
2 db 0-5 l. 1904. évi 2 putt. édes aszu bor 13.10
2 db 0-7 l. 1901. évi zamatos szamorodni bor kor.
2 db 0-5 l. 1901. évi 4 putt. kövér aszu-bor 18.50
2 db 0-7 l. 1900. évi nehéz szamorodni bor kor.
2 db 0-5 l. 1889. évi 4 putt. nehéz aszu-bor kor.
20 db 0-7 l. 1904. évi 4 putt. kiváló szamorodni bor 33 K
12 db 0-5 l. 1904. évi 2 putt. édes aszu-bor 37.20 K
20 db (10 pal. 0-7 l. 1904. kiv. szamorodni bor) 47.50
és pedig (10 pal. 0-7 l. 1904. 2 putt. édes aszu-bor) kor.
60 literes hordó 1908. évi tokaji aszaltai bor 54 K
60 literes hordó 1907. évi tokaji pecsenyő-bor 66 K
60 literes hordó 1904. évi tokaji szamorodni bor 81 K
30 literes hordó 1904. évi 2 putt. édes aszu-bor 120 K
30 literes hordó 1904. évi 4 putt. nehéz aszu-bor 150 K

Csomagolásért, ládaért, hordóért, semmit sem számítunk.
A megrendelő vasúti állomásig bérmentve küldünk minden
rendelést. — Árjegyzekkel készséggel szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek

Tanulságos, oktató játékujdonságok:

épitő-, faragó-, szerelő-,
foglalkoztató- és szob-
rász-játékok. Földrajzi,
utazó-, gondolatfej-
lesztő tábla-játékok.
Fröbel- és Slójd-mun-
kák. Fizikai kísérleti
szekrények. Mozdonyok,
gőz- és villanygépek stb.

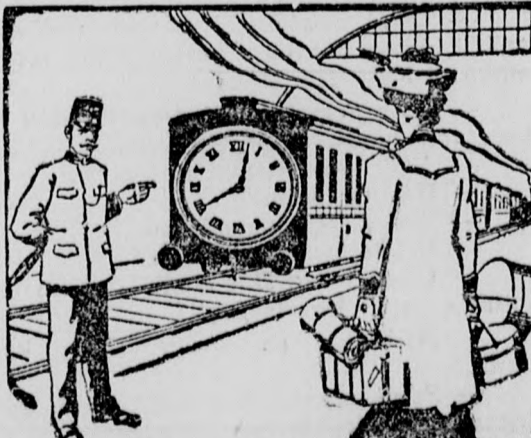
Nagy karácsonyi kiállítása

Kertész Tódor BUDAPEST,
IV., Kristóf-tér.
Sport- és játékárjegyzék ingyen.

12 drb. gyönyörűen csillogó
karácsonyfadisz
30
:: fillér ::
12 drb csillagszóró csoda-gyertya 20 fill. 12 drb gyönyörű
csillag, vegytive, 60 fill. 12 drb repülőgép, léghajó, hó-
lapda, hőemberke, vegyes hangszerek, trombita, harang,
csengő vagy különféle gyümölcsök és állatok vegytive,
50, 70 fillér, 1 és 2 kor. 100 drb gyöngy, színes 50, 70
fillér, 1 és 2 kor. 12 drb gyertyatartó rugóval 20 fillér.
25 drb karácsonyfa-gyertya, színes, 20 fill. Angyalok
és lepkek repülő szárnyakkal drbja 16, 30 és 50 fillér.
Karácsonyfa-harangocskák, gyönyörű angyalkákkal, nik-
kelből, darabja 50 fillér és 1 korona. Boa-üzüst, két
méter hosszú, darabja 20, 30 és 50 fillér.

DUKESZ MIKSA
karácsonyfa-disz nagybani raktára. Budapest, Óutca 8.
(Az udvarban). 28151

Lekéssett!

most nincs jó óraja, pedig megbízható, pontos járású órá!

POLGÁR KÁLMÁN

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám
részletfizetésre is vásárolhat órá-
javítások és vidéki megrendelésekre különbe fizetlem!
Mely képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldünk

Szomb
S
VA
A
Színmű
Pierre Bert
Adrien Ser
Renée Ser
Camille de
Canuchet
Armand Vi
Raymond
Szobalány
Szolga
Kezde
Fővárosi
F. színlát
A fi
Reinhardt
Wolyanovsz
Nepomuk h
Bozena
Welkenhat
Miki báró
Franci gróf
Fépbur
Lajos kama
Kezdet
URAN
Délután 8
Tudom
A bün
Kezdet
Este 8
Az orsz. n
Akadé
Kezdet
FO
Téli h
Telef
Igazgató
1/10 óra
„R
Bohózat 1
11 órak
„Se
Képek egy
Jegyek k
tárnál, d.
Andrássy-
ut 1. 12 ó
ban a v
B
Tereze
rendk
Vas
T
A legkén
ostósabb
mútor!
a legjobb
előadó mű
Pagod tá
kesnő. A
francoise.
Fery sou
mal élebr
Fe
1909. dec
12 | V

SZINHÁZAK.

Szombat, 1909. december 12-én.

VARSZINHÁZ.

A találkozás.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Pierre Berton. Fordította Várady Antal.

Személyek:

Adrien Serval Otry
Renée Serval Lenkey M.
Camille de Lancay P. Markus
Canuchet Mihályi
Armand Vivien Nádai
Raymond Kürthy
Szobaleány Kálmán M.
Szoiga Nárcis

Kezdeté 1/8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

F. színház Szörényi vendégfellépésével.

A fürdő szépe.

Reinhardt operette 3 felvonásban.

Személyek:

Wolyanovszky Csapo
Nepomuk hercege Ferenczy
Bozsa F. Sziklai Sz.
Wolkenthat Fekete
Niki báró Piliásky
Pranci gróf Szerdahelyi
Fépbúr Dóri
Lajos kamarás Bihari B.

Kezdeté 1/8 óraker.

URANIA SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak. Tudományos felolvasás.

A bűnös asszony.

Kezdeté 1/2 óraker.

Este rendez helyárakkal. Az orsz. m. kir. színművészeti Akadémia előadása.

Kezdeté 1/8 óraker.

VIGSZINHÁZ.

Taifun.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Lengyel Menyhért.

Személyek:

Tokerano Hegedűs
Joskava Vendrey
Bíromari Szerényi
Dr. Ormay Kárpát
Yotomo Tihanyi
Kitamaru Harányi
Yamosi Sarkadi
Murjake Győző
Hona G.-Kertész E.
Hempel Teri Gazi M.
Brack Tapolczai
Lindler Góth
Törvényészi elnök Fenyvesi
Ugász Bihari
Védő Balassa
Tulmács Kazalicsky
Esküdt Tanay
Tereimör Kaszay

Kezdeté 1/8 óraker.

KIRALY SZINHÁZ.

Rébusz báró.

Operett 3 felvonásban. Irta: Hercegy Ferenc. Zenéjét szer. zette Huszka Jenő.

Személyek:

Rébusz báró Sziklay
Slopp Katicza Petráss S.
Miss Styrling Orlei F.
Diane de Potero Szegedi E.
Esküdt, úgynök Boross
Péterfi Pál mérnök Raskó
Castel-Famine Szirmai
Tornado mester Kovács
A fejedelelem Németh
A fejedelemszony Erdei B.
Lolo Saári R.
Nini Gergely I.
Szárnysegéd Ligeti
Udvarmester Sáfány

Kezdeté 1/8 óraker.

MOSKOVITS ANATOMIAI CIPOGYAR R.T. NAGYVÁRAD FIOKGYARTELEP-BUDAPEST, RAKOCZY-UT 6

NAGY ENDRE CABARETJA MODERN SZINPAD

Telefon 93-16 Andrassy-ut 69.

Minden este: **Csokonai-cabaret.** Lavotha zenéjére előadják: Medgyasszay Vilma, Ferenczy, Papp János. Színterítő: Márk Lajos. Kabaret a külföldről. — Kossuth párt helyiségek keres (politikai színter). A maitresse: (bohózat), Tudok valami izót. (Előadja: Pálly Rózsi.) Uj magánzámok! Fellépnek: Nagy Endre, Medgyasszay, Ferenczy, Németh Juliska, Sajo, Pálly Rózsi, Huszár, Bárony, Garas, Boldizsár, Papp J. Kezdeté: 8 1/2 óraker.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31 TELEFON 110-22

Minden este 8 óraker
a szenzációs sikerű műsor.

Ujdonság	
Mérgezési eset Párisi jelenet	A trabukói hercegy
A keztyűsbolt	Zsur a legénylakásban
Les Lebruns	Gyárfas Dezső mint Messenger Boy

Azonkívül: Solti Hermin, Varjas Antal, Les Vallières, Az élő szobrok, Erika-Quintett és 16 elsőrendű attrakció.
A téli kert felkötésében ROYAL-KABARET. Ének és táncelőadás. Keringő-verseny. — Czigányzene reggeli 5 óráig. Rendez helyárak. Elővételi díj (este 6 óráig) páholyoknál 5 kor., minden egyéb jegynél 1 korona.

Minden szülőnek

örömet okoz,
azért a legrészesebb és legelőcsöbbs

karácsonyi ajándék
egy művésziesen kidolgozott
gyermek-portrait

MAI ÉS TÁRSA

cs. és kir. udv. fényképezészek műterméből
BUDAPEST, VI., Nagymező-u. 20.
(a Fővárosi Országház szemben.)

Állandó fényképhiállítás
Andrassy-ut 35. szám
a kapu-foyerban.

TÁRSASJÁTÉK
gyűjtemény,
sakk, dáma,
malom, puff,
vár, dominó,
halma, farkas-
bárány, sala
attakójátékokkal
10 féle társasjáték és
könyv esinos
dobozban 18 K.
Társas oktató
és sportjáté-
kok óriási vá-
lasztékban. —
Kertész Tódor Kristóf-tér. Társasjáték-
könyv legújabb kiadás 50 fillér. Képes
árjegyzék ingyen.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révay-utca 18. szám.
Telefon: 11-22. Telefon: 14-22.
Igazgató: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
Az előadás kezdete 1/2 óraker.

1/10 óraker! MA! Ujdonság!

„Röntgen fotografiák“
Bohózat Irta: Uhu. Rendező: Rott Sándor.
11 óraker.

„Seitensprünge“.
Képek egy vizsgyóvintézetből, Irta: Hirschfeld Lajos.
Rendező: Trebitsch A.
Jegyek kaphatók a Folies Caprice Révay-utca naplaji pénztárnál, d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. „Lyra“ jegyirodájában, Andrassy-ut 15, valamint Sopronyi nagyszínházban Rákóczi ut 1. 12 óra után az 1-5 emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének- és tánc számok fellépése.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

Terezy-körút 26. Telefon 52-38.

Ma és a következő napokon a
rendkívül mulatságos decemberi műsor
Vasárnap december 12-én
délutáni előadás
1 és 2 koronás helyárakkal

Tátra Mulató

VII. ker., Király-u. 77.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő legszenzációsabb ??? Taciano ??? !!! EIGRAD műsor! JAQUES!!!
A legjobb német humorista !! Cleo de Osterode!! A német előadó művészet nagymestere. !! B. Noche Ideal!! Indiai Pagod táncosnő 3 néger boys-sal Roi y Berte bravur énekesnő. Ada Purette dán soubrette. Hedy Silvano etoillo française. Mark Ein Pechvogel. Kérdeti hozatalkató. Fery soubrette.
Műsőtől. Irta: Schmidt Bertalan. Kezdeté 8 óraker. Pénztárnyitás 5 óraker. Telefon: 15-10.

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom

butorok, szőnyegek, csillárok

perzsa.

a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház
VI., Lázár-utca 3.
(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)
Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatos.

ÖNBÉREK

egy óeska zongorát vagy pianót és
KIDOB
havonta 12 vagy 18 korona kölcsöndíjjal, végre pénzét kárida, zongorája nincsen.

HA FIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányu, legmodernebb érzékszervekkel szerelt zongorát vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezést, nem lekötelezette bankszövetkezeteink és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szolli, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA“ részvény-társaság

(Igazgató: Steenberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telepés.
Eufon tölcsernélküli legököltesebb grammofon- és művezelemeszek felarustása.
Budapest, VI., Terezy-körút 1/a.
(Király-utca sarok, az Országház Zeneakadémia közelében.)
Telefon 4-31.
Zongorák beosorolása, javítása, hangolása legkülönbesebb. Fent rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

== Surányi ==
szalonczukorka
és karácsonyfa-diszcukorka
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
utánvétel mellett bérmentve.
Finom friss teasütemény is kapható.
Surányi czukorkagyár
Nagy-Surány Nyitra megye.

készpénzért, vagy részletfizetésre legelőcsöbbs

Butor

ENHRENTREU és FUCHS
testvérek
Budapest, VI., Terezy-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

FOGAK

és fogsorokat szajpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít

Külföldre. **Guttermuth János** Külföldre.
műfog specialista
Budapest, VII., Baross-tér 20. I. em. Jobbra 3.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert kettőn vagyunk e házban. — Érkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.
Telefon 159-63.

Heti műsor:

1909. december hó.	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Varszinház	Vigszinház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Fővárosi Városligeti Színház	Hangversenyek
12	délután: Vasárnap este: Rosenkrantz és Guldenstern Szentiványi álom	Jancsi és Juliska Aida	—	Buridán számára Lilium	Faust A kuruzsló	Jánoska Rébusz báró	—	Erzséleány Orpheus a pokolban	Zenepalota Szimfonikusok (Kun L.) Vigadó Leonyei Ernő

Gummi óvszerek

valódi francia különlegességek

- 12 drb. finom minőség kisebb --- 2.- K.
- 12 nagyobb --- 2.40 "
- "Reverrip" egész finom nyulekony 12 drb 5.- "
- "Rekor" legfinomabb 12 drb. --- 6.- "
- "Aida" a jelenkor legfinomabb és legbiztosabb óvszere --- 6 drb. 5.- K. 12 drb. 9.- "
- Mintagyűtemény 12 drb. különféle --- 5.- "
- Amorika Capet (magfogó) rövid 12 drb. 4 és 5.- "
- Halkólyag (nem ragasztott) 12 drb. 6 és 8.- "
- Suspensor (heretartó) --- 60, --- 80, 1.- 1.50 "

Szétküldés a legnagyobb titoktartás mellett.
BIENENSTOK LIPÓT és FIA
 Budapest, Károly-körút 28-30 sz.

Most jelent meg! Legújabb!

== KENEDI GÉZA ==

AZ ÉLET KÖNYVE

A tartalomból:

Világ: Filozófia. Szocializmus. Hit és tudás. Szabadakarat. Életszabályok, stb. **Jellem:** Férfiasság. Jellemhibák. Okosság. Becsület stb. **Asszony:** Szépség. Hiúság. Szeretelenség. Női becsület. Feminizmus. Felvilágosítás stb. **Szerelm:** Egymáshozvalóság. Féltékenység. Gyarulás stb. **Házasság:** Családi boldogság. Menjen férjhez! A házi barát. Összeveszések. Elhidegülések. Válás stb. **Élet:** Eletigazságok. Szellemesség. Protekció. Pletyka stb. **Vigasztalások:** Idegesség. Kétségbeesés. Halál stb. **Forgácsok.**

A kétszázhatvan oldalra terjedő kötet ára füzve
4 kor.

A kétszázhatvan oldalra terjedő kötet ára füzve
4 kor.

Megrendelhető a kiadótársulatnál (Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. VII., Rákóczi-út 54.), valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Hirdetések felvetetnek e lap kiadóhivatalában.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
 A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
 ÉRSZERESZ-ÉS MŰVEK IS-
 tületében szerezhetők be
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN & BÉRMENTVE

Aki már december 27-én

1 Millió 100 ezer
 koronát nyerni akar, az rendeljen már most

1 drb konvertált Jelzalog-sorsjegyet.

Évente 6 huzás.

Kapható 36 havi részletfizetésre.
 Havi részlet csak 5 K 30 fill.

Már az első részlet befizetése ellenében megküldöm a sorsjegy sorozatával és számmával ellátott törvényes részletlét, melynek birtokában a vevő már a legközelebbi huzásban egyedüli játékkal részt vesz.

Fleissig Sándor
 bank- és váltóüzlete
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

958. sorozat **Bon 028. szám**
Polgár Sándor
 m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kőszerezés
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százalékos árkedvezményt adni az ered.
F. Bergerand fils,
 párisi különlegességek
 (óvszerek) gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zárt leveleiben küldetk.
 Elvágatott az "Egyetértés"-ből. 25705

Brünn - Königsfeldi Gépgyár
 motor-osztálya
 Budapest, V., Váci-út 14.
 Legújabb szerkezetű
 Benzin-motorok és lokomobilok,
 szivógáz-motorok, famegmunkáló-gépek.
 Javított rendszerű német és svéd
 nyersolaj-motorok és lokomobilok
 két- és négyüteműek
 Vidéki képviselők kerestetnek.

KÉZIMUNKA

IGOBELINEK!
 himzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket. Telefon 109 06.

BERCZI D. SANDOR
 Budapest, VI., Dessoffy-utca 5. sz. saját áruházában

Intézeti kelengyék részére
 himzett és szövött monogramok, betűk és számok rendkívüli nagy választékban.

Most jelent meg! Most jelent meg!

ALMANACH

az 1910. évre.
 Szerkeszti Mikszáth Kálmán.

Tartalma:

Előszó: Mikszáth Kálmántól. — Szeretem az igazságot. Irta: Gárdonyi Géza. — A gyógyító halál. Irta: Biró Lajos. — Holdkelte előtt. Irta: Bársony István. — Nadine testőrei. Irta: Lőrinczy György. — Hosszu élet. Irta: Ambrus Zoltán. — Egy lord. Irta: Szini Gyula. — Fennena. Irta: Scossa Dező. — A szögletben. Irta: Lovik Károly. — Az a bolond Zathureczky. Irta: Krudy Gyula. — A kottlós. Irta: Móríz Zsigmond. — Az ezüst forint. Irta: Pekár Gyula. — Argyle vége. Irta: Farkas Pál. — A mester. Irta: Herczeg Ferencz. János mester és a felesége. Irta: Szomaházy István. — Melyik volt a bolond. Irta: Sas Ede. — A játszópajtás. Irta: Mikszáth Kálmán. — Utolsó az előző irjáról. Irta: Bródy Sándor.

Ára: disz-kötésben 2 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál Singer és Wolfner könyvkereskedésében, Budapeston. VI., Andrassy-ut 10. szám.

A NAGY MOSÁS
 nem réme többé a háziasszonynak, ha a
NEPTUN

gőzmosógépet használja. A Neptun gőzmosógép a ruhát kíméletesen mossa és fertőtleníti. A Neptun mosógép akár külön kályhával, akár a tüzhelylél összekötve használható. A Neptun mosógép használata által az idő, pénz és munka háromnegyed része megtakarítható.

Árjegyzéket szívesen küld

Schottola Ernő

== BUDAPEST, ==
 VÁCI-KÖRÚT 53. SZ.

Zenetanításra rendkívül alkalmasak
ZOLTAI MÁTYÁS
 zongora- és hegedű-iskolái

ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI ZONGORA-ISKOLA I. RÉSZ Ára 6 korona.	ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI HEGEDŰ-ISKOLA I. RÉSZ Ára 3 korona.
--	---

Mindkettőt kiadta a Franklin-Társulat.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
 Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
 és minden könyvkereskedésben.

Acetylen-Lámpák.

Éjjeli szántásoknál gézekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak. Automobil, kézi, kocsi, kocsi-rúd, pózna, asztali, udvari, kerti, istálló,

Acetylen-Lámpák.

Bárdi József R.-t.

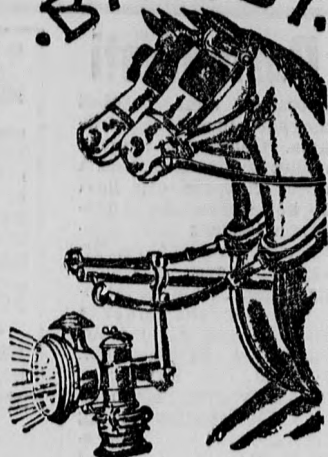
Budapest,

VI., Liszt Ferencz-tér 15.

a Palermó kávéház mellett,

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 16-28. Telefon 16-28.

BÁRDI.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED NAGYARUHAZA

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 30.

HAZAI
GYÁRTMÁNY!

RÉZBUTORZAT

1055¹/₂ SZ.

Elsőrendű hazai gyártmány kiváló minőségű anyagból, vernirozva, úgy, hogy fenyvezést nem igényel s elegendő, ha száraz, puha ruhával naponta áttörlik.

Ágyak, éjjeli szekrények, mosdóasztalok és gyermekágyak jutányos árak mellett

csekély havi részletfizetés

ellenében szállítanak.

:: Részletes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve ::

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon

ALAPITTATOTT 1825.

ALAPITTATOTT 1825

Magyarországi fiók:

Bpest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)

Evi bevétel 36,638,000 korona

Kiutalt nyereséményrészek 170,000,000 "

Vagyon 297,600,000 "

Baláletek folytán kifizetve 648,560,000 "

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények. — Kötvények érvényben tartása díjzetések elmulasztásánál. — Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtablázatok kívánatra küldetnek.

A LEGUJABB AJÁNDÉKKÖNYVEK

Az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-társ. a következő **ujdonságokkal** lép a karácsonyi könyv-vásárló közönség elé.

Kívánatra ingyen küldjük összes kiadványaink kimerítő jegyzékét.

A Művészet Könyve A képzőművészetek és a zene történeti és technikai fejlődése. Irták Lyka Károly és Kacsóh Pongrácz. 551 szöveggel és 11 műmelléklettel. Ára diszkötésben 24 K
Két kötetbe kötve 30 K

MADÁCH IMRE Nagyalakú diszmu.
Az Ember Tragédiája Zichy Mihály husz művészi kivitelű heliogravurképpel. A kötési táblán Vágó Dezső szobrászművész remek bronz plakettjével. Rendkívül díszes új kiadás. Ára díszes egész bőrkötésben 84 K

MADÁCH IMRE II. kiadás.
Az Ember Tragédiája Alexander Bernát jegyzetével és magyarázataival. Ára díszes kötésben 4 K 30 fillér.

KENEDI GÉZA Legujabb.
Az élet könyve A tartalomról: Világ, Jellem, Asszony, Szerelem, Házaság, Élet, Vigasztalások. Forgácsok. Ára füzve 4 K

CSUDÁKY BERTALAN Legujabb.
Mult és jelen Kulturtörténeti olvasmányok. Ára füzve 3 K
Kötve 4 K

FORGÁCS LEÓ Sajtó alatt.
A sakkjáték gyöngyei Mesterjátszmák és a legszébb sakkpartik gyűjteménye. Ára füzve 2 K

RADÓ VILMOS Második kiadás.
A Magyar Robinzon Ujváry Miklós története. Ára kötve 4 K

Legujabb.
A Magyar Család Aranykönyve II. kötet. A családi nevelés és a családi élet külső vonatkozásai. Irták: Gömbösné Galamb Margit, Dr. Hancsokné Wolkenberg Ilona, Bédy Schwimmer Rózsa, Mosdóssy Imre, K. Nagy Sándor, Szabóné Nogáll Janka és Dr. Bexheft Armin. Számos szöveggel és két melléklettel. A magyar család aranykönyve I. és II. kötet megjelent. A harmadik kötet sajtó alatt van. Mindhárom kötet ára díszes vászonkötésben 64 K, bőrkötésben 84 K

BENEDEK ELEK
Magyar Mese- és Mondavilág E mű harmadik kiadása tíz kötetre osztva is kapható. A tizből négy kötet már megjelent. Egy-egy ily kötet ára díszes kötésben 3 K 60 f

SERÉNYI GUSZTÁV és VISNYA ALADÁR
A levegő meghódítása Számos képpel. Ára füzve 2 K
Kötve 3 K

Papp Dezső dr. Legujabb.
Délutáni csevegések K. Kraepelin »Naturstudien«-jei után az ifjuság számára. Ára füzve 2.60 K Kötve 3.— K

ALTAI MARGIT Legujabb.
Gyermekszínház Házi előadásra alkalmas gyermekszínházdarabok. Ára diszkötésben 3 K

VÁMBÉRY ÁRMIN Negyedik kiadás.
Utazásai Ázsiában az ifjuság számára átdolgozta Radó Vilmos. Ára kötve 4 K

KELEMEN BÉLA Sajtó alatt.
Idegen szavak és nevek Kiegészítve az idegen nyelvi rövidítések jegyzékével. Ára kötve 4 K

Kívánatra ingyen küldjük összes kiadványaink kimerítő jegyzékét.

Mindezek a KARÁCSONYI és UJÉVI AJÁNDÉKOKNAK kiválóan alkalmas könyvek úgy a kiadótársulatnál (ATHENAEUM Irod. és nyomd. r.-t. Rákóczi-ut 54), valamint minden hazai könyvkereskedésben megrendelhetők.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszelvények
Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszelvényraktárban, Budapest, V., Balvány-utca 6-C. 88

Pergett
csemegemöz 5 kilós postabombonban 6 kor. 50 fillér. Nemes István méhésznél, Jász-szentandráson. 5845

Káposztát,
kemény, nagyfejtűket métermázsánként 10 korona; házilag főzött b razzlekvárnak, különleges birsalmá sajtjának kilóját K 2.40, mézedező szilvalekvárnak K 1.20, téli almát mázsánként 36 kor., postakosaránként K 2.60 szállít Szabó Csongrádról.

Zöldbab,
ezetbe savanyított paprika, egész és vagdalt ugorka, savanyított káposzta hasábbal postakosaránként 2 és 3 korona, papírheju nagy dió K 3.60. Gyümölcskivitel Csongrad.

Fajborokat
lefejtve, kölesbördőben hektoliterenként 36 koronáért, kisüston főzött hamisítatlan barack-konyak 5 kilós demyonnal 16 kor. Gyümölcskivitel Csongrad.

Csemegeszőlő
(Chasselas) postakosaránként K. 3.40. Pirosbélű Jaffa-narancs, citrom, tiri maroni, datolya, füge, meggyoró, mazsola, birsalmáját vegyesen postakosaránként K. 2.60. Szabó Csongrádról. 28149

Rizike gomba
gomba, hus, főzelék, gyümölcs-konzervék, gyümölcslevek, szörpök, szépségségi csemegékről kérjen árjegyzéket. Felkai konzervgyár, Barla József Felka, Szepesm. 28006

Csemegeszőlőt
legnemesebb téli fajokban muskotálylival 5 kilót 4 koronáért, remekszép finom almát vagy körtét 3 koronáért, vékonyheju diót vagy óriás birset 2 1/2 koronáért, óriás gesztenyét vagy lódnus citromot 2 koronáért szállít Müller I. gyümölcskivitele Kiskunfelely. 28090

Réz és vasbutor
a legjobb gyári árban, rézagy 30 fill. Gyermekeg 10 fill. Angol vasagy acél scíronnyal 20 fill. Összesukható vasagy 3 matraczsal 8.25-lejjobb minőségben kapható Weisz J. Bpest. Andrassy-ut 77., (bejárat a Rózsa-utca) Árjegyzék ingyen. 27980

Gyümölcseladás.
szállított finom fajú almát 500 drb. piros alma K 10.—
1000 „ „ alma K 18.—
500 „ róza alma K 17.—
500 „ gyöngy K 17.—
500 „ masánszky alma K 16.—
500 „ boralma K 19.—
500 „ Ranet alma K 20.—
500 „ arany Ranet K 22.—
50 klg. finom alma K 16.—
100 „ „ K 31.—
50 „ Ranet alma K 20.—
100 „ „ K 39.—
100 „ körte K 7.—
100 „ császárkörte K 8.50
100 „ vajkörte K 10.—
Csemegés ingyen. Utánvét. Friedlman Minály Győr

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fill. lért.

Pótvizsgálatra,
javítóra, póterettségre, bármilyen vizsgálatra előkészít: „Szűnidei Tanfolyam“ Garay-u. 5. II. 12/a.

Amerikai porcellán
pouder. Az eredeti doboz tetején „Yes“ szócska áll Kapható: Magyarországon mindenütt. Budapest, Kecskeméti-utca 8. szám. Rakóczi-ut 9. szám.

Rekord hangversenyemezek legjobbak a világon!

25 cm. mindkét oldalán bejatszva db K 8.—, 12 db vásárlásnál K 2.80.—
Grammofonok K 25.—, 35.—, 50.—, 80.—
Fonográfok Lyra K 7.—, Fonográf K 1.30.— csak az utánvétellel
SCHMUTZER TESTVÉREK gramofon és hanglemez nagyraktárban Budapest, József-körút 26/g. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhetőek be **Kulcsár Sándor** bronzár- és csillárárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

KOSSUTH LAJOS ARCHÉPE
berakott fából kidolgozva művészi kivitelben, elefántcsont mintával izlésesen díszített valódi ébenakerettel, 75 cm. magas és 60 cm. széles nagyságban **300K-értazonnal eladó**

Ezt a remek művet egy Ausztráliából visszatért magyar ember készítette Kossuth Lajos legutolsó fényképfelvétele után. A tisztán, válogatott színes falapokból kirakott kép életű másolata az eredetinek, melynek összeállításán és díszítésén hat hónapnál tovább dolgozott a művész. Ez az egyedülálló, pompásan sikerült mű 600 koronára van értékelve és kiállitva. Bővebbet: VII. ker., Erzsébet-körút 50. I. 9.

+ Soványág +
Az egyedüli eredménytől kísért háziszser a dr. William Hartley tanár amerikai erőláp-pora. Soványag tartós, szép telt testidomokat nyerne. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóallást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen tápszert. Kitüntette: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 fill. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/L.

Pénzelőleget.
Telefon 149-00, Butorra zongorára varrógép kereskedelmi árukra, melyek bizományba beraktározatnak. Régi Tauber cég csak Baross-ler 17. sz.

Zálogcédulát,
brilliantot, aranyat, ezüstöt, ókszeret és régiséget veszek és eladok. Kertész ékszerész Bud. post. VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95-48.—

10 frt
havi részletfizetésre a legjobb

zongorát, pianinót, cimbalmot, hegedüt
ugyanoly árért, mintha készpénzért venné, kizárólag csak **REMÉNYI MIHÁLY** elsöbrangú nagy hangszerelőpén Budapest, Király-utca 58. Árjegyzék és prospectus díjtalan.

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat **Rakóczi-ut 19.** bejárat a Szentkirályi utcából. Készpénzlelőggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszert raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Hajfestő - fésű,
egyszerű fésülés által fest ősz vagy vörös haját valódi szőkére, barnára vagy feketeire! Teljesen ártalmatlan! Evekig használható! — Ez ek használatban Egy darab ára 5 korona. **SCHÖLLER, Wien, III.E. Krieglbergasse 6** Számos elismerő- és köszönőlevél.

Bouvet-Ladubay
legjobb és legolcsóbb **francia pezsgő.**
Vezérképviselőség: **PRÁGA, Soukenicka 30.**

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő be hazakra I., II., III., helyen 15-60 évig törlesztelhető. 8 emélyhitelet tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik. **HOFMANN JAKAB** bankbizományi iroda, Budapest, Terezkörút 1/a.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztosállás-közvetítés. Nyitva szopt. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. előbb Gyár-utca 4.) Czirre vizyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek től s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68 Beiratások egész napon át.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszeret 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 756 **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő **Budapest, Sip-utca 8. szám.**

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, ural szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, te ritók, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SANDOR és Társa** Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezeltől Gyár utca. Telefon 14-09.

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egy leték, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Kavatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszeret 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. **Singer Jakob** ékszerkereskedő **BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27583**

Ajtók és ablakok
régii és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácszatok, kertkerítések, keramillapok, kehlheimi lapok olcsón kaphatók **Kelemen Mór** építlet-bontes vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72-74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalon-berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bürgerinturák eladása s vétele **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. I. en Kázinoy-utca sarok. 263

60 fillért
akár bélyegben is, ha küld az alatti címre, megkapja Tabori Ró. ernének **Egy igazi anya szellemi hányatéka** — című kis művét. — **Lengyel Ödön** Bpest, VI., Andrassy-ut 27.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszeret 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 756 **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő **Budapest, Sip-utca 8. szám.**

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, ural szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, te ritók, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SANDOR és Társa** Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezeltől Gyár utca. Telefon 14-09.

Tokaji
hegyi bor (számorodni) kiváló zamatos, 1908. évi ötliteres csomag 7 korona 50 fillér, 10 literes 14. K. Tokaji aszbur, 2 puttonos édes, 5 félliteres íveg 12 korona, bérmentve. Nagyobb vetélnél megfelelő engedmény. Megrendelhető Grittner Lajosnál Tokaj. 28102

Vasbutor.
Rézagy 35 fill. gyermek-ágy 11, összesukható vas-ágy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 3.50, réz-garnis 2.50. Összesukható tábori ágy acélsodronnyal 8.—, sodronnyonlat kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/E. Telefon 22-66. 26975

VALÓ-
di francia különlegességek (óvszerek) csakis **P. Bergueran Fils** leghíresebb párisi gyarostól legelőnyösebben beszerezhetők **Polgár Sándornál** Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenczik tere 3 főemelet. Vétel és eladás **használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, ural szobák, angol bürgerinturák és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. —** Telefon 82-13.

Pénzt rögtön

butorra, zongorára, varrógép-re, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat kész, lista raktárhelyiségünkbe bizományba beraktározza **Tauber** VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv.-társ, Nagymező-utca 46.

Egyetlen egyszer
tegyen kísérletet Sztraka Menthol-fogszappannal, tudom, sohasem fog más fogtisztítót használni. Kapható gyógytárakban illatszer üzletekben 1 koronáért, 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész, Mohol/7.

Elsőrendű SINGER-varrógépeket
nagyban eredeti gyári árban és minden árfelemelés nélkül, havi **8-10 kor.** részlete szállítunk a 10 évi jótállással.

LÁNG JAKAB és FIA
varrógép- és kerékpár nagykereskedők, **BUDAPEST, VII., József-körút 41. sz.** Főüzlet: Baross-ter 4. és Budán: Margit-körút 6. sz. — Képs-árjegyzék ingyen és bérmentve.

Neu Samu és Fia
szállítóeszközök és géppár, kir. országos fegyintézet **VÁCZ.**
Gyárt: mindennemű fa-és vastalcskát, kő-és fézköcsit, szerszámokat, emelőgépeket, kettős áttételei. **Iszafafűrészeszátalokat** kerti és locomobilfűrészkendőket stb. stb.

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161-27. **Kérjen Árjelzést!**

Mielőtt gramofont vásárol, kérje a világírú THEROYAL beszélőgépek legújabb árjegyzékét. Ezen gépeket egy évi jótállással szigorúan az eredeti nagyban gyári árakon és minden árfelemelés nélkül, havi 6-10 korona részletfizetésre szállítjuk, a vidékre is bérhova. Gramofonok 24 koronától feljebb. Kétfoldu nagy lemezek 3 kor. és 4 kor 50 fill.

LÁNG JAKAB és FIA
gramofon-nagykereskedők Budapest, József-körút 41. Fióküzleteink: VIII., Baross-ter 4. és Budán, II., Margit-körút 6. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

VALÓDI FRANCZIA GUMMIJES HALHOLYAGOK
Lecija 175, 2, 3, 10 K-ig, 3 drb. legfinomabb mintái K. **STERYL**
Kérvény: védett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak csőgennél kapható. **NEUMAYER LIPÓT** BUDAPEST, VI., Váci-körút 3. sz. **ÁRJELENYKÉZ.**